

ECHO - TYGODNIK POLSKI

No. 38 • 7 - 13.VII.88 • PISMO NIEZALEŻNE • PUBLISHED WEEKLY • TORONTO • \$ 1.25

PIERWSZA OD 118 LAT SCHIZMA

PAPIEŻ EKSKOMUNIKUJE ARCYBISKUPA

Marcel Lefebvre

kan od kilku miesięcy prowadził rozmowy z Lefebvrem mające na celu doprowadzić do porozumienia między Stolicą Apostolską a francuskim rebeliantem Kościoła katolickiego, 82-letnim arcybiskupem Lefebvre.

Dokończenie na str. 2

W czwartek, 30 czerwca Papież Jan Paweł II ekskomunikował francuskiego tradycjonalistę, arcybiskupa Marcela Lefebvre'a oraz czterech wyświęconych przez niego biskupów. Konsekracja miała miejsce w Econe - siedzibie Lefebvre'a w Szwajcarii i nastąpiła bez niezbędnego zezwolenia papieskiego. W myśl prawa obowiązującego Kościoła rzymskokatolicki, każdy kto dopuści się takiego czynu bez zgody Watykanu jest automatycznie objęty ekskomuniką. Waty-

PROFESOR BROMKE POLITRUKIEM W PRL

Politolog, profesor Adam Bromke z Uniwersytetu McMaster zmienia pracę. Jak donosi Toronto Star - gazeta, w której komentował wydarzenia wschodnio-europejskie - wraca na stałe do Polski i obejmuje profesurę w Instytucie Nauk Politycznych przy Polskiej Akademii Nauk. Jest pierwszym z Zachodu naukowcem z dziedziny nauk politycznych, któremu Polska zaofiarowała ideologiczną posadę politruka. Profesor objaśnił autorce notatki, Lyndzie

Hurst, że instytuty nauk społecznych były do niedawna bastionami partyjnymi, ale wszystko się zmieniło, dzięki pierestrojce. Profesor, jak widać, świadomie mija się z prawdą. Otóż instytuty nauk społecznych przy PAN, uniwersytetach i innych placówkach naukowo dydaktycznych wprawdzie preferowały partyjniaków, ale z braku wykwalifikowanych ludzi od lat nie tylko akceptowały bezpartyjnych, ale nawet godziły się na przyjmowanie osób, które

Ciąg dalszy na str. 3

TO BYŁ SAMOLOT PASAŻERSKI

TRAGICZNA POMYŁKA AMERYKANÓW

Szczegółowa informacja str. 10 i 13

W Zatoce Perskiej amerykański okręt wojenny USS Vincennes zestrzelił w dniu 3 lipca o godzinie 10.54 rano czasu lokalnego irański samolot pasażerski Airbus A-300 z - według informacji irańskiej - 290 osobami na pokładzie. Wszystkie osoby zginęły. Ciała ponad 100 osób irańskie łodzie ratunkowe wyłowily z wody w niedzielę. Na pokładzie zestrzelonego samolotu irańskiego znajdowało się 16 członków załogi i 274 pasażerów (156 mężczyzn, 52 kobiety, 57 dzieci w wieku od 2 do 12 lat i 9 dzieci w wieku poniżej 2 lat). 250 osób miało obywatelstwo irańskie. Pozostałe osoby miały obywatelstwo Indii, Japonii, Korei Południowej, Japonii i Włoch. Na pokładzie samolotu nie było Kanadyjczyków, ani Amerykanów. Zestrzelony samolot irański znajdował się w 240 km drodze z Bandar Abbas w Iranie do Dubai w Zjednoczonych Emiratach Arabskich. Został on zestrzelony w 7 minucie lotu. Radary okrętu Vincennes zarejestrowały zbliżający się samolot o go-

dzinie 10.49. Załoga amerykańska podejrzewając, że może to być irański samolot wojenny F-14 Tomcat, wystosowała 7 komunikatów radiowych, zawierających ostrzeżenie i żądanie identyfikacji. Nadano je trzykrotnie w cywilnym paśmie alarmowym 121,5 megaherca oraz czterokrotnie w wojskowym paśmie alarmowym. Gdy nie otrzymano żadnej odpowiedzi zbliżający się samolot został uznany o 10.51 za samolot wykazujący wrogie intencje, a gdy radar zarejestrował stałe obniżanie lotu samolotu i jego zbliżanie się do okrętu, dowódca okrętu kapitan Will C. Rodgers, będąc przeko-

Ciąg dalszy na str. 10

Dowódca USS Vincennes kapitan Will Rogers, wystosował pismo do przelotnych, w którym stwierdził, że postąpił zgodnie z procedurą i zaznaczył, że w podobnych okolicznościach ponownie podjąłby taką samą decyzję. Rogers napisał: "Pozostało na mnie brzemię, które będę nosił do końca mego życia, podjąłem jednak akcję w celu obrony okrętu i załogi.... Ja i tylko ja ponoszę odpowiedzialność".

GORBACZOW UMACNIA POZYCJĘ, KULT JEDNOSTKI BLISKO

W Moskwie zakończyła się 1 lipca czterodniowa wszechzwiązkowa konferencja partii komunistycznej. Przybyło na nią 5000 delegatów. Miała ona żywszy przebieg niż podobne zgrupowania komunistów w przeszłości, ale można wytłumaczyć to tym, że była po prostu lepiej, żywiej zorganizowana i kontrolowana. Nawet wystąpienie Mielnikowa, sekretarza partii z Komi na Syberii, w którym zażądał on ustąpienia m.in. przewodniczącego Rady Najwyższej Gromyki, członka biura politycznego Sołomiencewa i redaktora naczelnego "Prawdy" Afanasjew, było ograną partyjną sztuczką, wyreżyserowaną starannie przez Gorbaczowa.

Dokończenie na str. 11

ZNOWU STRAJKI W ARMENII

Lotnisko w Erywaniu, stolicy Armenii zostało w poniedziałek, 4 lipca unieruchomione z powodu strajku obsługi naziemnej. Strajki rozszerzają się w Erywaniu i obejmują inne miasta w Armenii. Strajkujący Ormianie domagają się wyłączenia okręgu Górnego Karabachu z obszaru sąsiedniej republiki azerbejdżańskiej. Organ rządu ZSSR "Izwestia" podał, że wezwanie do strajku zostało rzucone po wiecach w poniedziałek i niedzielę, na których omawiano sytuację w Górnym Karabachu. W wiecach uczestniczyły tysiące Ormian. Strajki wybuchły też w Stepanakercie - stolicy Górnego Karabachu. Komitet strajkowy w Erywaniu wezwał do strajku powszechnego, gdy delegaci z Armenii na niedawną konferencję partyjną w Moskwie wystąpili na masowym wiecu i wzywali do cierpliwości i rozsądku podczas gdy poszukuje się rozwiązania zatargu.

Taki właśnie samolot pasażerskich irańskich linii lotniczych, kursujący regularnie nad Zatoką Perską, został zestrzelony przez załogę amerykańskiego krążownika Vincennes. Zginęło 290 osób. Amerykanie twierdzą, że pilot nie odpowiadał na sygnały ostrzegawcze.

Ciąg dalszy ze str. 1

Jeszcze na przełomie maja i czerwca rzecznik Watykanu J. Navarro-Valls wyraził opinie, że Watykan i Lefebvre znajdują się na najlepszej drodze osiągnięcia porozumienia.

W sobotę, 2 lipca Papież ostrzegł zwolenników Lefebvre'a, że jeśli będą kontynuować poparcie dla arcybiskupa i jego ruchu grozi im także ekskomunika.

Obecna schizma w Kościele rzymskokatolickim jest pierwszą od prawie 120 lat. W 1870 r. ekskomunikowana została grupa tzw. "Starych Katolików", zwalczających dogmat papieskiej nieomylności. Rzecznik Watykanu ksiądz Navarro-Valls powiedział: "Dzisiaj, nikt nie wie gdzie się oni podzieli". Jednakże podkreślił on, że obecna schizma wywołała pewne rany w Kościele, które, jak zauważył, ostatecznie da się wyleczyć.

Teolog dominikanin R. Spiazzi nazwał schizmę sprawą smutną, ale niewielką.

Watykański sekretarz stanu kardynał Agostino Casaroli oświadczył, iż uważa schizmę za niemożliwą do naprawienia ranę na żywym ciele Kościoła. Ale wyraził jednocześnie pewność, że Lefebvre nie będzie miał wielu zwolenników.

Arcybiskup Marcel Lefebvre otwarcie krytykujący Watykan, począwszy od pontyfikatu papieża Pawła VI, jest zdecydowanym zwolennikiem tradycyjnych dogmatów Kościoła, przeciwnikiem wszelkich reform przyjętych przez Sobór Watykański z lat 1962-65 oraz oredunkiem odprawiania mszy świętej w języku łacińskim. Papież Paweł VI zawiesił Lefebvre'a w obowiązkach i przywilejach w 1976 roku, gdy francuski arcybiskup odmówił zaprzestania wyświęcania księży we własnym seminarium otworzonym w Szwajcarii. Zdaniem Lefebvre'a, jego działalność "unieśmiertelnia wartości i oblicze katolicyzmu, od których Watykan odzegnał się poprzez postanowienia ostatniego Soboru".

Zwolennicy Lefebvre'a tworzą konserwatywną grupę o nazwie "Bractwo św. Piusa X".

Lefebvre twierdzi, że wyświęcił dotychczas ponad 200 księży, którzy nauczają w kilkunastu krajach. Ocenia on liczbę swych zwolenników na około 160 tysięcy. Watykan twierdzi, że liczba ta wynosi 60-80 tysięcy.

Źródła dobrze poinformowane w Watykanie podały, że Papież, po ekskomunice modlił się w samotności w intencji jedności Kościoła rzymskokatolickiego.

• **Robot z węchem.** Japońscy wynalazcy i naukowcy z Tokio skonstruowali robota, który potrafi odróżnić gatunki alkoholu po ich zapachu. Robot rozpoznaje 11 gatunków whisky, wina i japońskich win ryżowych. Jest to pierwszy na świecie robot z nosem.

• **Sowieckie straty w Afganistanie.** Władze sowieckie po raz pierwszy od najazdu Armii Czerwonej na Afganistan ujawniły rozmiary własnych strat. Szef Głównego Zarządu Politycznego sił zbrojnych ZSSR generał A. Liziczow podał, że w Afganistanie zginęło 13 310 sowieckich żołnierzy, 35 478 odniosło rany, a 311 uznano za zaginionych. Liziczow podkreślił, że wśród tych ostatnich znajdują się ludzie zabrani do niewoli przez muzułmańskich "kontrewolucjonistów". Odmówił odpowiedzi na pytanie, ilu żołnierzy sowieckich brało udział w działaniach od początku sowieckiej inwazji. Mimo sporych strat w ludziach, Liziczow powiedział, iż uważa, że walki przyniosły pewne korzyści, ponieważ armia zyskała cenne doświadczenie w zakresie stosowania odpowiednich metod walki w terenach górskich, a także użycia w trudnych warunkach odpowiednich rodzajów broni. Generał przyznał, że Afganistan traktowano częściowo, jako pole doświadczalne dla najnowocześniejszej broni. Testy wypadły pomyślnie, a nowy sprzęt wojskowy zdał próbę niezawodności. Generał nie odpowiedział również na pytanie dotyczące wysokości śmiertelnych ofiar wojny wśród Afgańczyków. Zachodni eksperci oceniają, że ich liczba przekroczyła 1 milion.

• **Słowenia dopuszcza możliwość rozpadnięcia się Jugosławii.** Intelktualiści słoweńscy obradujący w stolicy Słowenii Ljublanie opowiedzieli się za odłączeniem Słowenii od Jugosławii w przypadku braku demokratycznych reform w federacji. Zdaniem źródeł dobrze poinformowanych, władze Słowenii są podobnego zdania i już wielokrotnie partyjnymi kanałami sygnalizowali Belgradowi swe niezadowolenie z ogólnokrajowej polityki gospodarczej i metod sprawowania władzy. Z tego powodu Słowenia, będąca skądinąd najbardziej liberalną i najlepiej gospodarczo rozwiniętą republiką, znajduje się od pewnego czasu pod naciskiem władz centralnych za wzywanie do demokracji w Jugosławii i domaganie się regionalnej niezależności. 2 czerwca słoweńscy pisarze, studenci, aktywiści organizacji młodzieżowych i przedstawiciele świata intelektualnego złożyli pisemny protest przeciw

aresztowaniu Iwana Jansy oskarżonego o ujawnianie tajemnic wojskowych. W apelu zażądano uwolnienia Jansy i zapytano, czy jego aresztowanie było początkiem kampanii przeciw słoweńskim liberałom. Jansa jest autorem wielu artykułów zamieszczanych w młodzieżowym piśmie oficjalnego Stowarzyszenia Słoweńskiej Młodzieży, krytycznie nastawionego do władz za nieumiejętność rozwiązania politycznego kryzysu. Ostatnio magazyn "Młodina" doniósł o planach rządu centralnego, dotyczących militarnej interwencji armii w Słowenii i podjęciu masowych aresztowań. Ostrą reakcję Belgradu wywołało także dopuszczenie przez władze Słowenii do wystąpienia M. Džilasa w drugim co do wielkości mieście republiki, w Mariborze. W przemówieniu, które społeczeństwo Słowenii przyjęło z entuzjazmem Džilas podkreślił, że "albo Jugosławia zostanie demokratyczną federacją albo rozpadnie się". Džilas jest od 30 lat czołowym dysydem jugosłowiańskim. W latach 40 i na początku lat 50 był on człowiekiem nr 2 w partii komunistycznej i ścisłym współpracownikiem Józefa Broz Tity. Po opublikowaniu książki "Nowa klasa wyzyskiwaczy" Tito zamknął go na kilkanaście lat w areszcie domowym.

• **Publiczne odczyty O. Northa.** Dziennik "Miami Herald" doniósł, iż emerytowany podpułkownik piechoty morskiej Oliver North jest rozrywany przez organizatorów odczytów i okolicznościowych wystąpień. Tylko w tym roku odbędzie się około 50 wystąpień, co przyniesie mu około 1 mln dolarów. Według informacji gazety, były doradca Białego Domu d/s bezpieczeństwa narodowego za 40 min. odczyt pobierał będzie 25 tys. dolarów, co daje ponad 600 dolarów za minutę. Pierwsze publiczne wystąpienie Northa, po przejściu na emeryturę, miało miejsce w maju br. na Liberty University w Lynchburgu, w stanie Virginia, gdzie North otrzymał tytuł doktora honoris causa. Wówczas to znany kaznodzieja telewizyjny Jerry Falwell nazwał Northa jednym z największych bohaterów w historii USA i przyrównał go do Chrystusa, "którego także niewinnie oskarżono, skazano i ukrzyżowano". Ostatnio obraz Northa jako narodowego bohatera wzmocniła książka Bena Bradlera "Guts and Glory: The Rise and Fall of Oliver North". Oliver North będzie pierwszym oskarżonym w tzw. aferze irańskiej, który stanie przed sądem. Grozi mu kara do 85 lat więzienia i grzywna do 4 mln dolarów.

• **Chińczycy z ChRL będą mogli przybywać na Tajwan na ceremonie pogrzebowe.** Władze Tajwanu podały, że obywatele Chin komunistycznych w uzasadnionych przypadkach będą mogli przyjeżdżać z Chin do Tajwanu. Chodzi tutaj głównie o udział w ceremoniach pogrzebowych. Tajwańczycy na mocy ubiegłorocznych postanowień swojego rządu mogą udawać się do Chin komunistycznych tylko w przypadkach, gdy w grę wchodzi sprawy łączenia rodzin.

• **Tylko 3,19 członków liczyła statystyczna rodzina amerykańska.** W roku ubiegłym statystyczna rodzina amerykańska liczyła najmniej członków w całej historii USA - składała się tylko z 3,19 członków. Socjologowie rodziny łączą to zjawisko z przedkładaniem kariery, życia zawodowego i zdobywania wykształcenia nad chęć założenia rodziny i posiadania potomstwa.

• **Opozycja węgierska zażądała rehabilitacji Nagy'ego.** W 30 rocznicę stracenia Imre Nagy'ego, premiera rewolucyjnego rządu Węgier, który w 1956 roku został zniesiony po krwawej interwencji sowieckiej, około 500 przedstawicieli węgierskiej opozycji demokratycznej zebrało się w Budapeszcie i podczas publicznej demonstracji zażądało rehabilitacji Nagy'ego. Nie doszło jednak do zaplanowanych wystąpień filozofa Janosa Kisa i studenta Imre Mecsza, gdyż interweniowała milicja. Wielu uczestników demonstracji brutalnie pobito, kilkanaście osób zaś zaarrestowano, w tym filozofów Gaspara Tamasa i Victora Orbana. Demonstranci widząc szarżę milicji zaczęli się wycofywać wznosząc hasła wzywające do wolności, demokracji i zniesienia totalitaryzmu. Na szerokich schodach wiodących do głównego budynku państwowej telewizji Kisowi i Mecsowi udało się odczytać żądania demokratycznej opozycji. Domagano się m.in. rehabilitacji i honorowych pogrzebów dla Nagy'ego i setek ofiar najazdu sowieckiego oraz podporządkowanego Sowietom systemu "sprawiedliwości", który w odwecie za udział w powstaniu 1956 r. skazał ich na kary śmierci. Wszyscy zostali pochowani w nieoznaczonych grobach. Nieco wcześniej w Budapeszcie aresztowano trzech mężczyzn, który usiłowali złożyć kwiaty na Grobie Nieznanego Żołnierza. Wśród zatrzymanych znalazł się Sandor Racz, przywódca budapesztańskich związków zawodowych w okresie powstania węgierskiego. Zdaniem zachodnich obserwatorów oraz węgierskiej opozycji, akcje milicji świadczą o tym, że w zakresie liberalizacji życia niewiele się zmieniło po objęciu stanowiska I sekretarza partii przez rzekomego liberała Karoly Grosza. Uważa się, że akcja milicji była odpowiedzią Grosza na pytanie, jak zamierza traktować ruchy demokratyczne.

• **Sztuczna krew już w 1990 roku?** Rzecznik firmy Northfield Laboratories Inc. w Chicago powiedział, że firma wyprzedziła przynajmniej o dwa lata konkurencję i już pod koniec 1990 roku wystawi na rynek gotowy produkt - sztuczna krew. Według specjalistów zatrudnionych w firmie, stosowana przez nich metoda produkcji sztucznej krwi oparta jest na polimeryzacji cząsteczek ludzkiej hemoglobiny. Metoda ta nie tylko usuwa groźne wirusy, ale również eliminuje niebezpieczeństwo niedopasowania krwi, dość często występujące przy tradycyjnej transfuzji, pomimo dobrania grup krwi. Sztucznej krwi ma być pod dostatkiem. Ważną jej

zaletą jest również to, że nie będzie wymagała przechowywania w kosztownych chłodniach. Akcje firmy zostały zakupione przez najpotężniejsze instytucje finansowe i przemysłowe jak Citibank i Pepsi Cola.

• **17 milionów ofiar wojen lokalnych.** 17 milionów ludzi straciło życie w lokalnych konfliktach, które wybuchały w różnych częściach globu po zakończeniu II wojny światowej. 80% z nich to osoby cywilne. Dane te podał sekretarz generalny ONZ Javier Perez de Cuellar, który był gościem, odbytego w maju w Genewie, sympozjum naukowego, dotyczącego wojen i konfliktów lokalnych. W swoim wystąpieniu powiedział on, że w roku 1986 na Ziemi było 36 konfliktów zbrojnych. 4 z nich wybuchły jeszcze w latach 40, 7 w latach 60, 17 w latach 70, a reszta w innych okresach. W sumie - jak się oblicza - w całym okresie powojennym wybuchło ponad 150 konfliktów zbrojnych i wojen. Sekretarz generalny ONZ oświadczył, iż jego zdaniem, wszelkie embarga na dostawy broni do państw zaangażowanych w konflikty zbrojne lub wstrzymanie dostarczanej im pomocy finansowej, są mało skuteczne. "Na świecie jest coraz więcej państw produkujących broń konwencjonalną oraz firm zajmujących się jej sprzedażą" - powiedział de Cuellar, dodając, iż praktycznie nie można przeszkodzić im w finansowym angażowaniu się w konflikty. Zdaniem sekretarza generalnego ONZ główną drogą do zmniejszenia liczby konfliktów zbrojnych są negocjacje pomiędzy stronami.

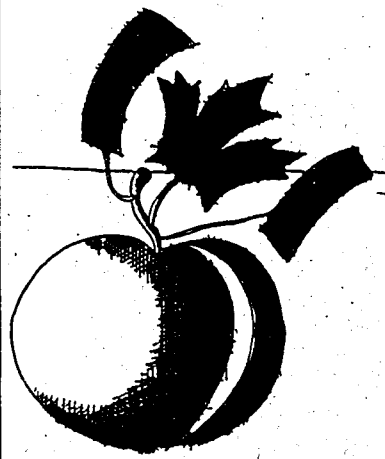
• **Homoseksualista przeciw CIA.** Homoseksualiści walczący przeciwko dyskryminacji odnieśli kolejny sukces. Amerykański Sąd Najwyższy nakazał sądowi niższej instancji ponowne rozpatrzenie sprawy homoseksualisty, wyrzuczonego z Centralnej Agencji Wywiadowczej z powodu jego seksualnych upodobań. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Najwyższy podał, że zwolnienie z pracy homoseksualisty narusza jego konstytucyjne prawa.

• **Pomyślna koniunktura Japonii.** Tokijska Agencja Planowania Ekonomicznego opublikowała raport przedstawiający stan japońskiej gospodarki za pierwszy kwartał br. Stwierdza on, że stan japońskiej ekonomii przeszedł najsmielsze oczekiwania. Wskaźniki obrotu towarowego i dochodu narodowego były wyższe od zamierzonych. Raport wykazał także, że Japonia nie jest już uzależniona od wielkości eksportu jako głównego czynnika napędowego gospodarki kraju. Fundusze przeznaczone na rynek wewnętrzny - na udoskonalanie i rozwój przemysłu, rolnictwa, instytucji administracyjnych i naukowych - zaspokajają jego potrzeby. Japonia z wolna otwiera również swój rynek na import w celu polepszenia ogólnego bilansu światowego handlu.

**STOPKA
REDAKCYJNA
STR. 23**

KANADA

między Canada Day a świętem niepodległości Stanów Zjednoczonych obchodzonym 4 lipca - dniami przyjaźni amerykańsko-kanadyjskiej. Sto lat Kanada!

**KANAMERYKA ALBO
AMERYKANADA?**

Sondaż opinii publicznej przeprowadzony w Kanadzie przez instytut Gallupa wykazał, że 24% Kanadyjczyków uważa, że Kanada połączy się w ciągu 50 lat ze Stanami Zjednoczonymi. 69% twierdzi, że nic takiego nie nastąpi, a 8% nie ma zdania.

**60% KIEROWCÓW
Z ZAWIESZONYM PRAWEM
JAZDY JEŹDZI NADAL**

Policja w Toronto podała, że szacuje iż 60% kierowców w Toronto i w Ontario z zawieszonym prawem jazdy ignoruje zawieszenie i jeździ nadal. W roku 1986 zawieszono w Ontario prawo jazdy 133 883 kierowcom. W tym samym roku 12753 kierowców zostało skazanych za prowadzenie pojazdu pomimo zawieszonego prawa jazdy. Ale, zdaniem policji, rzeczy-

wista liczba kierowców ignorujących zawieszenie jest o wiele wyższa i wynosi około 60%. Liczba złapanych kierowców z zawieszonym prawem jazdy byłaby o wiele wyższa, gdyby policja dysponowała personelem mogącym organizować zasadzki w miejscu zamieszkania kierowców. Policja podkreśliła, że wyjątkowo niska

jest także obywatelska kooperacja w tej sprawie. Według policji, kierowcy z zawieszonym prawem jazdy nie są wcale bezpiecznymi kierowcami, gdyż obawiając się wykrycia jeżdżą szczególnie bezpiecznie, przestrzegając w drobiazgowy sposób przepisy ruchu drogowego. Są to kierowcy bardzo niebezpieczni, gdyż jeżdżą bez

ubezpieczenia. Przeciętne zawieszenie prawa jazdy w Ontario wynosi 6 miesięcy. Większość zawieszonych orzekana jest na skutek niezapłaconych grzywien i mandatów. Nagromadzenie przez kierowcę zbyt wielu punktów ujemnych jest następnym powodem, a prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu kolejnym.

**KANADA
MA 121 LAT**

1 lipca w całym kraju odbyły się obchody 121 rocznicy powstania Kanady. Obok uroczystości oficjalnych miały miejsce także festyny i zabawy dla ludności oraz pokazy sztucznych ogni. Canada Day obchodzony był także za granicą. W Buffalo na festynie przyjaźni kanadyjsko-amerykańskiej przybyły tysiące osób. Prezydent Reagan ogłosił 2 i 3 lipca - dni

rzuciły partyjne legitymacje. Więcej, akceptowano nawet nie-marksistów na stanowiskach profesorskich, jak również asystentów i adiunktów. Publikowano, dyskutowano i tłumaczono prace niemarksistowskie i nazywano to polską specyfiką nauk społecznych. Nie tolerowano natomiast u naukowców, a zwłaszcza dydaktyków pod groźbą utraty stanowiska wyrażania publicznej dezaprobaty wobec rządzącej ekipy. I tu jest pies pogrzebany, nie w okolicach pieriestrojki.

Otóż Adam Bromke, jak żaden zachodni politolog, wobec konfliktu pomiędzy władzą a społeczeństwem wielokrotnie opowiedział się po stronie władzy. Poparł stan wojenny, reformy Jaruzelskiego, potępiał opozycję za brak pragmatyzmu. Wielokrotnie też na łamach gazet, w telewizji i radiu usprawiedliwiał posunięcia sowieckiej ekipy. Zwłaszcza tej najnowszej i jej lidera Gorbaczowa. Profesor miał również w Polonii swoich zwolenników. Nic dziwnego więc, że po zwolnieniu redaktora naczelnego Związku w 1982 roku, wraz z koleżanką złożyłam rezygnację, w głębokim przekonaniu, że za żadną cenę nie zmienię opinii o działalności profesora na kanadyjskiej i polonijnej niwie. I w ten sposób sprawa Bromkego dała początek Echu Tygodnia i jego kontynuacji naszemu Tygodnikowi. Nie tak dawno na jego łamach wyraziłam zaniepokojenie o cel jakiegokolwiek argumentu proferskie służą.

Dzisiaj wszystko jest już jasne. Bromke wyjaśnił Starowi, że nie jechałby do kraju, gdyby nie pieriestrojka, gdyby nie wrażenie dobrego klimatu na rzecz poprawy stosunków między Wschodem a Zachodem. Zapowiedział, że prócz prac w tej dziedzinie w Instytucie Nauk Politycznych, będzie wykładał na Uniwersytecie Warszawskim i zasiadł w radzie redakcyjnej nie wymienionej z nazwy "katolickiej" gazety. Profesor wyjeżdża w sierpniu i zamieszka we własnościowym mieszkaniu w Warszawie. Z pewnością nie dotknie go niedostatek. W Kanadzie niektórzy odetchną z ulgą. Skończy się może w Star neutralizacja kanadyjskiej opinii publicznej wobec Sowietów i rządów w krajach satelickich. Wśród zdezorowanych ludzi nie było łatwie. Gorzej będzie w Warszawie. Ciekawe, czy nasza stolica otrzyma z zachodniego importu opozycjonistę, czy filar reżymu? Odpowiedź nasuwa się sama.

GRAŻYNA FARMUS

Dokończenie ze str. 1

NOWY POLITRUK W PRL

Bromke

PRACUJEMY DLA WAS

Canada Employment Centres oferują fachowe porady i szereg programów pomocy dla tych, którzy mają kłopoty z zatrudnieniem.

Pomagamy tym, którzy nie mają pracy i tym, którzy mogą być bez pracy. Zajmujemy się szczególnie pomocą dla kobiet i młodocianych.

Udzielamy pomocy firmom w zatrudnianiu i przysposabianiu do pracy nowo przyjętych oraz przeszkalanii już zatrudnionych pracowników na różnych poziomach zaawansowania zawodowego.

Fakty

- W ubiegłym roku ponad 5 milionów Kanadyjczyków uzyskało pracę dzięki pomocy naszych 650 biur.
  - Corocznie ponad 400,000 osób bierze udział w kursach i szkoleniach zawodowych i organizowanych przez nas.
  - W trzy miesiące później 88% kursantów znajduje pracę.
- Potrzebujesz pomocy - skontaktuj się z nami. Chcemy Ci pomóc. Możemy Ci pomóc. Zależy nam.

YOUR

Canada Employment Centres

Employment and Immigration Canada / Emploi et Immigration Canada

Canada

ANDREW WITER

POSEŁ DO PARLAMENTU FEDERALNEGO
BIURO OKRĘGU WYBORCZEGO

1673 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A6

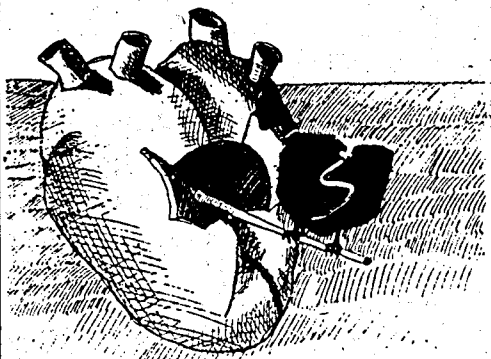
Tel.: 535-6593

Biuro otwarte: poniedziałek - sobota
od 9:00 a.m. do 5:00 p.m. lub telefonicznie

WASZ POSEŁ DO PARLAMENTU FEDERALNEGO
Z OKRĘGU PARKDALE - HIGH PARK

POLSKA

• KRONIKA •

• GAZETA "Ład" napisała: "Jeżeli założymy, że w najbliższych latach utrzyma się dynamika z lat 1983 - 1987, dogonimy szczytowe wyniki (Polski) w poszczególnych wskaźnikach w latach następujących: dochód narodowy wytworzony - za 2 lata, w roku 1989; płaca realna - za 32 lata, w roku 2019; mieszkania oddawane do użytku - za 65 lat, w roku 2052". • STEFAN Staniszewski, rzecznik ministerstwa spraw zagranicznych PRL powiedział, że podczas wizyty Gorbaczowa w Polsce, rozpoczynającej się 11 lipca, odwiedzi on Warszawę, Kraków, Poronin (miejsce pobytu Lenina w 1914 r.) i Szczecin. Staniszewski podkreślił, że Gorbaczow spotka się z przedstawicielami różnych grup społeczeństwa polskiego. Rzecznik powiedział, że nic mu nie wiadomo o ewentualnym spotkaniu Gorbaczowa z przywódcami Kościoła katolickiego w Polsce, ale dodał, że spotkania takiego nie można wykluczyć. Gorbaczow ma także wygłosić przemówienie w Sejmie.

• PRZED odlotem do kraju po oficjalnej wizycie w USA wicepremier Sadowski powiedział dziennikarzom amerykańskim, że przybył do USA przede wszystkim po to, aby poprawić stosunki polsko-amerykańskie. Zdaniem wicepremiera za taką poprawą pójdzie pomoc finansowa. Sadowski ponownie wykluczył możliwość zalegalizowania Solidarności, ale zaakcentował, że stanowisko władz wobec tego problemu może w przyszłości ulec zmianie. • PROFESOR Józef Pajestka, znany ekonomista polski, jeden z doradców ekonomicznych Gomułki, a następnie Gierka, występując na konferencji dotyczącej współpracy gospodarczej pomiędzy Wschodem a Zachodem powiedział, że PRL, podobnie jak wiele innych, zadłużonych nadmiernie państw, nie podoła spłacie swego olbrzymiego zadłużenia zagranicznego. Pajestka odrzucił zastosowanie w PRL modelu całkowitego zaciśnięcia pasa na jaki poszła Rumunia, gdyż zdaniem Pajestki, jest to w PRL model nierealistyczny, ze względu na nastroje społeczeństwa, które nie pogodzi się z jeszcze większym obniżeniem stopy życiowej.

• DZIAŁACZE niezależni z Elbląga donieśli, że frekwencja wyborcza w Elblągu wynosiła około 25%. 16 czerwca Radio Solidarność w Elblągu nadało komunikat wzywający do bojkotu wyborów. Na 2 dni przed wyborami do rad narodowych rozrzucono po mieście ulotki. • KILKA nowych ustaleń z zakresu zasadniczej służby wojskowej. Według zarządzenia ministra obrony narodowej nr 58 z dnia 30 grudnia 1987 roku w sprawie zasadniczej służby wojskowej nie będą powoływani do służby wojskowej poborowi powyżej 24 roku życia - niezależnie od przyczyn dla których dotąd nie zostali powołani. Dotyczy to więc również korzystających z odroczeń. Rozszerzono zakres okoliczności uzasadniających przedterminowe zwolnienie do cywila. Jedyny żywiciel rodziny, mający na utrzymaniu dwie osoby, może być zwolniony na własną prośbę po 12 miesiącach służby, a utrzymujący więcej niż dwie osoby - w każdej chwili. Żołnierz zwolniony po minimum 12 miesiącach jest

WICEPREMIER SADOWSKI WRACA Z PUSTYMI RĘKOMA Z USA

Wicepremier rządu PRL prof. Zdzisław Sadowski zakończył kilka dni temu swą tygodniową wizytę w Waszyngtonie i na konferencji prasowej podobnie jak we wcześniejszych wypowiedziach oświadczył, że jest zadowolony z jej przebiegu. "Nie przyjechałem tutaj po pieniądze - powiedział Sadowski. Przyjechałem tu po klimat. Najpierw klimat, a za nim pójdą pieniądze. Rzeczą najważniejszą w tej chwili było stworzenie klimatu. To był podstawowy cel mojej wizyty i to jak sądzę zostało osiągnięte". Sadowski oświadczył, że ubiegał się również o normalizację stosunków gospodarczych. Dał do zrozumienia, że przez normalizację rozumie udzielanie przez Stany Zjednoczone kredytów handlowych na polski import. Dał też do zrozumienia, że jego apel o przyznawanie Polsce kredytów handlowych spotkał się z przychylnym przyjęciem ze strony sekretarza handlu. Prócz sekretarza handlu, Sadowski spotkał się w Waszyngtonie z wiceprezydentem Bushem, sekretarzem stanu G. Shultzem, sekretarzem skarbu J. Bakerem oraz z zastępcą sekretarza stanu J. Whiteheadem. Spotkał się również z senatorem E. Kennedym i kongresmanem D. Rostenkowskim. Żaden z amerykańskich rozmówców wicepremiera Sadowskiego nie ujawnił ani nie skomentował przebiegu rozmów. Jednakże źródła dobrze poinformowane stwierdziły, że rozmowa Sadowskiego z Bakerem niczego w nastawieniu departamentu skarbu, przeciwnego udzielaniu PRL nowych kredytów nie zmieniła, gdyż nic nie zmieniło się w polskiej gospodarce. Na pytanie czy zostaną podpisane kontrakty z Międzynarodową Korporacją Finansową, przewidującą kredyty dla Polski Sadowski odpowiedział, że najpewniej w bliskiej przyszłości zostanie podpisany kontrakt z tą instytucją wartości 18 mln dol., ale dodał, że są to tak małe pieniądze, że nie wchodzi nawet w szczególności. Zastępca dyrektora d/s wschodnioeuropejskich w Międzynarodowej Korporacji Finansowej powiedział, że wizyta profesora Sadowskiego nie przyspieszy otwarcia linii kredytowych dla przedsięwzięć gospodarczych w PRL. Dodał on, że Korporacja przygląda się bardzo dokładnie jak wyglądają rokowania Polski z Międzynarodowym Funduszem Walutowym i z Bankiem Światowym i w najlepszym razie pier-

wsze porozumienie finansowe sfinalizuje w grudniu br. Wspomniane przez wicepremiera 18 mln dol. otrzyma Hortex. W fazie wstępnej znajdują się rozmowy dotyczące kredytów w wysokości około 100 mln dol. Chodzi m.in. o budowę nowych hoteli w Warszawie i Krakowie oraz o różne inne przedsięwzięcia jak np. wykorzystanie lokalnych surowców do rozwinięcia eksportu na Zachód.

Na konferencji prasowej w dniu 1 lipca wicepremier Sadowski powiedział, że dla Polski najważniejsze jest wypracowanie długofalowego programu współpracy z Klubem Paryskim, zrzeszającym rządy krajów zachodnich, u których Polska jest zadłużona. "To, czego oczekujemy od międzynarodowego Klubu Paryskiego - powiedział Sadowski - to nie nowe pieniądze, lecz długofalowe porozumienie. Porozumienie być może 20-, a jeśli takiego nie uda się uzyskać, to 15-letnie".

Obserwatorzy zauważyli, że obecna taktyka rządu PRL polega na pozyskaniu Międzynarodowego Funduszu Walutowego i Banku Światowego z jednej strony a Klubu Paryskiego z drugiej. Wydaje się, że rząd PRL na dalszy plan obecnie przesunął rokowania z tzw. Klubem Wiedeńskim, które zakończyły się w marcu tego roku parafowaniem wstępnego porozumienia, ale nie doprowadziły do konkretnych porozumień z poszczególnymi konsorcjami banków, którym PRL jest winna pieniądze.

W sprawach politycznych Sadowski powiedział, że nie widzi możliwości legalizacji Solidarności jako związku zawodowego. Zdaniem Sadowskiego, wykluczają to naciski idące na rząd ze strony istniejących związków zawodowych, wobec których rząd PRL jest za słaby, aby się im oprzeć. Sadowski oświadczył, że nadal istnieją dla byłych działaczy Solidarności możliwości włączenia się do życia politycznego, jeśli tylko - jak powiedział - włączą się do istniejących struktur, takich jak Rada Konsultacyjna, która z czasem może się przekształcić w coś w rodzaju senatu. Obserwatorzy podkreślają, że Sadowski zrobił w Waszyngtonie dobre wrażenie. Jednakże nie wydaje się, żeby z okazji jego wizyty został osiągnięty przełom tak w stosunkach PRL z USA, jak i z międzynarodowymi instytucjami handlowymi.

ANDRZEJ GWIAZDA W USA I W KANADZIE

Uzyskaliśmy potwierdzenie, że Andrzej Gwiazda przyjeżdża do Kanady 12 lipca br. Uda się do Toronto i innych do ośrodków w Kanadzie, w tym: do Montrealu, Ottawy, Calgary, Edmonton i Vancouveru. Przewidujemy spotkanie Gwiazdy po Mszy za Ojczyznę w Toronto, w dniu 31 lipca.

HYBRYDA OPOZYCYJNA ?

Rząd PRL rozpatruje sposoby dopuszczenia niektórych członków opozycji do Sejmu oraz udzielenia prawa do tworzenia niezależnych organizacji. Wiadomośc o tym przekazał dziennikarzom zachodnim wysoki rangą przedstawiciel władz PRL, który zastrzegł się, by nie ujawniono jego tożsamości. Wyjaśnił on, że jedna z propozycji rządowych przewiduje wysunięcie przez pewne ugrupowania opozycyjne kandydatów na ograniczoną liczbę miejsc w wyborach do Sejmu w kwietniu przyszłego roku. Doradca Solidarności profesor Geremek poinformował agencję UPI, że ta propozycja została wysunięta już ponad rok temu i została uznana za niewystarczającą. Geremek powiedział, że prawdziwy dialog w Polsce wymaga zawarcia paktu antykrzyszowego między rządem a opozycją. Według zachodnich agencji prasowych, ostatnio doszło dwukrotnie do tajnego spotkania przedstawicieli Solidarności z przedstawicielami rządu. Głównym tematem był problem likwidacji kryzysu gospodarczego w PRL.

"NIEZNANI SPRAWCY"

DORADCA SOLIDARNOŚCI PO CIĘŻKIM POBICIU WALCZY O ŻYCIE

Stan ciężko rannego socjologa docenta Jana Strzeleckiego jest nadal krytyczny. Rozgłośnia warszawska podała w poniedziałek 4 lipca, że naukowiec dotychczas nie odzyskał przytomności po trepanacji czaszki. Strzeleckiego znaleziono we czwartek, 30 czerwca nad Wisłą w Warszawie. Naukowiec był ciężko pobity. Rozgłośnia warszawska podała, że padł on ofiarą próby morderstwa. Wcześniej telewizja w Warszawie informowała o znalezieniu psa naukowca w jego samochodzie. Zwierzę miało potamane nogi. Radio Warszawa określiło napad na Strzeleckiego mianem niezwykle brutalnego. Organa MSW zwróciły się z apelem do społeczeństwa o udzielenie informacji o przebiegu zdarzenia. Strzelecki jest jednym z pierwszych doradców Solidarności. Ostatnio pracował jako naukowiec w Instytucie Socjologii Polskiej Akademii Nauk. Jak na razie ustalono, że w środę wieczorem Strzelecki był obecny na przyjęciu wydanym przez ambasadę Szwajcarii.

NOWY POTWÓR?

Na posiedzeniu Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej w Pradze premierzy Związku Sowieckiego, Bułgarii, Czechosłowacji i PRL stwierdzili, że muszą być przeprowadzone zmiany w sposobie działania tej organizacji i wezwali do stworzenia wspólnego rynku państw socjalistycznych.

SPOŁECZEŃSTWO UCZCIŁO 32 ROCZNICĘ WYPADKÓW POZNAŃSKICH

Społeczeństwo polskie uczciło w Poznaniu 32 rocznicę tragicznych wypadków poznańskich w czerwcu 1956 roku. 29 czerwca pod pomnikiem ofiar masakry czerwcowej złożono wieńce i wiązanki kwiatów, które ułożono w kształcie kotwicy - symbolu Polski walczącej. Na szarfach jednego z wieńców widniał napis "Ofiarom Czerwca - Solidarność Regionu Wielkopolska". Były także wieńce z szarfami "Ofiarom komunizmu". Ludność zgromadzona wokół pomnika nie pozwoliła milicjantom oraz agentom SB na usunięcie wieńców, stwierdzając, że wszyscy zebrani są ofiarami komunizmu i ostrzegając funkcjonariuszy, że oni padną ofiarami systemu. Doszło do szarpaniny, utarczek słownych i legitymowania. Główne nabożeństwo rocznicowe - jedno z wielu - odbyło się w kościele Matki Boskiej Bolesnej. Przed mszą miała miejsce wieczornica poetycka. Odbył się również wokół kościoła przemarsz pocztów sztandarowych, przybyłych na uroczystość delegacji z różnych stron kraju. Pocztę maszerowały szlakiem symbolicznych stacji drogi krzyżowej społeczeństwa polskiego. Kościół Matki Boskiej Bolesnej był otoczony kordonem milicji i SB, ale poza jedną próbą wtargnięcia na teren placu kościelnego, odpartą przez uczestników uroczystości, obchody odbyły się bez większych zakłóceń.

ROZUMNIEJ CZY TCHÓRZLIWIEJ ?

W Polsce ponownie rozpoczął się czas przyspieszenia historycznego. Lody zresztą pękają w całym obszarze obozu, ale nasz kraj znajduje się w czołówce wydarzeń.

Ocena sytuacji i wskazówki działania znajdują się w dokumencie KPN ogłoszonych w roku wydarzeń, zwłaszcza w Rezolucji Rady Politycznej z 11 maja. W trwającej powszechnej dyskusji pojawiają się jednak pytania, wymagające nieco szerszej odpowiedzi.

Ważna kwestia związku między wydarzeniami w Polsce, a tym co dzieje się w ZSSR budzi niepokój niektórych. Dość głośno, także przez radio, głoszone są tezy, że należy zachować odpowiedzialność i nie forsować naporu na władze w Polsce, bo może zaszkodzić to Gorbaczowowi i pieriestrojce. W uproszczeniu teza jest następująca: gdy poruszenie społeczne w Polsce pójdzie tak daleko, że zagrazi obaleniem ekipy Jaruzelskiego i przywróceniem "Solidarności", Gorbaczow będzie musiał interweniować zbrojnie, a to oznacza przekreślenie pieriestrojki.

Nasuwa się tutaj parę uwag. Przy takim podejściu do sprawy pieriestrojki jawi się jako wartość szczególnie warta obrony. Można by sądzić, że jej wprowadzenie w życie zapewni szczęśliwość całemu obozowi. Dziwnie przypomina to wydawałoby się całkowicie już skompromitowany program, który zaraz po wojnie głosiła część polskiej lewicy, ohotnie pomagająca funkcjonariuszom radzieckim we wprowadzeniu systemu satelickiego i oczekująca, że radziecki komunizm zapewni wszystkim raj na ziemi. Tymczasem pieriestrojka dąży przede wszystkim do odbudowy bazy materialnej radzieckiej mocarstwowości - czego Gorbaczow wcale nie ukrywa.

Skoro chodzi o przywrócenie radzieckiej potęgi, to czy powinno nam zależeć na powodzeniu pieriestrojki? Chyba wręcz przeciwnie. Cenna jest ona dla nas przede wszystkim dlatego, że blokuje ZSSR i zmusza Moskwę do prowadzenia łagodnej polityki oraz powstrzymywania się od wszystkiego, co nie podobałoby się zachodniej opinii publicznej, a więc i od interwencji zbrojnej. Niech więc pieriestrojka wywołuje zmiany wewnętrzne w ZSSR, ale

niech się czasem nie powiedzie, bo wówczas moglibyśmy stać się jedną z pierwszych ofiar.

Wreszcie przypuszczenie, że Gorbaczow zaryzykuje powodzenie pieriestrojki, aby wesprzeć Jaruzelskiego i powstrzymać "Solidarność" jest śmieszne. Od pieriestrojki zależy mocarstwowa przyszłość ZSSR, a także sukces osobisty Michaiła Siergiejewicza. Nie można poważnie przypuszczać, że wystawi on to na szwank, aby tylko nie dopuścić do zmian w Polsce. Przeciwnie Gorbaczow właśnie oddaje Afganistan, aby tylko mieć dobry klimat międzynarodowy dla pieriestrojki.

Ponieważ dla ZSSR (nie tylko dla Gorbaczowa, ale także jego konkurenta Ligaczowa) najważniejsza jest pieriestrojka - daje to nam wyjątkowo duży margines bezpieczeństwa. Po prostu obecnie, bez względu na to, co uczynią Polacy, interwencja radziecka jest mało prawdopodobna: ceną za powstrzymanie zmian u nas byłoby zagrożenie odbudowy mocarstwowości Rosji. O tym na Kremlu wiedzą doskonale.

Inna gorąco dyskutowana kwestia. Czy zbyt wielkie żądania nie przekreślają możliwości porozumienia się z władzą?

Znów trzeba zapytać, czy owo porozumienie jest wartością nadrzędną? Chodzi nam o zasadnicze zmiany, zaś porozumienie władzy z opozycją jest tylko formą ich osiągnięcia. Jeśli te zmiany uda się przeprowadzić inną metodą, np. faktami dokonanymi czy jednostronnym ustępstwem rządu (bez żadnych dwustronnych negocjacji), też nam wystarczy.

Przyjmijmy jednak, że bez porozumienia się nie obejdzie. Ja też jestem za porozumieniem, choć nie za każdym, a tylko dostatecznie dobrym. Czy rozwój masowych ruchów protestu, wysuwanie stanowczych żądań przyspieszą porozumienie, czy oddalą? Z własnej woli komunistyczna dyktatura nigdy nie negocjuje nic ze społeczeństwem, a jedynie wydaje dyrektywy. Im napór społeczny większy, tym władza chętniejsza do porozumienia. Ponieważ każde porozumienie jest kompromisem, obie strony muszą coś ustąpić; zaś więcej żądając mamy szansę więcej otrzymać.

Gdyby nie było radykałów z ich maksymalistycznymi żądaniami, skrajną ekstremą dla władzy stałby się dzisiejsi umiarkowani, a ich ograniczone postulaty - wygórowanymi żądaniami nie do przyjęcia. Dlatego każda rozumna frakcja ugody powinna pragnąć aby istnieli radykałowie, gdyż zwiększa to jej szanse. Zaś wszystkim, umiarkowanym i maksymalistom, powinno zależeć na rozwoju masowego ruchu protestu, gdyż tylko wówczas można coś uzyskać.

Jeszcze inna kwestia. Żądania płacowe, mówi się, są nierealne, bo władza nie ma czym płacić. Chyba że zaczną drukować złotówki bez pokrycia.

Też nieprawda. Mniej więcej połowę dochodu narodowego rząd zużywa na utrzymanie aparatów państwowo-politycznych: wojska, policji, biurokracji, propagandę, itd. Druga połowa kierowana jest na inwestycje gospodarcze i społeczne oraz spożycie indywidualne ludności. Jeśli dokonamy redystrybucji dochodu narodowego, zabierając połowę tego, co idzie na utrzymanie aparatów władzy, również o połowę możemy zwiększyć środki przeznaczone dla ludzi oraz na inwestycje, modernizację gospodarki, itp.

Omówiliśmy trzy kwestie. Podobnych jest więcej. Każdą można stosunkowo łatwo sobie wyjaśnić, jeśli tylko odrzucimy wbijane nam w głowę przez lata fałszywe stereotypy, a zaczniemy racjonalnie myśleć. Ciekawe, że wnioski będą za każdym razem takie same. Rozumne podejście do zagadnienia, poważna analiza problemu pokazują, że w obecnej sytuacji lepsze są rozwiązania śmielsze.

Dowodzą tego raz jeszcze wydarzenia ostatnich tygodni. Jeśli system komunistyczny w Polsce znów zatrzęsł się w posadach, to tylko dlatego, że znaleźli się ludzie odważni, którzy podjęli stanowcze działania. Jeśli pierwsze uderzenie strajkowe nie dało żądanych rezultatów, to tylko dlatego, że znalazło się zbyt wielu nie dość odważnych, aby przyłączyć się do akcji.

W swoich wspomnieniach z internowania Tadeusz Mazowiecki sformułował dość nieekwiwalentny dylemat: czy działać mądrzej, czy ostrzej.

Parafrazując, dylemat ten powinien brzmieć: rozumnie, czy tchórzliwie?

LESZEK MOCZULSKI

"Gazeta Polska" - pismo Konfederacji Polski Niepodległej, No 9/40.

automatycznie przenoszony do rezerwy (dotąd groziło powołanie na "dosłużenie"). Zwolniony może być też po 18 miesiącach żołnierz deklarujący zamiar pracy w zawodzie nauczycielskim. Ponadto od 1 maja 1990 roku służbę w marynarce wojennej skraca się z 36 miesięcy do 24, a wcześniejsze zwalnianie żołnierzy marynarki przewiduje się od zaraz. Zarządzenie nie wspomina w ogóle o służbie absolwentów szkół wyższych. • OTO niektóre dane z tegorocznego raportu PRON-u o niebezpieczeństwach grożących polskiemu rolnictwu i zaopatrzeniu ludności w żywność: "W ostatnich latach produkcja żywności stale spadała, coraz większa liczba młodych rolników opuszczała wieś, coraz więcej pól leżało odłogiem, a park maszynowy jest obecnie beznadziejnie przestarzały. Prawie 1/3 wsi nie dostarcza się prądu o mocy pozwalającej na użycie silników elektrycznych. Ostatniej jesieni 8 tys. ha leżało odłogiem, ponieważ nie starczyło ropy dla ciągników. W latach 1984-86 produkcja rolnictwa w porównaniu z katastrofalnymi latami 1979-80 wzrosła o 8%, podczas gdy liczba ludności wzrosła o 9%. W 1986 r. z zaplanowanych 45 mln ton ziemniaków zebrano tylko 39 mln ton; miast 17 mln ton buraka cukrowego - 14,2 mln ton, a w czasie ciężkiej zimy zniszczeniu uległa 1/3 drzew owocowych. Pogłowie bydła, miast osiągnąć 6 mln sztuk, wyniosło w roku 1986 4,9 mln. Ponad 40% ziemi w posiadaniu państwa i połowa tej w rękach prywatnych użytkowana jest niewłaściwie. Z funduszu inwestycyjnego, miast przyrzeczonych 30%, na rolnictwo przeznaczono 21%, przy czym sektor państwowy dotowano trzykrotnie wyżej niż prywatny".

(Źródła: Radio Wolna Europa, "Tygodnik Mazowski", "Samorządna Rzeczpospolita", "Przegląd Wiadomości Agencyjnych", "Głos Łodzi". Wspomniane pisma ukazują się poza zasięgiem cenzury.)

KUROŃ I ONYSZKIEWICZ PODPISUJĄ W SZWECJI LIST DO WŁADZ RUMUŃSKICH

Jacek Kuroń i Janusz Onyszkiewicz wzięli udział w Lundzie w Szwecji, w czterodniowej VII Europejskiej Konferencji na rzecz Rozbrojenia Atomowego. Ministerstwo spraw wewnętrznych nie przyznało paszportu Jackowi Czaputowiczowi z Ruchu Wolność i Pokój, który również chciał wziąć udział w konferencji.

Grupa działaczy pacyfistycznych oraz na rzecz praw człowieka wystosowała list do władz rumuńskich z żądaniem natychmiastowego odwołania planu zrównania z ziemią tysięcy wiosek w Rumunii. Tekst apelu kolportowano w Lundzie na VII

Europejskiej Konferencji na rzecz Rozbrojenia Atomowego. Konferencja ta zakończyła się w sobotę, 2 lipca. Wśród sygnatariuszy apelu znajdują się doradca Solidarności Jacek Kuroń i rzecznik związku Janusz Onyszkiewicz. Autorzy listu stwierdzają, że plany władz rumuńskich godzą w chłopów. Piszą, że mniejszości etniczne: węgierska i niemiecka, utracą w ten sposób swoje historyczne wspólnoty i narodową tożsamość. Taki program i jego wpływ na człowieka są znane, piszą autorzy, z historii państw totalitarnych. Zamiar władz rumuńskich jest zamiarem kryminalnym z zakresu inżynierii społecznej. Konfiskując własność oraz deportując masowo ludność niszczy się żywy organizm społeczny.

30 czerwca na konferencji prasowej w Szwecji Kuroń powiedział, że sytuacja w PRL jest wskaźnikiem głębokiego kryzysu komunizmu, a Onyszkiewicz podkreślił, że bez reform politycznych nie jest w Polsce możliwa reforma gospodarcza. Wcześniej Kuroń został przyjęty przez szwedzkiego ministra spraw zagranicznych.

video kontakt

Jak Rakowski został gosposłą u Wałęsów... dowiesz się kupując najnowszą kasetę video JACKA FEDOROWICZA pt. "Wieczór autorski". Znakomite monologi satyryczne i parodie programów TV. Cena - tylko \$ 35.00 Zamówienia z załączonym M.O. przyjmuje i kasety wysyła oficjalny przedstawiciel Video Kontakt na Amerykę Płn. Richard Heith, 6312 Sorrel Pl. Surrey, B.C. V3S 5H7

WYDAWNICTWO KASET VIDEO Wspomaga niezależne wydawnictwa Kaset video w Polsce ▷ rozpowszechnia ich kasety za granicą ▷ realizuje filmy oparte na materiałach w kraju nie osiągalnych • przeznacza dochód ze sprzedaży kasety na rozwój kultury niezależnej w Polsce • proponuje filmy o związanym z Polską tematyce politycznej, historycznej, kulturalnej i społecznej • osobom zainteresowanym wysyła My ulotki reklamowe z opisem POSZCZEGÓLNYCH TYTUŁÓW

UWAGA: Obniżka cen Informacje bezpłatnie, kasety w formacie VHS.

Poland's Struggles and Conflicts Documented in Historical Examination

"THE STRUGGLES FOR POLAND"
film o Polsce w telewizji
- we wtorek, 12 lipca o
godz. 21, -
pierwszy odcinek!

Po raz pierwszy zachodnia telewizja zrealizowała film o współczesnej historii Polski. Będzie to 9-odcinkowy program, próbujący naświetlić trudną sytuację naszej ojczyzny zamieszanej w przeróżne konflikty na przestrzeni ostatniego stulecia. Konflikty wewnętrzne, europejskie i światowe. Narratorem i gospodarzem programu jest red. Roger Mudd, specjalny korespondent THE MACNEIL/LEHRER NEWS-HOUR.

Wywiady z ponad 100 osobami: politykami, członkami rządów Wielkiej Brytanii, Niemiec, Stanów Zjednoczonych składają się na to kompendium historii Polski (wypowiadają się m.in. były kanclerz RFN - Willi Brandt, Zbigniew Brzeziński, zachodniemiecki pisarz, autor "Blaszanej bębena" - Guenter Grass i poeta, laureat Nagrody Nobla - Czesław Miłosz).

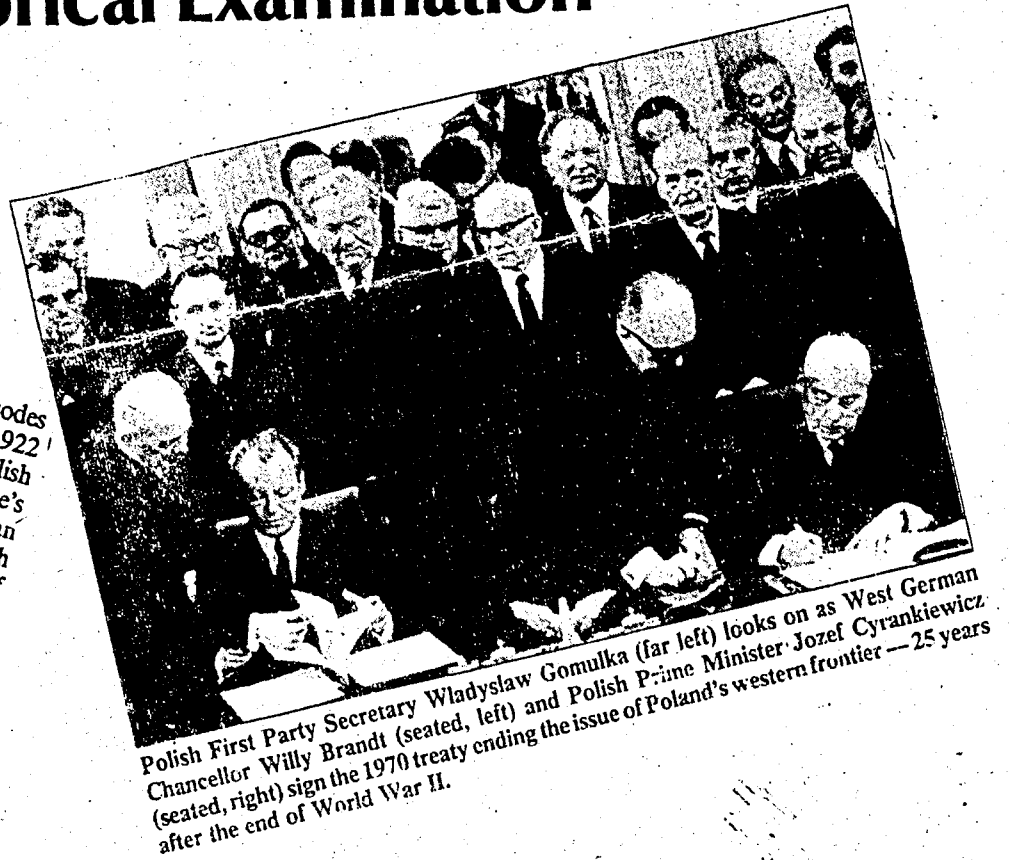
Przy realizacji filmu wykorzystano materiały, które dotąd nie widziały światła dziennego; z archiwów Instytutu Sikorskiego w Londynie, a będących własnością Rządu Polskiego na Uchodźstwie.

"Once Upon a Time" to tytuł pierwszego odcinka, który zaczyna się wojną rosyjsko-japońską i rewolucją 1905 roku. Także jest pokazany wpływ I wojny światowej na losy Polski, dojście do władzy Piłsudskiego i "cud nad Wisłą".

Następne odcinki prowadzą nas meandrami historii Polski od początku naszego stulecia do dnia dzisiejszego. Filmy będą wyświetlane na kanale 17 (cable 20), we wtorek o godz. 21 i powtarzane w środy o 14.

THE STRUGGLES FOR POLAND,
airs Tuesday, July 12 and July 19 at 9 p.m.
and repeats Wednesday, July 13 and
July 20 at 2 p.m. on Channel 17. ■

Highlights from future episodes include the period from 1922 to 1939 when the reborn Polish nation tried to become one of Europe's great powers; the affects of the German occupation of Poland; the Polish Church in the inter-war years, and the birth of Solidarity. Archival film previously unavailable in the West, combined with new interviews with senior Communist officials, workers and former political prisoners, also help the series trace the tumultuous period from 1945 to 1956 when the nation's Communist leaders consolidate their power while creating a "People's Poland."

ECHO W TYM TYGODNIU POLECA:

• Na ekrany kin w Toronto wszedł w tym tygodniu dreszczowiec "Maniac Cop", w reż. Williama Lustiga, w rolach głównych: Tom Atkins, Bruce Campbell i Richard Roundtree.

• 4 lipca zaczął się przegląd filmów Louisa Bunuela (1900-1983) - jednego z najwybitniejszych reżyserów naszych czasów. W programie m.in.: "Pies andaluzyjski" (1928), "Złoty wiek" (1929), "Los Hurdes" (1933), "Los Olvidados" (1950), "Nazarin" (1958), "Viridiana" (1961), "Anioł zagłady" (1962), "Piękność dnia" (1967), "Tristana" (1970), Harbourfront's Studio Theatre. Cena pojedynczego biletu - \$4, całego karnetu - \$35. Informacje: tel. 973-3000.

- Miłośnikom muzyki polecamy:
- Glass Tiger/BLVD. 8 lipca w Canada's Wonderland (832-8131);
- Taylor Dayne, 9 lipca o godz. 15 i 20.30 w Ontario Place, tel. 965-7917;
- Bob Dylan/The Alarm, 11 lipca w Copps Coliseum, Hamilton, tel. 872-2277;
- Whitesnake, 11 lipca, CNE Grandstand, tel. 872-2277;
- Merryman at Barbados, 13 lipca o 20.30 w Ontario Place, tel. 965-7917;
- "Great Gershwin" to tytuł koncertu, który odbędzie się 9 lipca o godz. 20 w Roy Thomson Hall (60 Simcoe St., tel. 593-4828) z udziałem: Mel Torme, Peter Nero i Leslie Ugams.
• Teatromanom polecamy: "Me and My Girl", musical, który wylansował przebój lat trzydziestych - "The Lambeth Walk", O'Keefe Centre, Front i Yonge (393-7469).
• Teatr Jednego Aktora przedstawia

"Shaking Like a Leaf" w Winchester Street Theatre, 80 Winchester St. (656-3771).

• Wędkarzom przypominamy, że 10 lipca jest ogłoszony Metro Fishing Day, szczegóły pod tel. 832-2761 wew. 355.

I DZIECIOM:

• Bohaterowie popularnych audycji telewizyjnych dla dzieci: Polka Dot Door, Rainbow i Sesame Street czekają na dzieci 10 lipca o godz. 11 i 14 w Ontario Place Forum, 955 Lakeshore Blvd., tel. 965-7711.

• Kortright Centre przygotował kolejną atrakcję dla dzieci (od lat 8). Jest to wycieczka pod tytułem "Stream Safari". 9 i 10 lipca o godz. 13.30. Pine Valley Drive, Kleinburg (661-6600).

• W Art Galery of Ontario codziennie od wtorku do soboty w godz. od 11 do 16 odbywają się zajęcia dla dzieci w wieku od 4 do 12 lat. Wstęp wolny. 317 Dundas St. W. (977-0414, wew. 402).

WARSZAWA

Lata 1980 - 86, Impresje bez retuszu.
Nowy album fotograficzny wydany przez Independent Polish Agency - Lund, Szwecja.
Ponad 300 zdjęć.
Wstęp Anki Kowalskiej.
Cena 15 dolarów lub równowartość w innych walutach.
Do nabycia w księgarniach polskich lub bezpośrednio u wydawcy.

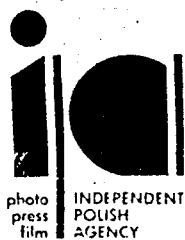
Zamówienia wraz z International Money Order prosimy kierować na adres: IPA, Box 2113, 22002 Lund 2, Sweden.
Należność przysyłać można również czekiem pocztowym na Postgiro - Sweden-469050-9.

W IPA również do nabycia:
Album - Polska po 13 grudnia 1981. Pejzaż poetycki.
Rok wydania 1984. Cena 15 dolarów.

Mikrofiszki:
Komplet "Kultury" - 800 dolarów.
Komplet "Zeszytów Historycznych" - 250 dolarów.
Komplet "Aneksu" - 100 dolarów.

Niezależne wydawnictwa krajowe:
- wiele oryginalnych książek (aktualny wykaz oferowanych pozycji wysyłamy na żądanie),
- oryginały lub kopie pism,
- znaczki poczty "Solidarność" lub innych organizacji, oraz różne inne druki,
- archiwalne zdjęcia z wydarzeń w Polsce, głównie z lat 1980-87.

W sprawie zakupu oryginałów lub kopii prosimy o kontakt listowny lub telefoniczny.

BOX 2113
22002 LUND 2
SWEDEN

NON STOP

LOT
oferuje jedyne
bezpośrednie połączenie
Montreal-Warszawa. Odlot z
Mirabel we wtorki i piątki. Ceny
począwszy od 798 Can \$ (APEX)
Oferujemy również połączenie do
RZYMU, BANGKOKU, DELHI i
większości stolic europejskich.
Zapraszamy !!! POLONIA
LATA LOTEM !

POLISH AIRLINES
LOT

1000 Sherbrooke St. West
Suite 2220
Montreal, Que. H3A 3G4
Phone Montreal (514) 844-2574 Toronto (416) 364-2035

KARTKI Z BERLINA

LESZEK SZARUGA

Ponieważ wszyscy się na potęgę ujawniają, przeto i na mnie też chyba przyszedł czas. Ujawniam się więc przy okazji nowego cyklu felietonów, który postanowiłem pisać stąd, z Berlina Zachodniego, dla kanadyjskiego "Echa". Tak, to ja pod kryptonimem Spectator wybrzydzam na świat i ludzi w wydawanym od początku stanu wojennego niezależnym piśmie literackim "Wezwanie". Teraz będę wybrzydział nadal, tyle że pod nazwiskiem, co sprawi pewne kłopoty, gdyż pod nazwiskiem człowiek staje się bardziej ostrożny, dba o znajomych i przyjaciół, słowem - nie może sobie pozwolić na niezależność. Ale trudno - walka z cenzorem wewnętrznym jest, po walce z cenzorem komunistycznym, kolejnym etapem ku suwerenności osoby ludzkiej, by posłużyć się wielkimi słowami.

Będę przeto stąd, z owej dziwnej dziury na mapie komunistycznego rajy, starał się obserwować i oceniać sprawy nie tylko z naszego, polskiego podwórka, ale także z wielkiego świata. Będę się starał robić to co tydzień, czasami zresztą odezwę się również z kraju, jako że w ramach "ucieczki do przodu", o której zaraz, ekipa Generała wymyśliła stempel w paszportcie o nazwie "klauzula wielokrotnego przekroczenia granicy". Stempel tym się różni od normalnego, że choć napisane jest na nim dokładnie to samo, wystawiany jest przez placówkę dyplomatyczną, a nie przez urząd paszportowy. No i kolor ma inny: stempel krajowy ma barwę różową, stempel zagraniczny niebieską. Jest to niewątpliwie postęp w drodze ku normalnemu życiu. Posiadacz paszportu ostemplowanego na niebiesko ma prawo jeździć sobie do kraju i z niego wyjeżdżać nie oddając paszportu władzom. Co więcej, posiadacz stempla zagranicznego otrzymać może od razu kilka zielonych kart przekroczenia granicy, aby się nie musiał w kraju zbyt często po nie fatygować. Skorzystałem z tego wynalazku już dwa razy - za pierwszym razem z duszą na ramieniu, za drugim już z mniejszym strachem - i okazało się, że to działa.

Trzeba przyznać, że jest to urządzenie wysoce humanitarne. Dla różnych osobistych powodów muszę przebywać tutaj, jednakże nie mam zbyt chęci na uzyska-

nie statusu emigranta, nigdy się do dożywnego zamknięcia za granicą nie kwapiłem, mam duszę nieco anarchistyczną, z niepohamowanym pociąganiem do wolności. Także do wolności mieszkania w Polsce, co wielu może się wydać czymś dziwnym, ale w istocie jest po prostu wyrazem przywiązania do kręgu znajomych i przyjaciół, a także do paru miejsc, jak choćby Tatry, czy Warszawa, bez których życie byłoby smutniejsze. Wiem, pisząc to wszystko do gazety emigracyjnej, mogę poruszyć miejsca bolesne, to prawda, ale nie widzę powodu, dla których miejsc bolesnych nie należałoby poruszać od czasu do czasu. Tak się po prostu stało, że dożyłem ciekawszych paszportowo czasów niż poprzedzające je dziesięciolecie, w czasie których dla wielu ludzi istniał ostro zarysowany dylemat: zostać lub wracać. Był to dylemat nieludzki i dobrze się stało, że dla większości chyba przestał już istnieć. Nie znaczy to, bym chwalił komunistów: nie chwali się piekarza za to, że piecze bułki.

Zważywszy nadto, że ok. 70% młodzieży deklaruje w ankietach przeprowadzonych przez różne ośrodki opinii publicznej chęć urzędzenia się na Zachodzie, nowa "polityka paszportowa" (co w Polsce nie jest polityką?) jest posunięciem rozumnym, gdyż nie zamyka ewentualny poszukiwaczom nowych możliwości powrotu na ojczyznę łono. Łono to co prawda w tej chwili niezbyt przytulne, ale jednak o czyste co dla sporej garstki ma wciąż pewne znaczenie, nie tylko zresztą emocjonalne. Nie namawiam wcale fundamentalistów emigracyjnych do przyjazdów w okolice Pałacu Kultury (jak wiadomo, wymaga to kontaktów z reżymowymi placówkami zagranicznymi, a to nie do pomyślenia przecież), ale poza fundamentalistami po świecie zaroilo się ostatnio od ludzi, którzy wybyli z PRL z mniej fundamentalnymi przekonaniami i dla nich możliwość spędzenia urlopu w towarzystwie pozostałych w kraju przyjaciół może się wydać pomysłem atrakcyjnym. Kto ma ich potępić, ten potępi, a co sobie popływają po jeziorach mazurskich, to ich i nikt im tego nie odbierze. Być może niektórzy czytelnicy tych słów podejrzewać zaczną we mnie jakiegoś wpusz-

zonego w kręgi emigracyjne dywersanta, ich sprawa, ja się opowiadam jedynie przed sobą. I podkreślam - przyjazd do kraju nie oznacza od razu, że się składa wizytę Jerzemu Urbanowi (który ostatnio zaproponował urlopy w PRL nawet... pracownikom Radia Wolna Europa), czy wręcz Wojciechowi Jaruzelskiemu, generałowi. Przyjazd do kraju oznacza spotkanie z Anią, Frankiem, nie widzianym dotąd wnukiem, umierającą ciocią, itp. Czas na to wszystko zacząć patrzeć we właściwych proporcjach.

...

Regularnie czytam dwie gazety wydawane w PRL w "pierwszym obiegu": "Tygodnik Powszechny" oraz "Politykę". Nie, nie zamierzam bynajmniej robić tu prasówki, ale warto może zauważyć, że czytelnik tych dwóch czasopism znajduje się na granicy schizofrenii. Z lektury prowadzonej równoległe wyłaniają się dwa równoległe światy i dwie Polski. Jakby oczywistością jest fakt, że świat "Tygodnika" jest światem Boga, zaś świat "Polityki" światem Boga pozbawionym. Jednakże za tą fundamentalną różnicą idą inne. Oto świat "Tygodnika" jest - co widać po ingerencjach - światem, w którym działa cenzura. W świecie "Polityki" cenzura nie istnieje, chyba że jako temat felietonów Passenta, który ten właśnie nie istniejący byt bardzo sobie chwali twierdząc, że cenzor ostrzy mu pióro. Ze świata "Polityki" dowiaduję się, co chce powiedzieć władza lub osoby do niej zbliżone. Z "Tygodnika" dowiaduję się, że nie wolno mi wiedzieć, co chce powiedzieć społeczeństwo lub osoby z jego otoczenia. Z "Polityki" dowiaduję się, że nie brakuje papieru (400 tys. nakładu), z "Tygodnika" wiem, że papieru jednak brak (70 tys. nakładu i ani kroku dalej!). "Polityka" informuje o zbyt powolnym wprowadzaniu postępowej reformy ekonomicznej, lektura "Tygodnika" przynosi wiadomość o nieistnieniu tejże reformy. I tak dalej, aż dziw, że jeszcze nie zagubiłem się w tych sprzecznościach, a przecież to, o czym wspominałem, to jedynie powierzchnia.

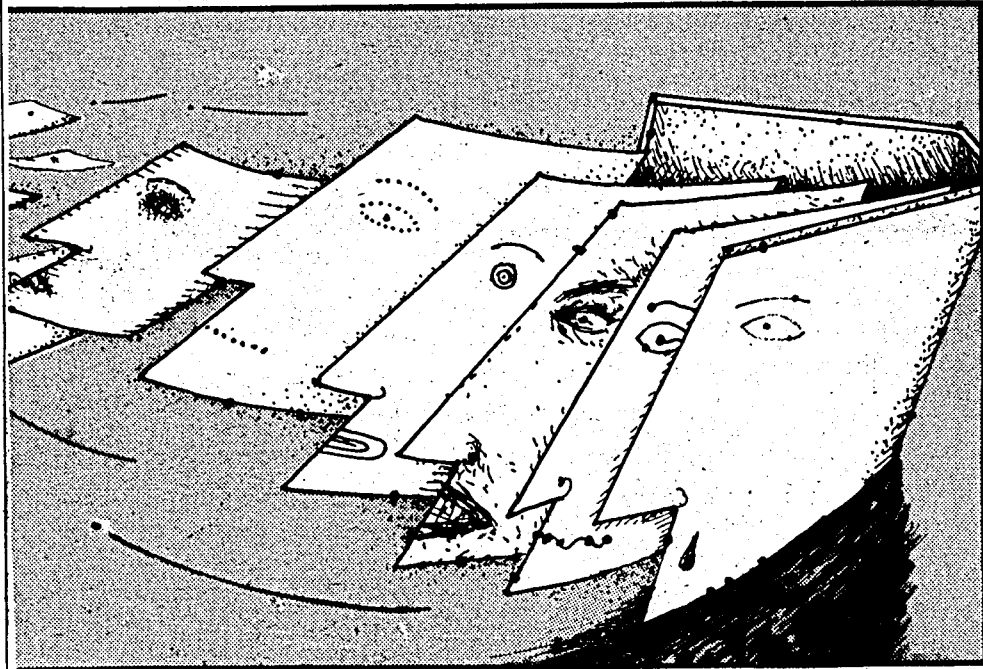
Specjalnie interesuje mnie, z racji zawodu, to, co się dzieje w kulturze. I otóż z 16-stronicowej "Polityki" dowiaduję się o życiu kulturalnym Polski mniej niż z 8-stronicowego (czasem nawet odchudzonego przez brak papieru) "Tygodnika". Może to objaw "ucieczki do przodu" proponowanej aż przez dwóch felietonistów postępowo-pozytywistycznych, którzy w "Polityce" ustosunkowują się do kwietniowo-majowej fali strajków? Cóż tam bowiem kultura, gdy niemal płoną komitety (nie przypadkiem profesorowie Stelmachowski i Geremek w wywiadach dla prasy włoskiej zastanawiali się czy w przyszłości społeczeństwo nie zrezygnuje z biernego oporu na rzecz obrony czynnej). Najpierw przeczytałem felieton KTT "Bez charyzmy", który kończy się następująco: "Stoimy w obliczu wyzwania, którego charakter starałem się zrozumieć i opisać. Nie chodzi o to, aby je bagatelizować. Wyzwanie to, jakkolwiek by go nie oceniać, jest faktem realnym, dotyczącym naszej realnej sytuacji. Ucieczka z tej sytuacji jest moim zdaniem możliwa tylko do przodu". Dwadzieścia centymetrów wyżej odnalazłem felieton Daniela Passenta zatytułowany.... No jaki? Oczywiście - "Ucieczka do przodu".

Kto przed kim ucieka, tego wprost nie powiedziano, ale z lektury wynika, że to władza ma nawiewać przed społeczeńst-

wem. Dokąd? I tego się można dowiedzieć - w reformy. Jest jednak pewien szkopuł, na który słusznie zwrócił uwagę Passent, felietonista czasem irytujący, lecz przecież nie pozbawiony pewnej intuicji politycznej. Oto jego słowa: "Rozbierając stare, zmurzone mury, musimy jednocześnie uważać, żeby nam się ojczyzna nie zawałiła na głowę razem z socjalizmem". Ładnie powiedziane, tylko nie bardzo rozumiem, kogo to Passentowe "my" dotyczy. I obraz jakby nie taki. Ojczyzna to nie sufit wiszący nad głowami, co innego socjalizm, który wisi nad nami jak miecz, czy raczej, by być bardziej współczesnym, bomba zegarowa. Czas upływa. Albo zdołamy rozbroić tę bombę - my, polskie społeczeństwo - albo rozniesie nas wszystkich z ojczyzną na dokładkę. I nie socjalizm, lecz komunizm - zbyt wiele mam szacunku dla takich ludzi jak Edward Abramowski, Adam Ciołkosz, czy Jan Józef Lipski, by komunizm nazywać socjalizmem. To pomieszanie pojęć wprowadzone do Polski wraz z przemarszem Armii Czerwonej w latach 1944-45 jest jedną z najbardziej szkodliwych manipulacji nowomowy.

Wydaje się, że felietoniści "Polityki" mimo niewątpliwych wysiłków jakie podjęli dla zrozumienia wyzwania, nadal niewiele pojmują z tego, co się dzieje. Nadal sądzą, że to władza będzie coś społeczeństwu dawała, jak rzucający ochłapy wilkom uciekającym saniami (coś zapachniało Sybirem) szlachcic. Otóż to nie tak. To społeczeństwo będzie wyrzywało władzę - daj Boże, by bez kolejnych zrywów typu powstańczego - oprowadzane przez nią terytoria. Zakochani w Historii marksisci powinni wreszcie dostrzec, że komunizm znajduje się w podobnym stadium, w jakim znajdowały się społeczeństwa kapitalistyczne w XIX stuleciu - wówczas też związki zawodowe były zabronione, niektóre partie polityczne, jak choćby socjalistyczna, również. I co? Widać jak na dłoni - w Szwecji, czy RFN, o Danii nie wspominając - że walka przeciw podobnym zjawiskom skazana jest na niepowodzenie. Wybiegi w rodzaju licencjonowanej "socjalistycznej opozycji", wszelkich Rad Konsultacyjnych, OPZZ, czy innych PRON-ów to wyłączanie samooszukiwanie siebie. Siedem lat mija od wprowadzenia stanu wojennego, którego celem było właśnie podobne myślenie oczu: Passent zachwyca się efektami, społeczeństwo ich nie widzi. Kto jest ślepy, o tym wciąż jeszcze decyduje władza, z którą o demokracji rozmawia się jak z niewidomym o barwie fiołków.

Na szczęście w ocenianym "Tygodniku Powszechnym" od czasu do czasu udaje się redakcji pomieścić wypowiedzi świadczące o tym, że nie wszyscy w Polsce dokumentnie oślepli. Nie chcę przez to powiedzieć, że ludzie religijni bardziej zasługują na szacunek. Tyle tylko, że widać im jakoś łatwiej zrozumieć i przyjąć system wartości, bez którego cywilizacja rozsypuje się w gruzy.

MACIEK ALBRECHT

**ECHO -
NAJ** młodszy
większy
poczytniejszy

tygodnik w Kanadzie

Posiedzenie Rady Najwyższej Związku Sowieckiego

koszarowej równości.

Te rozbudzone emocje kierują się przeciwko tym szybko bogacącym się spółdzielniom, przeciwko rozbudzonemu przez pierestrojkę nawrotowi do kapitalizmu i to w ojczyźnie ludu pracującego. Biurokracja próbuje to wykorzystać kneblując spółdzielnie za pomocą podatków, po prostu chce zakatrupić reformy Gorbaczowa.

Czytelnicy mogli przeczytać w "Prawdzie" o budzącym się uświadomieniu parlamentu oraz, że suwerenność tej Rady leży w interesie kierownictwa partii. Na dwóch i pół stronach zostały sformułowane tezy jak Komitet Centralny wyobraża sobie odnowę systemu politycznego.

Najważniejsze punkty odnowy:

- we wszystkich komórkach regułą winny stać się tajne wybory, powinno być zgłoszonych więcej kandydatów - jeszcze w ubiegłym roku w styczniu koncepcja ta została odrzucona przez KC;

- kadencja powinna zostać ograniczona do 5 lat, za zgodą 2/3 towarzyszy może być przedłużona do 10 lat, dotyczy to także sekretarza generalnego;

- wszystkie miejscowe regionalne i ponadregionalne Rady aż do najwyższej winny posiadać "rzeczywistą władzę w zarządzaniu", tak jak 70 lat temu było przyrzeczone "cała władza w ręce rad";

- wszyscy urzędnicy, także ci na ministerialnych fotelach nie powinni być wybierani na deputowanych w organie, nad którym sprawują kontrolę;

- żaden poseł do najwyższego parlamentu nie powinien w przyszłości kandydować więcej niż dwa razy i także tylko maksymalnie na 10 lat.

Jeżeli te propozycje są poważne, to jest to bardzo dobrze przemyślane. Związek Sowiecki ma zostać przebudowany na "socjalistyczne państwo praworządne" - z niezawisłym sądownictwem i sędziami przestrzegającymi prawa, ze wzmocnioną ochroną interesów obywatelskich i jak kraj szeroki obowiązującą zasadą "wszystko jest dozwolone, czego nie zabrania prawo".

Umocnienie roli parlamentu, obcięcie wszechwładzy bonzów, podporządkowanie partii i jej kadry ogólnie obowiązującemu prawu - tezy te wskazują wyraźnie, że Gorbaczow wyjaśniając koncepcję modernizacji, chce zdobyć popularność wśród społeczeństwa.

"Przestało być ważne, kto zostanie delegatem na konferencję", cieszy się jeden ze zwolenników pierestrojki: "ci popierający są już tak wyraźnie podbudowani, że i konserwatyści mogą już tylko jechać do przodu".

"To, co do tej pory zrobiono", głoszą przedstawione tezy, "jest tylko prologiem do rzeczywistej i wielostronnej demokratyzacji partii i społeczeństwa".

Tłum. S.CECH

Der Spiegel, 30.05.88

"Odstrzał świętych krów"

Zanim jeszcze ten zawodowy antykomunista Ronald Reagan miał po raz pierwszy przekroczyć ten "kraj zła", jeszcze przed wyjazdem z Waszyngtonu, a następnie z Helsinek, zastosował on swojemu sowieckiemu partnerowi zmienną kąpiel: z jednej strony odkrył w Gorbaczowie swojego "przyjaciela", z drugiej strony zaś wyraził się, że "niejasne" jest czy w tym Związku Sowieckim zaszły w ogóle jakieś zmiany warte uwagi.

Wprawdzie lektura moskiewskich gazet powinna poprawić jego samopoczucie, nic nie przypominało czasów, kiedy prasa według ustalonego wzorca każdego politycznego przeciwnika potępiała, a z okazji wizyty zamieszczano tylko grzeczne wyrazy powitania.

Wychowany w biednych warunkach ten amerykański prezydent stał się multimilionerem, tak przedstawia go "Literaturnaja Gazeta" swoim czytelnikom, by następnie dwuznacznie zapytać: "czy należy się dziwić, że Reagan nie uznaje nic innego jak to, że tylko kapitalizm może dać takie efekty"?

Jako "wielki paradoks" opisuje Władimir Simonow swojego bohatera, który zyciorys rozpoczął "jako demokrata z przekonania", a następnie zmienił się w klasycznego konserwatystę.

Przyjechał do kraju, w którym konserwatyści zmieniają się obecnie w demokratów.

Na wielu frontach jednocześnie są często podejmowane pochopne decyzje zmian, w języku potocznym nazywa to się "odstrzał świętych krów". Dotychczasowe zmiany toczą się tak szybko, że obywatele nie nadążają z ich rejestrowaniem.

- Kioski z gazetami otwierane o godz. 5 - 6 rano są już dosłownie obleżone. Życie w Związku Sowieckim zmienia się, to co było do tej pory tajemnicą, staje się jawne -

To, że Stalin był przestępcą odkrył dawny dyplomata Kremla Siemion Rostowski na przykładzie paktu Stalin - Hitler w 1939 r., który zresztą jeszcze pół roku temu

Gorbaczow uważał za uzasadniony. Rostowski uważa go za diabelski pakt, którego następstwa były wręcz kryminalne.

Historyk Wiaczesław Daszejczew krytykuje gruntownie politykę zagraniczną także za czasów Breżniewa: "To my prowokowaliśmy USA do wyścigu zbrojeń". Nad tym samym ubolewa także partia uważając, że "przeceniane były aspekty militarne" w polityce zagranicznej.

Państwowa telewizja gloryfikuje wysoką moralność wierzących, którzy do dzisiaj nie mieli prawa należeć do partii, co zamykało im dostęp do lepszych stanowisk pracy. Zmiany zaszły tak daleko, że w telewizji pokazują się fragmenty nabożeństw.

Dochodzące wokół władzy siły dla starych komunistów ze szkoły muszą być straszliwe.

W latach dziewięćdziesiątych rubel ma być walutą wymiennalną. Zachodnie gazety i magazyny, z wyjątkiem pornograficznych i gloryfikujących wojnę, są dostępne prawie w całym kraju.

Lista zakazanej prasy i literatury, na czytanie której wymagane były specjalne zezwolenia, skróciła się z 50 tys. pozycji do 5 tys. tytułów. Jeszcze cztery lata temu władze miały obowiązek sprawdzać każdy anonim - obecnie zostało to zakazane.

Kliniki psychiatryczne mają podlegać międzynarodowej kontroli. Szybciej także mają być wydawane zezwolenia na wyjazd za granicę, by odwiedzić rodzinę, czy znajomych. Czy obywatele sowieccy mogą tak szybko w to uwierzyć?

Nawet ostatnie posiedzenie Rady Najwyższej otrzymało po raz pierwszy polecenie, aby obrady toczyły się demokratycznie. Żywo dyskutowano, kiedy chciano ustawę o dobrowolnym zrzeszaniu się w spółdzielnie załatwiane przez aklamacje. Obywatele sowieccy mają otrzymać prawa dobrowolnego zrzeszania się w spółdzielcze zakłady: pracujące na własny rachunek restauracje, warsztaty rzemieślnicze, stacje benzynowe, budowę domów i dróg, oraz uprawiać ziemię.

Przeciwnicy protestowali przeciwko takiemu systemowi, protektorzy ganiili zobowiązania zamówień rządowych twierdząc, że opiera to się znowu na centralnym planowaniu. A główną kreską sporną była sprawa podatków. Wreszcie szef Gromyko podpisał akt, w którym wysokość podatku została ustalona na 9% dla spółdzielni, której dochód wynosi więcej jak 1500 rubli miesięcznie.

Tak wysokie opodatkowanie musi sparializować inicjatywę spółdzielczą i prywatną, dyskutowali deputowani. Przecież w niej pokłada nadzieje Gorbaczow, uważa, że potrafi ona stać się konkurencyjną dla całej marnej gospodarki państwowej i wreszcie zapewnią się półki sklepowe.

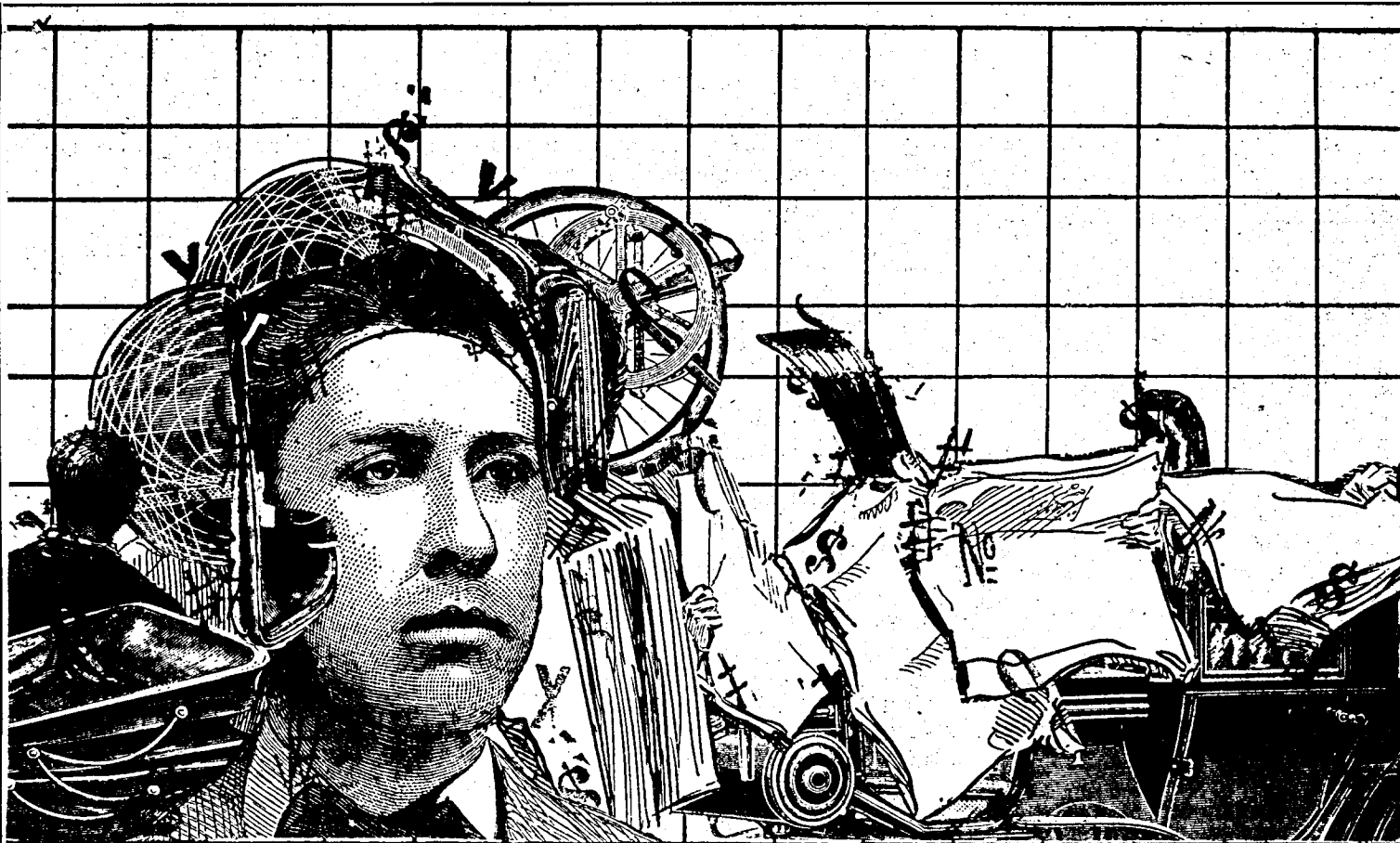
Część tej parlamentarnej dyskusji była na żywo transmitowana w telewizji. Dopiero na trzecim posiedzeniu przeszedł ten dyskusyjny problem, jak zwykle jednogłośnie. Wniesiono jednak wiele zmian oraz zobowiązano Ministerstwo Finansów do nowego opracowania systemu podatkowego.

Opozycja wśród deputowanych przeciwko biurokratycznemu podejmowaniu uchwał jest czymś bezprzykładnym. "Pociągnęliśmy za hamulec" - powie później estoński deputowany, "ten system opodatkowania zdumchnąłby nie tylko wiele z 20 tys. założonych spółdzielni w kraju, lecz także zniechęciłby dużo osób z pomysłami, inicjatywą, podjęciem ryzyka, aby opuścić sektor państwowy i poprawić sytuację w kraju korzystną produkcją, stać się samodzielny.

Już dzisiaj można odczuć, że te małe prywatne zakłady jak: restauracje, szwalnie, produkcja butów, firmy budowlane i transportowe stanowią odciążenie dla mało efektywnych przedsiębiorstw państwowych i skorumpowanego monopolu handlowego, dla którego wygodny był stały brak towarów.

Oczywiście, że ceny tych nowości utrzymują się według podaży i popytu, są więc przeważnie wysokie i często wywołują zazdrość wśród ludzi przyzwyczajonych do

SAMI SIEBIE UPOKARZAMY

JEWGIENIJ JEWTUSZENKO

OD REDAKCJI: Esej poety J. Jewtuszenki ukazał się w tygodniku "Literaturnaja Gazeta" na krótko przed konferencją komunistów sowieckich w Moskwie.

Obszerne fragmenty tego eseju opublikował magazyn "Time". Zdecydowaliśmy się je przedstawić, gdyż dobrze oddają one psychiczny klimat towarzyszący pieriestrojce oraz obecną mentalność wielu sowieckich intelektualistów. Jewtuszenko - od ponad 20 lat czołowy sowiecki twórca państwowości - ostatnio stoi w szeregach głośności, pieriestrojki zwolenników Gorbaczowa i demokratyzacji. Nie zgadzamy się z wieloma stwierdzeniami Jewtuszenki. Akapit ostatni jest szczególnie nieprawdziwy i zarazem niebezpieczny, ze względu na wyrażoną w nim tęsknotę mocarstwową i szowinistyczną dumę narodową Wielkorusów.

Nie przypominam sobie kiedy po raz pierwszy usłyszałem prawdziwie rosyjskie, tragicznie wieloznaczne słowo "pritierpielost" (zniewolona cierpliwość). Ostatnio przypomniało mi się.

"Wybacz ten prezent, Jewgienij Aleksandrowicz, ale w obecnych czasach jest to produkt bardzo cenny" powiedziała mi moja daleka krewna kładąc na stół w dniu naszego święta majowego woreczek cukru; obecnie trudny do zdobycia. Było to w 71 roku władzy sowieckiej, w 40 lat po wojnie! Poczuję się nagle szczęśliwy, grabieżczą radością z podarunku, co dla wielu z nas jest namiastką prawdziwej radości bytowania. Moja krewna westchnęła i powiada: "Patrz czego doczekaliśmy się..., A to wszystko wina tego przekłętą "pritierpielost".

Nie mógłbym tego lepiej wyrazić. Słowo to wyraża uszanowanie dla cierpliwości. Istnieje cierpliwość godna tolerancji i szacunku - cierpliwość kobiety rodzącej, cierpliwość prawdziwego twórcy przy pracy, cierpliwość torturowanych, którzy

nie zdradzą swych przyjaciół. Ale jest też bezużyteczna, upokarzająca cierpliwość. Jak można mieć szacunek dla samych siebie, skoro codziennie jesteśmy pobłażliwi na takiż brak poważania dla nas samych? Każdy ogonek, każdy brak produktów codziennego użytku na rynku jest dowodem braku szacunku naszego społeczeństwa dla nas samych.

Zwykli byliśmy obwiniać innych, a w szczególności rząd za braki i inne nasze problemy. Obecnie zaczęliśmy mówić nie tylko o osobistych przewinieniach Stalina, ale również o winach jego otoczenia za zbrodnie popełnione nad ludźmi. Bądźmy uczciwi i przyznajmy, że to nie tylko klika rządząca zawiniła, ale również cała ludność, która pozwoliła klicie działać według ich widzimisię.

Zgadzanie się na popełnione zbrodnie jest braniem udziału w zbrodniach, a historia wykazuje, że zgadzaliśmy się. To jest pritierpielost. Przyszedł czas, by przestać winić biurokrację za wszystko. Sami zasłużyliśmy na to, skoro godziliśmy się z tym.

Zważmy pozornie taki drobiazg, cukier znika z rynku. Czyż to wina? Centralnego Komitetu? Rady Ministrów? Oczywiście oni są winni. Ale czy również winy nie ponoszą wszyscy, także i ja. Doszliśmy do tego, że tolerujemy braki jednego artykułu po drugim. Jak możemy czuć się zaskoczeni tolerowaniem stosunkowych drobnostek, skoro jeszcze wczoraj zgadzaliśmy się ze znikaniem tak wielu istot ludzkich?

Zastanówmy się, dlaczego cukier jest dzisiaj tak wzruszająco cennym darem w dniu uroczystego obchodzenia święta międzynarodowej solidarności robotniczej. Nasz nowy lider odważnie spojrzął w oczy statystycznej prawdzie alkoholizmu i jego skutków. Powzięto przykrą radykalną decyzję. Ale emocjonalnie całkiem usprawiedliwiona decyzja nie była poparta dokładnie przygotowanym planem działania. Pozory dyskusji zorganizowano po dawnemu w poszukiwaniu poparcia dla niej.

Czasem z goryczą myślę: Co byłoby, gdyby primaaprilisowe wydanie "Prawdy"

opublikowało rezolucję partii i rządu, wzywającą do kampanii przeciwko trzeźwości? Jestem pewien, że "wierni wojownicy partii" niezwłocznie zorganizowaliby "potężne zebrania robotników" by poprzeć tę "historyczną decyzję". Dzielni patrolujący policjanci na drogach zaczęliby entuzjastycznie odbierać prawo jazdy kierowcom nie cuchnącym wódką. Mogę sobie wyobrazić pokazowe procesy niepijących, donosy na członków partii przyłapanych na popijaniu wód mineralnych w restauracjach.

Pierwszą metodą osłabiania pieriestrojki jest sabotaż pod postacią pozornego popierania. Drugą zaduszanie jej uściskami. Idea zwalczania alkoholizmu, w założeniu słuszna, została zaduszona w entuzjastycznym uścisku i zrujnowana społecznym entuzjazmem hipokrytów. Butelka czystej wódki może zatruć człowieka. Butelka dobrego wina może być dobrym towarzyszem wieczery. Ale nasza produkcja wina automatycznie została ograniczona. Cenne winnice bezlitośnie zrujnowane. Alkoholizm jest stanem społecznie groźnym i musi być karalny. Ale któż ma prawo odebrać człowiekowi, który nie jest alkoholiczkiem prawo do kufła piwa po pracy, czy też szkalni wina, czy szampana.

Dlaczego cały naród został podejrzanym o alkoholizm i po wystaniu się w upokarzających ogonkach ma jeszcze wystawać godzinami w ogonkach po alkohol? Powodem jest tolerowanie bezmyślnego wykonywania decyzji. Ogonki pochłaniają czas i niszczą zdrowie psychiczne, niszczą ludzi. Pierwsze surowe zarządzenia antyalkoholowe były terapią szokową. Ale nie można na co dzień stosować socjalnej, szokowej terapii, system nerwowy społeczeństwa załamał się, ujawniając wiele niespodziewanych wrzodów.

Kampanię przeciwalkoholową zmieniono na kampanię przeciwko legalnej wódce, piwu, czy winu. Wódka i wino państwowe, jakoś których popsuta się w ostatnich latach, chociaż muszą odpowiadać standardom rządowym, zostały zastąpione bimbrem, pędzonym diabli wiedzą z czego.

Przyznaję się, że zziębnięty do szpiku kości w nocy na Kamczatce napiłem się miejscowego bimbrowego, pędzonego z soku pomidorowego. Następnego dnia nogi popuchły mi sklerotycznie, tak boleśnie, że chciałem wyć. Lekarz dał mi zastrzyk i postawił właściwą diagnozę: "Nasz sławny odwar pomidorowy".

Jak możemy być zaskoczeni, że nagle cukru brakuje? Musiał zniknąć. Czyż społeczeństwo jako całość, wy i ja, a nie tylko rząd, powinni byli to przewidzieć? Społeczeństwo demokratyczne to takie, które czuje potrzebę rządzenia się samo przez siebie, a nie tylko przez zszycy władzy. Tymczasem oczekują wyłącznie rozkazów z góry, a potem wypominają im pomyłki. Slogan kapitulującej bierności: "Ja jestem tylko małą osobą. Co ja mogę zrobić"? Jeśli usprawiedliwiasz swe tchórzostwo, mówiąc, że nic nie możesz, to nie masz prawa żalić się, a potem sklamrzeć. Pieriestrojke zabijamy cywilną bojaźliwością, oczekując na uboczu, która ze stron zwycięży.

Pieriestrojka będzie taka jakimi sami będziemy. Jeśli działać będziemy połowicznie, będziemy mieli niby-pieriestrojke. Jeżeli będziemy odbudowywać przegniłym drzewem poprzednich obozów pracy przymusowej, pieriestrojka upadnie. Jeśli naciągać będziemy kołdry na siebie, pieriestrojka zamarznie.

Działanie w celu uchronienia własnego wygodnego fotela nie jest ideologią - jest fotelologią. Między zwolennikami a przeciwnikami jest poważna grupa, którą nazywam "oikoza". Są to ci, którzy ustawicznie sklamrzą na brak cukru i innych towarów, ale ani palcem nie ruszą, by poprzeć tych, którzy chcą pieriestrojke w życie wprowadzić. Już czas, aby zrozumieć, że nie ma dwu oddzielnych pieriestrojek - jedna ekonomiczna, druga polityczna. Bez bronięcia demokracji nie ma sensu spodziewać się nadejścia demokracji.

Dawne, ludowe powiedzenie mówi: "cierpliwość rozłupie skałę". 300 lat pod rządami Tatarów i 300 lat pod rządami dynastii Romanowów wyhodowały heroiczną cierpliwość, która wybuchała popularną rewoltą i zniewoloną cierpliwością - czyli pritierpielost. Rosja była ostatnim krajem europejskim, który uwolnił chłop pańszczyźnianego i wkroczył w socjalizm prosto z wszechwładnego feudalizmu, mijając okres doświadczeń burżuazyjnej demokracji. Pluskwy feudalizmu i niewolniczość ruszyły w drewnianych kuferkach prosto z wiejskich chat do miejskich mieszkań. Wielu naszych szefów zachowywało się jak "czerwoni feudalni lordowie", grabiąc nie tylko ziemię rolników, lecz również ich paszporty, co miało posmak prawdziwego niewolnictwa. Wymuszona siłą kolektywizacja Stalina miała posmak ordynarnej drwiny sloganów "ziemia dla chłopca" i "władza dla Sowietów".

Stopniowo powstawała tolerancja powszechna. Wobec represji, arbitralnego opodatkowania, wymuszonych podpisów na zeznaniach, upokorzania naukowców, kompozytorów, pisarzy. Najlepszych spośród naszych ludzi unicestwiono. Był to koszmarny sen, w którym zgrają zdecydowana wyróżnić wszystkie rasowe konie wtargnęła do stajni w nocy z siekierami. Konie jako rasa jakoś przetrwały, ale wiele z nich okazało się być końmi o psychologii mysz. Wiele więcej jest do zrobienia, by odrodzić rodzaj ludzki, który wycierpiał niezmiernie straty. Nie możemy sobie pozwolić, aby nadal tolerować naszą cierpliwość. Pritierpielost jest główną przeszkodą w realizowaniu pieriestrojki.

Pritierpielost jest kapitulacją wobec "nieskończonego upokorzenia". Korzymy się najpierw polując w handlowej dżungli na tapetę, kurek wodociągowy, miskę kloze-

Dokończenie na str. 15

ZESTRZELENIE

Dokończenie ze str. 1

nany, że ma do czynienia z gotującym się do ataku samolotem wojskowym F-14 wydał rozkaz zniszczenia samolotu. USS Vincennes wypalił o 10.51 dwie rakiety, z których co najmniej jedna trafiła samolot, znajdujący się w odległości 9,6 km od okrętu i na wysokości 2285 metrów. Nastąpiła potężna eksplozja. Szczątki samolotu spadły do wód Zatoki Perskiej.

Na 12 minut przed zestrzeleciem irańskiego samolotu, USS Vincennes oraz drugi okręt amerykańskiej marynarki wojennej USS Elmer Montgomery, wzięły udział w wymianie ognia z irańskimi łodziami patrolowymi, zatapiając dwie z nich, a jedną poważnie uszkadzając. O 10.10 łodzie irańskie ostrzelały amerykański helikopter.

PENTAGON OKREŚLA ZESTRZELENIE JAKO UZASADNIONĄ OBRONĘ

Admirał William Crowe, dowódca Połączonego Sztabu Generalnego amerykańskich sił zbrojnych powiedział, że samolot irański w chwili zestrzelecia znajdował się w iracko-irańskiej strefie wojennej 7-8 km poza powietrznym korytarzem lotów cywilnych.

Określił on zestrzelecie samolotu irańskiego jako "właściwą akcję obronną" podjętą przez dowództwo okrętu, przekonane, że samolot jest atakującym irańskim samolotem wojskowym*. Poinformował, że samolot nie był widoczny w momencie zestrzelecia. Według Crowe'a "dowódca okrętu zachował się rozsądnie, a biorąc pod uwagę informacje, którymi dysponował, postąpił on zgodnie ze swymi uprawnieniami, wykazując dobry osąd sytuacji".

Crowe podkreślił, że Amerykanie, zanim zestrzelili samolot, siedmiokrotnie na drodze radiowej, ostrzegli załogę samolotu, domagając się natychmiastowej zmiany kursu. Jednakże irański samolot "ani nie nawiązał kontaktu radiowego, ani nie zmienił kursu". Tymczasem dane płynące z systemu elektronicznego ostrzegania doprowadziły dowództwo do przekonania, że ma do czynienia z samolotem wojskowym F-14 Tomcat. Crowe odmówił omówienia owych danych powołując się na fakt, że są to dane tajne. Zaznaczył on także, że incydent należy do kategorii incydentów mogących się zdarzyć w sytuacjach obciążonych takim ryzykiem zarówno działania jak i niedziałania jak sytuacja w Zatoce Perskiej.

Crowe przypomniał, że 17 maja ubiegłego roku w bardzo podobnych okolicznościach niepowstrzymany irański samolot F-1 Mirage wystrzelił dwie rakiety do amerykańskiej fregaty wojennej Stark. Zgi-

nęto wówczas 37 żołnierzy amerykańskich, a 21 zostało rannych.

PREZYDENT REAGAN OKREŚLIŁ ZESTRZELENIE JAKO "STRASZNĄ LUDZKĄ TRAGEDIĘ"

Prezydent Reagan został poinformowany o incydencie w dwie godziny po zestrzeleciu samolotu. W trzy i pół godziny po zestrzeleciu Stany Zjednoczone przyznały, że zestrzeliły samolot pasażerski. Prezydent Reagan wydał następujące oświadczenie:

"Jestem zasmucony, iż muszę podać, że dzisiaj rano w Zatoce Perskiej USS Vincennes - podejmując, tak jak to wygląda, właściwą akcję obronną - zestrzelił nad Cieśniną Ormuz irański samolot pasażerski.

Jest to straszną ludzką tragedią. Wyrażamy nasz żal wobec pasażerów i załogi oraz składamy kondolencje i wyrazy współczucia ich rodzinom.

Ministerstwo Obrony przeprowadzi pełne dochodzenie. Głęboko ubolewamy z powodu utraty istnień ludzkich.

Kurs jakim leciał irański samolot cywilny zmierzał prosto w stronę USS Vincennes, który w tym czasie brał udział w walce z 5 irańskimi łodziami typu "Boghammer", które zaatakowały nasze siły.

Kiedy samolot nie odpowiedział na powtarzane ostrzeżenia, Vincennes zgodnie z szeroko znaną procedurą, wypalił, chroniąc siebie samego przed możliwym atakiem.

Jedynym interesem Stanów Zjednoczonych w Zatoce Perskiej jest pokój, a obecna tragedia wzmacnia potrzebę osiągnięcia tego celu możliwie jak najszybciej".

IRAN ZAPOWIADA WOJNĘ TOTALNĄ ZA "UMYŚLNY MORD MASOWY"

Premier Iranu Hussein Musawi określił incydent jako "barbarzyńską masakrę niewinnych pasażerów" i zapowiedział odwet. Zdaniem Musaviego Stany Zjednoczone mordując 290 osób "wkroczyły w fazę bardziej bezpośredniej wojny z Iranem" i ponoszą konsekwencje swego kryminalnego aktu. Radio irańskie zapowiedziało kroki odwetowe wobec Stanów Zjednoczonych. "Sprzeciwiemy się spiskowi Wielkiego Szatana i pomścimy krew naszych męczenników padłych z rąk kryminalnych najemników". Radio stwierdziło także, że zestrzelecie cywilnego samolotu ukazuje prawdziwą kryminalną naturę Stanów Zjednoczonych. Irański minister spraw zagranicznych Ali Akbar Velayati zaapelował o międzynarodowe potępienie zbrodni Waszyngtonu. W Paryżu ajatollah Mahdi Rouhani, duchowy przywódca społeczności

szyckiej w Europie, wystosował telegram otwarty do prezydenta Reagana, w którym potępił on "dziki czyn amerykańskiej marynarki wojennej". Proirańskie ugrupowania terrorystyczne w Libanie zapowiedziały krwawą zemstę.

Telewizja irańska pokazała jak łodzie ratunkowe wylawiają z morza ciała pasażerów samolotu. Jedno ze zbliżeń pokazało ratownika, trzymającego na rękach nieżywe niemowlę i wygrażającego pięścią. Irańska agencja prasowa IRNA podała, że naoczni świadkowie na Wyspie Hengham oraz żołnierze irańscy w Zatoce Perskiej widzieli bardzo wyraźnie jak samolot został trafiony przez dwa pociski raketowe wystrzelone z okrętu amerykańskiego. IRNA zaprzeczyła także doniesieniom amerykańskim, że samolot znajdował się poza korytarzem lotów cywilnych. "Lot nr 655 - podała irańska agencja prasowa - ... znajdował się w czasie ataku dokładnie w międzynarodowym korytarzu ruchu powietrznego".

W poniedziałek, 4 lipca ajatollah Chomeini wezwał naród irański do wojny totalnej przeciwko Stanom Zjednoczonym. Powiedział on, że wojna ta będzie wojną islamu przeciw arogancji.

Przedstawiciele Iranu na scenie międzynarodowej określili zestrzelecie samolotu jako "umyślny mord masowy".

PILOT KANADYJSKI TWIERDZI, ŻE SAMOLOT IRAŃSKI NIE LECIAŁ NORMALNIE

David Prentice, pilot kanadyjski zatrudniony przez międzynarodową linię lotniczą Middle Eastern, latający często nad Zatoką Perską, powiedział, że zestrzelony samolot irański w żadnym wypadku nie powinien znajdować się w rejonie, w którym został zestrzelony. Lot samolotu nie wyglądał, zdaniem Prentice'a, jak normalny lot wznoszącego się samolotu.

Samolot ten powinien znajdować się o wiele wyżej niż wysokość na której został trafiony rakietami. Reguły latania są takie, że każdy pilot wznosi samolot do tzw. wysokości ekonomicznej, i niezależnie od tego jak krótko trwa lot intencją pilota jest być jak najwyżej w możliwie jak najszybszym czasie. Zdaniem Prentice'a, który jest pilotem samolotu Lockheed L-1011 Tri-Stars, po 7 minutach lotu zestrzelony samolot powinien znajdować się co najmniej na wysokości około 4000 m, a przy maksymalnych warunkach wznoszenia mógł osiągnąć nawet wysokość prawie 5 km. Każdy pilot chce osiągnąć najbardziej ekonomiczną wysokość jak najszybciej i jeśli tego nie robi to dlatego, że takie jest polecenie wieży kontrolnej. Normalna wysokość dla lotu o takiej długości jak lot nr 655 wynosi od 7315 m do 8535, nawet wówczas, powiedział Prentice, jeśli połowę czasu lotu samolot wznosi się, a drugą połowę obniża.

Pilot kanadyjski przypomniał, że wszystkie załogi latających w regionie linii lotniczych otrzymały oficjalne instrukcje jak należy się zachowywać w strefie wojennej. Prentice przytoczył fragment instrukcji jaką otrzymał od swych linii lotniczych: "Stany Zjednoczone i irańska marynarka wojenna przekazały nam poprzez kanały dyplomatyczne ogólne ostrzeżenie, że samolot zbliżający się w sposób niebezpieczny, może zostać ostrzelany. Ostrzeżenie amerykańskie zawiera prośbę, aby samolot dokonywał stałego nasłuchu na fali 121, 5 megaherca, a ponadto aby zidentyfikował siebie na żądanie. Ostrzeżenia irańskie mniej specyficzne, zalecają 5-milowy pas bezpieczeństwa, nie podając limitów i wysokości".

John E.C. Thompson z Kanadyjskiego Instytutu Badań Strategicznych po-

wiedział, że aczkolwiek zgadza się z twierdzeniem, że radary na USS Vincennes są w stanie odróżnić samolot myśliwski od dużego samolotu pasażerskiego, to jednak uważa, że zestrzelenie było właściwą decyzją, gdyż dowódca nie mógł mieć pewności czy zbliżający się na podejrzanej wysokości i nie reagujący na ostrzeżenia samolot, nie jest załadowany ładunkiem wybuchowym. Thompson nie wykluczył także możliwości celowego wysłania przez Iran samolotu pasażerskiego w stronę okrętu amerykańskiego spodziewając się, że rezultat będzie blamażem USA w oczach międzynarodowej opinii publicznej.

RADARY NIE ZAWIODŁY

Nagminnym pytaniem stawianym po incydencie jest pytanie dotyczące zdolności odróżnienia przez system radarowy USS Vincennes małego samolotu wojskowego, takiego jak F-14 Tomcat, od dużego samolotu pasażerskiego, takiego jak zestrzelony samolot irański. Zdaniem ekspertów zachodnich, którzy wypowiedzieli się w tej sprawie po tragedii, jest to możliwe bardzo rzadko, jedynie przy zaistnieniu tzw. optymalnych warunków rozpoznania. Nawet wówczas jednak radar nie daje 100% identyfikacji i dopiero ostateczną weryfikacją może być kontakt wzrokowy z lecącym obiektem. Według ekspertów w warunkach jakie wystąpiły w Zatoce Perskiej nie mogło być mowy o prawidłowej identyfikacji samolotu na podstawie danych radarowych. Przede wszystkim samolot zbliżał się do okrętu czołowo co uniemożliwia zawsze identyfikację. Dowódca okrętu wojennego USS Kidd kapitan Daniel Murphy powiedział, że czołowa rejestracja jakiegokolwiek samolotu wygląda na radarze zawsze tak samo (Murphy był dowódcą Kidda także przez 4 miesiące podczas patrolowania przez okręt wód Zatoki Perskiej). Kapitan Rogers nie mógł więc rozpoznać samolotu na podstawie obserwacji radaru. Podejmując więc decyzję musiał odwołać się do czynników dodatkowych. Wszystkie te czynniki nakazywały to, co zrobił. Po pierwsze, samolot nie odpowiedział na 7 ostrzeżeń. Po drugie, nie nadawał swego własnego radiowego kodu identyfikacyjnego, po trzecie, znajdował się - jak na samolot pasażerski - na niewłaściwym kursie: na nienormalnej wysokości (za nisko) i leciał wprost na okręt, znajdując się poza korytarzem lotów cywilnych, po czwarte, zbliżał się coraz szybciej do okrętu jednocześnie zniżając lot z 2700 m do 2100 m. Murphy podkreślił, że kapitan Rogers nie podjął pochopnej decyzji, odwołując ją tak długo jak długo było to możliwe. Praktycznie, dopuszczając samolot na odległość 9,6 km do okrętu, zestrzelił go dosłownie w ostatniej, dopuszczalnej przez instrukcję walki chwili.

Emerytowany kontradmirał E. Carroll powiedział w Waszyngtonie, że system AEGIS był skonstruowany z myślą o jak najlepszym rozpoznawaniu na dalekich odległościach. Jest on niezastąpiony na wielkich przestrzeniach morskich, ale na wodach wielkości jeziora jak wody Zatoki Perskiej, nie jest lepszy od radaru konwencjonalnego. Cztery minuty, którymi dysponował kapitan Rogers by podjąć decyzję, czy zniszczyć nadlatujący samolot czy też nie, nie stanowiły wystarczającego odcinka czasowego, aby radar mógł dostarczyć danych do jednoznacznej identyfikacji samolotu.

USS Vincennes kosztujący 1 miliard dol. jest najnowocześniejszym krążownikiem w amerykańskiej marynarce wojennej. Jego szybkość przekracza 30 węzłów, długość 172 m. Na uzbrojeniu okrętu znajdują się pociski raketowe Harpoon i wypalone do samolotu irańskiego rakiety Standard, raki-

Dokończenie na str. 13

INTELEGENCJA PIĘŚCI - zakończenie

Przeciętnemu człowiekowi Strategiczna Inicjatywa Obronna (SDI), czyli tzw. "Star Wars" kojarzy się z egzotycznymi nowymi bronią, zdolnymi do natychmiastowego zniszczenia dowolnego obiektu przy pomocy różnego typu promieni laserowych. W rzeczywistości, żadne z obecnych 6 najważniejszych, wytypowanych przez Pentagon technologii nie zawiera broni laserowych. Producent pierwszego lasera dużej mocy zostanie dopiero wyznaczony. Laser ten działał będzie odmiennie od laserów tradycyjnych, w których fotony generowane są zmianami energii elektronów, przeskakujących pomiędzy poziomami energetycznymi danego pierwiastka. Laser ten, generował będzie fotony, za pomocą elektronów poruszających się w próżni z ogromną prędkością, ruchem zbliżonym do serpentyny, dzięki niezwykle silnemu polu magnetycznemu. Ten brak jakiegokolwiek pierwiastka (w formie stałej lub gazowej) zadecydował o nazwie nowego lasera: "Laser wolnych elektronów".

Niezależnie od egzotyki nowych laserów, gros badań i pieniędzy SDI koncentruje się obecnie na sześciu priorytetowych programach, z których każdy w mniejszym lub większym stopniu związany jest metodami i narzędziami "sztucznej inteligencji". Należą do nich:

- wykrywanie i śledzenie rakiet w fazie wyrzelenia,
- system rozpoznawania i śledzenia z ziemi,

- system rozpoznawania i śledzenia z przestrzeni kosmicznej,
- urządzenia do przechwytywania z przestrzeni kosmicznej,
- system przechwytywania w atmosferze,
- system zarządzania, sterowania i komunikacji.

Pojazdy kosmiczne monitorować będą bezustannie ziemię w celu wykrycia rakiet w momencie ich wyrzelenia. System ten wykorzystywać będzie układy do wykrywania podczerwieni i rozpoznawania obrazów. Wykrycie rakiety w momencie jej wyrzelenia jest stosunkowo łatwe. Ponadto daje to przeciwnej stronie możliwość zniszczenia rakiety przed momentem rozdzielenia się jej głowicy.

Po wykryciu nowo wyrzelenie rakiet, z ziemi wyrzeleny zostanie satelita, którego zadaniem będzie śledzenie toru rakiet, oraz jej głowicy nuklearnych, które co prawda rozdzielią się w przestrzeni kosmicznej, ale poruszać się będą stosunkowo podobną trajektorią. Najbardziej skomplikowanym zadaniem "ziemnego systemu rozpoznawania" będzie zorientowanie się, które z tych poszczególnych części danego pocisku wielogłowicowego, zawierają prawdziwe głowice nuklearne, a które spełniają zadanie "wabików". Skomputeryzowany "inteligentny system" analizować będzie ruch poszczególnych części, z czego wyciągnie on wnioski odnośnie ich zawartości.

System śledzenia z przestrzeni kosmicznej sprzężony będzie częściowo z systemem ziemskim. Dodatkowym jego zadaniem będzie rozpoznanie, czy dany pocisk został zniszczony, po trafieniu pociskiem przechwytyjącym, lub promieniem laserowym. Pozwoli to na uniknięcie prób ponownego zestrzelenia obiektów, które zostały już zniszczone. Komputery analizować będą tutaj wszelkiego typu znaki jak np. gwałtowną zmianę w trajektorii obiektu. Zaznaczyć tu trzeba, że niektóre z pocisków nuklearnych dalekiego zasięgu (jak opisywane w ostatnim artykule MAVR i PGRV) posiadają zdolność zmiany własnych trajektorii i system oceniający, czy dany pocisk został zniszczony, musi być na tyle inteligentny, aby nie dał się przechytrzyć tym inteligentnym pociskom.

Pojazdy przechwytyjące w przestrzeni kosmicznej i atmosferze wyposażone będą w czujniki podczerwieni i układy przetwarzania obrazów. Ponadto, wyposażone one będą w skomputeryzowane systemy nawigacyjne oraz urządzenia komunikacyjne do odbioru danych z ziemskiego i kosmicznego systemu śledzenia.

Najwięcej sztucznej inteligencji będzie miał system zarządzania, sterowania i komunikacji całym systemem SDI.

Wymagane czasy reakcji i niezawodność podejmowanych decyzji nie są do osiągnięcia przy wyłącznym zastosowaniu tradycyjnych komputerów. Oprogramowanie tego systemu, przekroczy swoimi rozmiarami jakikolwiek z istniejących zastosowań komputerów. Systemu tego nie powstydziłby się żaden z dotychczasowych filmów "Star Wars". Wystarczy powiedzieć, że kontrakt na zbudowanie dużego prostszego centrum komputerowego do oceny skuteczności obronnych systemów raketowych w ramach SDI, opiewać będzie na 800 milionów dolarów. A nie będzie to przecież jeszcze sam

system, ale tylko niejako stacja testująca skuteczność niektórych jego elementów. Po raz który z kolei, mamy do czynienia z przykładem, że o sile militarnej decydują nie tylko mięśnie, ale i mózg. Tak, jak bomba atomowa doprowadziła do zmiany sytuacji militarnej w świecie, tak komputery zaczynają naruszać obecną równowagę. SDI w rękach państw nastawionych pokojowo, zwiększy szansę pokoju. Ta sama porcja "sztucznej inteligencji" z laserowymi i raketowymi raketami w rękach państw agresywnych, zwiększy prawdopodobieństwo wojny.

GORBACZOW UMACNIA POZYCJĘ, KULT JEDNOSTKI BLISKO

Ciąg dalszy ze str. 1

Gorbaczow uczynił następny krok w stronę władzy totalnej proponując urząd prezydenta (którym zostanie) i wprowadzenie innowacji politycznych, poważnie redukujących władzę aparatu partyjnego. W efekcie, jak się wydaje, znacznie wzmocnił władzę KGB oraz samego sekretarza-generalnego-prezydenta. Jeszcze kilka lat, a Gorbaczow będzie uchodził za bardziej nieomylnego od Stalina chociaż na szczęście ilość i jakość ofiar nieomylności gorbaczowskiej w żaden sposób nie dorówna - ze względu na zmienione okoliczności historyczne - ilości i jakości ofiar wosatego geneska.

ŚWIATOWIT

UWAGA Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE TORONTO

CREDIT UNION LTD.

2150 Bloor St. W.

(wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762-9523

CODZIENNIE od 10 do 2:30 po poł. i od 7:30 do 9 wiecz.

SOBOTY od 10:30 do 12:30 po poł.

Konta depozytowe...	6 1/4%	rocznie
Specjalne konta depozytowe... (minimalny depozyt \$ 5,000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	5 3/4%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty...	7 1/4%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty... (min. \$50,000)	8%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	7 1/4%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty... (min. \$50,000)	8%	rocznie
1-roczne certyfikaty...	9%	rocznie
1-roczne certyfikaty... (min. \$50,000)	9 3/4%	rocznie
3-letnie certyfikaty...	9 3/4%	rocznie
3-letnie non-redeemable...	10 1/4%	rocznie
3-letnie certyfikaty (min. 50 tys.)	10 1/2%	rocznie
RRIF	9 1/2%	rocznie
demand depozyt	9%	rocznie
1-roczne term depozyt (min. \$10,000)	9 1/2%	rocznie
3-letnie term depozy (min. \$10,000)	10 1/2%	rocznie
Pożyczki personalne...	15%	rocznie
Pożyczki hipoteczne... (\$ 50,000 pożyczki ubezpieczone na życie)	12 1/4%	rocznie
RRCP	8 1/2%	rocznie
Line of credit...	15 3/4%	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

KAZIO

ZAPRASZA wszystkich Rodaków do swojego sklepu przy
3655 St. CLAIR AVE. East (róg Midland)
SCARBOROUGH, TEL. (416) 266-1547
na najlepszej jakości polskie wędliny.
Przyjmujemy również do wysyłki
przez POLIMEX - PACZKI DO POLSKI

THE FUTURE BAKERY

NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHLEB
dostarczamy do sklepów i do domu

739 Queen St. W.

Toronto, Ont.

TEL. 368-4235

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM K.P.K. OKRĘG TORONTO

206 Beverley St. Tel.: 979-9634, 979-9639

oferuje informacje i pomoc imigrantom polskim (w okresie poprzedzającym uzyskanie kanadyjskiego obywatelstwa) we wszystkich sprawach związanych z osiedleniem się i integracją w społeczeństwie Kanady, m.in. skierowania, tłumaczenia, pisanie życiorysów, uwierzytelniania dokumentów pod przysięgą itp. Biuro otwarte od poniedziałku do piątku od 10 rano do 4 po południu. Usługi bezpłatne.

Komplety pytań na test prawa jazdy po polsku mogą nabyć nowi imigranci w Ośrodku Pomocy na 206 Beverley St.; cena \$3.

Oferuje nowo przybyłym pomoc w osiedleniu w Kanadzie, pośrednictwo w szukaniu mieszkań, pracy, kursy angielskiego, poradnictwo i licencje zawodowe, usługi notarialne; program sponsorowania uchodźców - poniedziałki i czwartki, godz. 10.30 i 2.30; **zblorowe sesje orientacyjne** - wtorki godz. 11.00 - 1.00. Zapraszamy. Biuro otwarte: pon. - piątku 9.30 - 4.30.

Uwaga: tłumaczenia dokumentów dla osób bez statusu imigranta, jak również niektóre usługi notarialne są odpłatne.

proceedzi, przy współpracy ochotników program "SPONSOROWANIA POLSKICH UCHODŹCÓW". Zainteresowanych poręczycieli, grupy minimum dwuosobowe, zapraszamy do biura w poniedziałki i czwartki w godzinach 10.00 do 2.00 po południu, w celu załatwienia formalności. Wymagamy oryginalne listy z pracy lub inne dowody dochodów. Wydajemy formularze oraz udzielamy telefonicznych informacji przez cały tydzień, w godzinach urzędowania biura. Telefon 979-9634, 979-9639".

Serdecznie Zapraszamy Całą Polonię na PIKNIK

W NIEDZIELĘ, 10 LIPCA 1988

W PARKU IM. IGNACEGO

PADEREWSKIEGO - Hwy 27

OTWARCIE BRAMY DO PARKU

GODZ. 8:00 rano

MSZA ŚW POŁOWA • 12.00

OBFITY BAR - GORĄCE I ZIMNE DANIA,

CZAS UMILI DOBOROWA ORKIESTRA

"CYGANKI Z GDAŃSKA" ORAZ

NIESPODZIANKI.

WSTĘP \$ 4.00

AUTOBUSY SPRZED CREDIT UNION -

CENA 9.00 - ODJAZD 10.00 RANO -

Z PIKNIKU ODJAZD

6:00 WIECZOREM

REZERWOWAĆ WCZEŚNIE -

TEL. 251-4514; TEL. 532-2822

ORGANIZATORZY

KOMITET I TOW. RÓŻAŃCOWE PRZY PAR.

ŚW. KAZIMIERZA - KS. Z. MUSIELSKI,

OMI - PROBOSZCZ

DOJAZD:

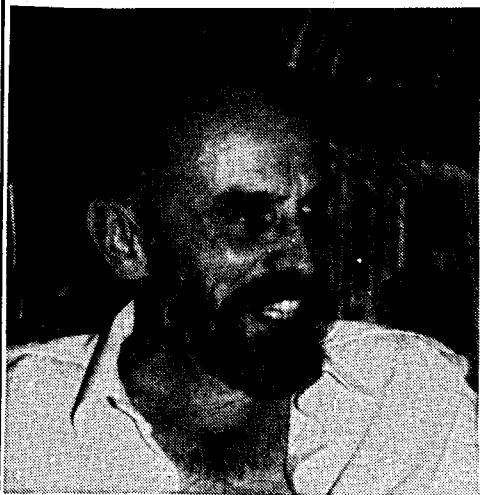
HWY 427 DO 27 - MINĄC HWY 7

3 1/2 M. LEWY SKRĘT - RIVER VALLEY

ODPOWIEDNIO OZNACZONY

ROZMOWA Z ADAMEM WINKLEREM - POLSKIM PARTYZANTEM Z AFGANISTANU

SOWIECKIE KALKULACJE

Paryż, 29 maja 1988

W obradach dłuższa przerwa. Ludzie poszli coś zjeść. Konferencyjna sala opustoszała. No, teraz to możemy porozmawiać - mówi Adam. Jeść nie muszę. W górach odzwyczaiłem się od jedzenia.

Adam jest wciąż na wojnie. Krok za długi na paryskie salony. Rozkołysany jak u tatrzańskich przewodników. Schludne paramilitarne ubranie. Harcerski uścisk dłoni. Przedwojenna szczerość, wojskowy romantyzm. Chodzące muzeum męskich polskich cnót.

Nic się nie zmienił. Ostatni raz widzieliśmy się 2 lata temu w Toronto. Robiłam z nim wywiad o pierwszej wyprawie do Afganistanu. Z krzyżkiem na piersiach, pięćdziesiątką na karku dotarł do Mudżaheddinów. Walczył z Sowiecami. Był świadkiem ich zbrodni na ludności cywilnej. Dotarł do Białego Domu, zabiegając o moralną, polityczną i militarną pomoc dla partyzantów. Jeden z nielicznych cudzoziemskich ochotników, a obok Zondka, jedyny Polak walczący w tym kraju. Zna język, kulturę i obyczaje Afganów jak mało kto. I jak mało kto orientuje się w problemach tego kraju.

W Paryżu zastała go wiadomość o wycofywaniu wojsk sowieckich z Afganistanu. Zastała, ale nie zaskoczyła. Od paru miesięcy było jasne, że Sowieci chcą się wycofać. Mudżaheddini nie chcieli z nimi pertraktować. Wierzyli w militarne zwycięstwo. I nie ufali Sowiecom. I Adam podziela ich podejrzliwość. Jako Polak wie najlepiej, jak przebiegała w latach 40-tych w naszym kraju walka polityczna, jak pozwolono uwierzyć światu w rząd koalicyjny, Front Jedności Narodu, wolne wybory.

Dlatego szykuje się do trzeciej wyprawy do Afganistanu. Jej celem jest udokumentowanie sowieckiej obecności w tym kraju, a także zapis zbrodni wojennych popełnionych na bezbronnej ludności cywilnej. Dopóki żyją, nie ulegną zastraszeniu i wysiedleniu nieliczni świadkowie. Obok karabinu zabierze na wyprawę kamerę filmową, magnetofon, aparat fotograficzny. Organizuje środki finansowe. Liczy na pomoc organizacji zrzeszonych w CSSO, zjawiał się na naszej konferencji, gdzie był serdecznie witany. Adam wystosował Apel, którego tekst załączam.

Po amerykańskim i kanadyjskim objeździe pojechał po raz drugi do Afganistanu. Był tam kilka miesięcy. Do Paryża wrócił z pismem od słynnego wodza partyzanckiego

Massuda. Występuje w nim pod nadanym mu przez partyzantów imieniem Khan. Adam Jacek Khan Winkler. Zapytałam go o ocenę sytuacji w Afganistanie. Oto kilka pytań i odpowiedzi:

CO ZYSKUJĄ SOWIECI WYCOFUJĄC SIĘ Z AFGANISTANU?

Bardzo wiele. Dla Gorbaczowa wycofanie się jest odpowiedzią na pytanie Zachodu o jego dobrą wolę - także w dziedzinie redukcji zbrojeń, jak również na ugodowość. Przed Genewą sytuacja Sowieców była w klasycznym impasie. Nie mogli odnieść militarnego zwycięstwa. Tradycja imperialna nie pozwoliła im się wycofać. Oferta wycofania się na dogodnych warunkach była prezentem. Rzecz w tym, że wymagała odważnego kroku politycznego wbrew ciążącej na Sowiecach tradycji. I Gorbaczow zrobił ten krok. Dzięki temu, jak mawiał Kipling, dla Sowieców "Wielka gra zaczyna się od nowa". Z drugiej strony Sowieci wprowadzili ponieśli militarną porażkę, ale odnieśli niezbędne w ich obecnej linii zwycięstwo polityczne. Dowodzą wolnemu światu, że liczą się z opinią publiczną. Mają również pełne usprawiedliwienie swej agresji w stosunku do innych państw ościennych. Mogą teraz twierdzić, że bronili swych sojuszników, ale nie za cenę walki z reprezentowanym przez nich narodem.

NA CO LICZĄ JESZCZE SOWIECI W AFGANISTANIE?

Po pierwsze, że kraj ten wciąż ma szansę pozostać w ich strefie wpływów, że zawsze mogą tam powrócić militarnie jeśli ponownie uznają, że nadszedł odpowiedni moment na interwencję zbrojną. Będą więc podsycać wojnę domową, a także niepopularne na Zachodzie nastroje panislamskie. Sprzyja temu nieformalny podział wpływów w Afganistanie. Sowieci będą mieli nadal wpływy na północy kraju, Pakistańczycy na południu, Iran w prowincji Hazavdiad, gdzie od kilku lat obserwuje się wzrost nastrojów proirańskich i rewolucyjnych. Jeśli dojdzie do islamskiej rewolty Sowieci mogą wkroczyć tam, twierdząc, że ich interesy w tym rejonie są poważnie zagrożone przez Iran. Wobec wciąż obecnego, ostatnio nasilającego się konfliktu amerykańsko-irańskiego, świat przyzwoli na ponowną agresję.

Sowieci liczą się jednak i z tym, że upadnie rząd w Kabulu, kraj znajdzie się pod kontrolą partyzantów i nie dojdzie do wybuchu fanatyzmu.

Na tę okoliczność właśnie zatrzymują wpływy na północy. Rząd w Kabulu ogłosił niedawno autonomię okręgu Sar-e-Pol wokół miasta Mazar-e-Szarif. Okręg jest niewielki, o obszarze 300 km długości i 100 km szerokości. Znajdują się tam jednak bogate złoża gazowe, teren jest płaski, trudny do zdobycia. A najważniejsze - zamieszkuje go duża grupa Uzbeków, ostatnio zwiększana przez działalność przesiedleńczą. Sowieci wyhodowali tam już swoją kaste, przekupując, podsycając antyafgańskie nastroje, obiecując władzę i awans społecznego. Od lat też zanikły tam walki par-

tyzanckie, odkąd zginął w potyczce wielki wódz tego rejonu - Zabi Ula.

Roi się tam natomiast od konfidentów i bezpieki. Sieć prosowieckiej tajnej policji HAD jest tam bardzo gęsta i dysponuje ogromnymi pieniędzmi na przekupywanie ludzi. Sowieci pompują na ten cel ogromne sumy. Mają konfidentów w całym kraju i w Pakistanie. Nie wątpię, że łożą spore sumy na prowokatorów.

Sar-e-Pol może stać się ostatnim sowieckim bastionem w Afganistanie, ale również przyczółkiem ponownego ataku na ten kraj.

CZY SOWIECI MAJĄ FURTKE NA ZŁAMANIE UKŁADU?

Z pewnością. Formuła układu genewskiego zaakceptowanego przez Amerykanów polega na gwarancjach ze strony sowieckiej, amerykańskiej i pakistańskiej, że układ nie będzie naruszony, a zarazem USA i Pakistan zaprzestaną dostarczania broni dla Mudżaheddinów. Mudżaheddini nie byli stroną w tym układzie i twierdzą, że został zawarty ponad ich głowami, że jak zwykle, zwyciężyły interesy wielkich mocarstw.

Jeżeli założymy, że sowiecka polityka zagraniczna jest stała, wyznaczona przez pryncypia ideologiczne, a amerykańska zmienna zależnie od partii politycznej, sprawującej władzę, można z dużym prawdopodobieństwem przewidzieć, że gdy zwycięży demokracja, Amerykanie przestaną interesować się losami antysowieckich ruchów, złamaniem układu pod jakimkolwiek pretekstem.

CZY RZĄD W KABULU MA SZANSĘ SIĘ UTRZYMAĆ?

Rząd stoi nad grobem. Nie dlatego, by obawiali się partyzantów i ataku z zewnątrz. Szef reżymowego prosowieckiego reżymu Nadżibulah obawia się ataku ze strony samych komunistów. Nie ufa ani armii, ani bezpieczeństwu. Dla Sowieców już w tej chwili może okazać się niewygodny. Wobec zamachu stanu nie udzieli mu poparcia. W obawie przed takim zamachem Nadżibulah wymienił oddziały w Kabulu. Ten rząd oczywiście może upaść. Pytanie, czy tym samym Kabul przejdzie w ręce partyzantów. A to już nie jest takie pewne. Sowieci bardzo dobrze zaplanowali operację opuszczenia kraju. Do stolicy ściągane są z całego kraju oddziały krajowe. Miasto ma kilka pierścieni obronnych. Partyzanci nie dysponują ani bronią ani miejską taktyką wojskową żeby zdobyć Kabul. Nie można wykluczyć jednak, że stolica "zapadnie się do środka". Są ku temu sprzyjające siły. Niskie morale reżymowej armii, obecność oficerów i dowódców sprzyjających partyzantom, a nawet pracujących dla nich. Czekają oni momentu, kiedy będą się mogli oficjalnie przyłączyć do partyzantów. Muszą jednak wierzyć w ich siłę i zwycięstwo. A co najważniejsze, że nie grozi im i ich oddziałom wojna domowa i krwawy odwet. Wiele teraz zależy, czy mogą obiecać pokój i go wyegzekwować. Mają sporą szansę. W terenie bowiem napięcia i walki o władzę należą do rzadkości. Autorytet wodzów jest niepodważalny.

Na zdjęciach Adam Jacek Winkler w Afganistanie i w naszym mieszkaniu - redakcji w Rexdale, w 1986 roku.

A JEDNAK NAD AFGANISTANEM WISI GROŹBA WOJNY DOMOWEJ.

Sytuacja polityczna w Afganistanie nawet po wycofaniu się Sowietów nie wróży krajowi niezależności. W Peszawarze, Pakistan zabiega o interesy swych ziomków Pasztunów. Siedem partii tej prowincji utworzyło rząd - gabinet cieni. Rząd ten będzie silnie związany z Pakistanem. Z drugiej strony umacniają się partie islamizmu radykalnego Hesbe - Islam, czy Gulbudin - które prócz fanatyzmu wnoszą dużą sprawność polityczną. W rządzie 15 procent Szytów z Peszawaru nie jest reprezentowanych. Natomiast na czele owego gabinetu stoi człowiek z radykalnej partii Whabitów niepopularnej i oskarżanej o prowokacje. Partie kontrolują sytuację w mieście.

Teren - czyli 50 procent prowincji kraju administrowane jest przez partyzantów - Mudżaheddinów. Rządzone twardą ręką przez Komendantów - takich jak Small Cham, czy Masud. Uznają oni przymierze partii w Peszawarze i są reprezentowani przez ugrupowanie propartyzanckie Dżanija. Niewykluczone jednak, że po zakończeniu działań wojennych dojdzie do ostrych konfliktów pomiędzy funkcjonariuszami i aparatczykami a obrońcami z gór. Trudno przewidzieć jakie będą tego rezultaty, ale Sowietci z pewnością będą ten konflikt podsycać.

My Polacy pewnie wiele byśmy dali za to, by Sowietci i Amerykanie "dogadali się ponad naszymi głowami w naszej sprawie. I powiedzmy (pomarzymy) - Sowietci zgodzili się ograniczyć swe interesy do swej obecnej, zachodniej granicy.

JAKIE WNIOSKI PŁYNĄ Z OBECNEJ SYTUACJI W AFGANISTANIE DLA POLAKÓW I POLSKI?

Na pewno ostatnie wydarzenia pokazały, że nastąpiło ograniczenie doktryny Breżniewa. Sytuacja jednak w żadnym kraju, w którym Sowietci są obecni i skłonni są w ramach tego ograniczenia wycofywać (Nikaragua, Angola) nie była podobna do Polski. Byli tam bowiem ludzie i kompromisu i walki. I to walki zdeterminowanej na śmierć i życie. W Polsce może się okazać, że nie za się unikną walki i że nie ma negocjacji bez ofiar. Po Afganistanie widać, że można pokonać wroga, ale nie tylko za pomocą wartości moralnych. Afganiec wyznają zasadę walki bez nienawiści. Warto bliżej poznać tę zasadę. Może mieć ogromne znaczenie dla Polaków.

Z drugiej strony bardzo ważne jest to, co Polacy dali walczącemu Afganistanowi. Przekazali im idee Solidarności. Afganiec cenią Polaków za ich opór i dumę narodową. Dzięki kontaktom z polskimi emigrantami, nawiązali stosunki z centralami związków zawodowych w Północnej Ameryce.

Ogromna jest naiwność Zachodu w stosunku do Sowietów, zwłaszcza ery Gorbaczowa. Polacy mogą wnieść zdrowy element nieufności. Osobiście chciałbym być świadkiem wydarzeń i ich uważnym obserwatorem.

Z ADAMEM JACKIEM WINKLEREM rozmawiała GRAŻYNA FARMUS

Obecna na konferencji w Paryżu PCAG przekazała Adamowi Winklerowi sumę 100 dolarów kanadyjskich. "Echo Tygodnik Polski" pragnie dołączyć się do tej akcji z wyrazami uznania i szacunku dla Adama i przeznaczają na ten cel również 100 dolarów. Do 18 tysięcy dolarów jeszcze daleko, ale wierzymy, że znajdują się w Kanadzie ludzie, którzy poprą Polaka, który podjął tradycję walki za wolność Waszą i Naszą.

APEL

Fakt, że Armia Czerwona wycofuje się z Afganistanu nie oznacza, że Sowietci zrezygnowali z tego kraju. Zmieniają się tylko metody radzieckiej dominacji nad Afganistanem.

W tej sytuacji - wobec braku informacji o tym co naprawdę dzieje się w Afganistanie i jednocześnie wobec narastającej dezinformacji nie tylko w polskich reżimowych środkach przekazu, ale także w zachodnich radiu, prasie i telewizji - niezbędna jest w Afganistanie obecność obserwatora polskiego, rzecznika opozycji polskiej, którego zadaniem byłoby m.in. współpraca z afgańskim ruchem oporu i informowanie o rzeczywistym przebiegu sytuacji w tym kraju. Walczący Afganistan liczy na naszą pomoc.

Liczne i pozytywne reakcje na działalność informacyjną jaką prowadziłem obok walki z bronią w ręku u boku Mudżaheddinów) w czasie mego dwukrotnego pobytu w Afganistanie dowodzą niezbędności takiej akcji.

Byłem w Afganistanie dwa razy, gdzie brałem udział w walkach u boku Mudżaheddinów. Obok wartości etycznej i symbolicznej akcja ta miała dwa cele:

- zbliżenie walki Afgańców polskiej opinii publicznej drogą audycji radiowych, prasy i wydawnictw periodycznych (Biuletyn Afgański - w dwóch językach),
- bezpośrednia współpraca z afgańskim ruchem oporu w ujawnianiu i upowszechnianiu informacji o sowieckich zbrodniach wojennych, aby uczynić z nich broń polityczną. Praca ta została oceniona pozytywnie przez:

1) Polaków w kraju, co potwierdzają liczne reakcje na audycje radiowe i reakcje w prasie podziemnej,

2) Afgański Ruch Oporu oraz przez Zw. Sowietki, który wystąpił do rządu francuskiego przeciw naszej działalności polityczno-informacyjnej prowadzonej z terenu Francji.

Fakt, że Armia Czerwona wycofuje się nie oznacza, że Sowietci zrezygnowali z Afganistanu. W tym przełomowym momencie konieczna jest obecność obserwatora, rzecznika polskiej opozycji. Walczący Afganistan liczy na naszą pomoc.

Aby polska obecność w Afganistanie mogła mieć miejsce potrzebne jest 18000 dol. USA.

W związku z tym zwracam się do wszystkich instytucji i osób prywatnych o pomoc finansową na pokrycie kosztów wyjazdu polskiego wysłannika do Afganistanu. Z powodów technicznych jego wyjazd powinien nastąpić najpóźniej pod koniec sierpnia tego roku.

Koszta wyjazdu obejmują m.in. zakup kamery filmowej, aparatu fotograficznego, koszt biletu lotniczego, roczny pobyt w Afganistanie, wyposażenie osobiste, zakup konia, koszty związane z wysyłką materiałów.

Wpłaty należy dokonywać na konto CCP Paris 354011, Francja, z dopiskiem "Afganistan".

ADAM WINKLER

ZESTRZELENIE

Ciąg dalszy ze str. 10

ty ścigania podwodnego, dwa 12,7 cm działka, oraz dwa szybkostrzelne działka antyrakietowe Phaloux bliskiego zasięgu. Krążownik wyposażony jest także w nowoczesny system rozpoznania elektronicznego AEGIS (Active Electronic Gimbales, Inertial System), sprzężonego za pośrednictwem komputerów z systemem ogniowym. Zdaniem ekspertów, czyni to z krążownika okręt o największej efektywności rakietowej w całej marynarce wojennej USA. Jeden z admirałów nazwał go morskim cudem elektronicznym, a inny "wojnami gwiazdowymi morza".

REAGAN: NIE MA PORÓWNIANIA MIĘDZY ZESTRZELENIEM PRZEZ USA SAMOLOTU IRAŃSKIEGO, A ZESTRZELENIEM PRZEZ ZSSR SAMOLOTU POŁUDNIOWOKOREAŃSKIEGO

Prezydent Ronald Reagan stwierdził, że "istnieje olbrzymia różnica" między zestrzeleńiami przez USA samolotu irańskiego, a zestrzeleńiami przez ZSSR samolotu południowokoreańskiego w 1983 roku. Sowietci, podkreślił prezydent, wiedzieli, że niszczy samolot cywilny. "Grupa sowieckich myślicieli - dodał Reagan - zidentyfikowała samolot jako cywilny, a następnie zestrzeliła go. Nie ma porównania". W przypadku amerykańskiej akcji "mówimy o incydencie, w którym radar zarejestrował nadlatujący w stronę okrętu i obniżający lot samolot. Dlatego uważam, że incydent można zrozumieć - załoga, myśląc, że jest obiektem ataku - wystrzeliła".

Również Pentagon podkreślił, że zestrzelenie samolotu irańskiego nie może uchodzić za tę samą akcję, co zestrzelenie samolotu południowokoreańskiego. Admirał W. Crowe powiedział, że fundamentalna różnica pomiędzy obu incydentami polega na tym, że samolot irański znajdował się w strefie wojennej, w strefie aktualnej walki, natomiast samolot południowokoreański nie znajdował się w strefie wojennej. W strefie tej nie było żadnej walki. Ponadto piloci południowokoreańscy nie zostali ostrzeżeni przez Sowietów. Amerykanie ostrzegli załogę samolotu irańskiego, która nie zareagowała na ostrzeżenie.

Samolot południowokoreański leciał na dużej wysokości i Sowietci nigdy nie twierdzili, że znajdował się on w powietrzu z

misją przeprowadzenia bombardowania, bądź ataku. Samolot irański, według danych pozostających w dyspozycji USS Vincennes wyglądał na samolot wojskowy, przygotowujący się do wykonania ataku.

REAKCJE

Prezydent Reagan stwierdził jednoznacznie, że Stany Zjednoczone nie wycofają swych sił zbrojnych z Zatoki Perskiej. Dodał, że chcą one pokoju w Zatoce, ale jednocześnie chcą swobody żeglugi na wodach międzynarodowych. Na pytanie o odszkodowanie dla rodzin ofiar zestrzelenia Reagan odpowiedział, że zarządził dochodzenie w sprawie wypadku i zamierza poczekać na wyniki (na Środkowy Wschód udała się specjalna komisja amerykańskiej marynarki wojennej na czele z kontradmirałem W. Fogarty).

Wiceprezydent USA George Bush powiedział, że dowódca okrętu USS Vincennes podjął właściwą akcję, wydając rozkaz zestrzelenia samolotu irańskiego. Zdaniem Busha kierował się on troską o bezpieczeństwo swej młodej, bohaterkiej załogi. Ubolewamy nad wydarzeniem, szkoda że zginęli ludzie, dodał wiceprezydent, "ale dowódca zrobił to, co do niego należało".

Kandydat na wybory prezydenckie z ramienia Partii Demokratycznej M. Dukakis powiedział, że amerykańskie siły zbrojne mają prawo bronić się, gdy są atakowane. Jego niedawny rywal Jesse Jackson powiedział, że incydent jest skutkiem ponad rocznego już militarnego pobytu Amerykanów w Zatoce, kierujących się niejasną polityką w regionie.

W oświadczeniu wydanym przez rząd brytyjski stwierdzono, że utrata istnień ludzkich jest godna ubolewania, ale, że siły zbrojne poddane wrogim akcjom mają prawo bronić się. Spiker Izby Gmin J. Wright powiedział, że Iran ponosi pewną część odpowiedzialności za incydent. Zdaniem Wrighta rząd irański nie powinien wysyłać cywilnego samolotu w powietrze w tym samym czasie, w którym na trasie jego przelotu doszło do walki zbrojnej.

Francuskie ministerstwo spraw zagranicznych wyraziło konsternację stwierdzając, że okoliczności, które doprowadziły do tego tragicznego wydarzenia powinny być w pełni wyjaśnione.

Kanadyjskie ministerstwo spraw zagranicznych wyraziło ubolewanie z powodu

straty istnień ludzkich. Odmówiło jednak komentarza uzasadniając to brakiem szczegółów.

John Crosbie, minister handlu międzynarodowego, pełniący w poniedziałek 4 lipca obowiązki premiera w parlamencie federalnym powiedział, że nie ma powodów, aby wątpić w wersję przedstawioną przez Stany Zjednoczone. Podkreślił, że rząd kanadyjski nie sformułuje swej opinii zanim zostaną poznane wszystkie fakty. Wcześniej w oświadczeniu rządowym przekazano wyrazy ubolewania i kondolencje oraz stwierdzono, że incydent jest tragicznym dowodem braku stabilizacji w regionie. Oświadczenie wezwało wszystkich zainteresowanych do wzmocnienia wysiłków w celu zakończenia ośmioletniego konfliktu iracko-irańskiego.

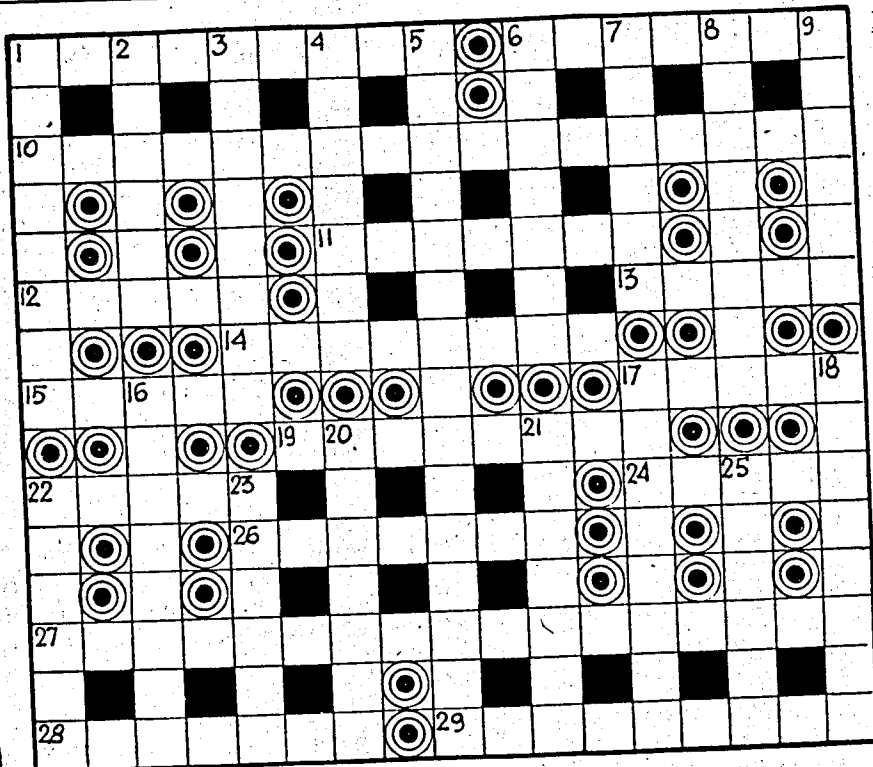
Opozycja w parlamencie domagała się od rządu wywarcia presji na ONZ, Radę Bezpieczeństwa i Międzynarodową Organizację Lotnictwa Cywilnego, aby wszczęły niezależne dochodzenie w sprawie incydentu. Poseł liberalny L. Axworthy powiedział, że rząd kanadyjski nie będzie się domagał niezależnej komisji dochodzeniowej, obawiając się obrażenia Stanów Zjednoczonych. Zdaniem posła jest to dowód olbrzymiej słabości i ślepoty rządu kanadyjskiego.

Radio Moskwa określiło incydent jako wykonany "z zimną krwią" przez amerykańską marynarkę wojenną "umyślny, masowy mord". Jednakże oficjalne wystąpienie sowieckie było łagodniejsze. Rzecznik sowieckiego ministerstwa spraw zagranicznych G. Gierasimow oświadczył, że incydent jest rezultatem niebezpiecznej działalności Stanów Zjednoczonych w regionie. Dodał on, że Związek Sowietki nie ma zamiaru eksploatować wydarzenia w celach propagandowych, ani naśladować "dzikiej krytyki" jaką USA przeprowadziły wobec Związku Sowietkiego po incydencie z samolotem południowokoreańskim. Gierasimow zaznaczył, że samolot południowokoreański leciał nad strategicznie tajnymi obszarami ZSSR, gdy tymczasem samolot irański leciał nad swoim terytorium i znajdował się w irańskim korytarzu powietrznym. Ponadto samolot południowokoreański przypominał kształtem amerykański samolot szpiegowski, natomiast zestrzelony samolot irański całkowicie różnił się od samolotu F-14.

Agencja TASS oświadczyła, że ZSSR ma nadzieję, "iż przywódcy Stanów Zjednoczonych wyciągną z tego co się wydarzyło natychmiastowe wnioski dla amerykańskiej polityki w Zatoce Perskiej".

N
A
S
Z
A

K
R
Z
Y
Ż
Ó
W
K
A

POZIOMO:

- 1 Udzielający pomocy potrzebującym, dobroczyńca
- 6 Wykwint, życie dostatnie, wytworne i eleganckie
- 10 Fałszywa przysięga, kłamstwo potwierdzone przysięgą
- 11 Harakiri, sposób samobójstwa japońskich samurajów
- 12 Przed głowy
- 13 Pas ziemi między bruzdami
- 14 Technika graficzna, trawienie rysunku kwasem na płycie metalowej, akwaforta, akwatinta
- 15 Opakowanie pasty do zębów
- 17 Piękny, dzielny koń
- 19 Umowne odszkodowanie za zerwanie umowy
- 22 Zły lub dobry okres życia
- 24 Słynny reformator kościoła z Wittenbergii
- 26 Owad pasożytniczy
- 27 Brak zdolności do adaptacji, niemożność przyzwyczajania się do czegoś
- 28 Szkatułka
- 29 Według filozofii starożytnej spokój ducha, obojętność wobec losu i cierpienia, niepoddawanie się namiętnościom

- 3 Naddatek dany ponad należność
- 4 Cięta, trafna i szybka odpowiedź
- 5 Bok przylegający do kąta prostego w trójkącie prostokątnym
- 6 Część Pojezierza Pomorskiego w Polsce, także kolonia polska w prowincji Ontario
- 7 Jadalna ryba drapieżna z rodziny dorszowatych, także cukierek miętowy
- 8 Patrzenie różowo, przeciwieństwo pesymizmu
- 9 Kłopot, zgrzyta
- 16 Interes, przedsięwzięcie, przedsiębiorstwo, handel (z ang.)
- 17 Droga pamiętka, do której przywiązano dużą wartość uczuciową
- 18 Nadzór nad osobą niezdolną do działań prawnych
- 20 Zbrojny zastęp, ekipa sportowa
- 21 Podium do walki szermierczej
- 22 Najniższa figura w szachach
- 23 Przyrząd, urządzenie
- 25 Każda kolejna grupa uczestników kursu

Rozwiązanie krzyżówki

POZIOMO: 1. filantrop, 2. komfort, 3. krowopry-
sędstwo, 4. seppuku, 5. twarda, 6. kwasowy, 7. ubka,
8. odstępna, 9. pas, 10. Luter, 11. pluskwa, 12. nieprzy-
stosowanie, 13. kaszka, 14. ałarka, 15. OMONO
16. fakultet, 17. lizna, 18. nawłazka, 19. n-
sosa, 20. przyproszkowana, 21. Kaszuby, 22. miętus, 23. opi-
nizm, 24. toska, 25. business, 26. relikwia, 27. kuratela,
28. drużyna, 29. plansza, 30. pionek, 31. aparat, 32. turnus.

PIONOWO:

- 1 Wydział na wyższej uczelni
- 2 Pionowy pas muru wystający nieznacznie z lica ściany

KALENDARIUM

Miesiąc lipiec lubi przypieć - i ostatek mąki wypieć.

7 lipca - czwartek

Wschód Słońca: 04.22 Zachód Słońca: 19.52
Wschód Księżycy: --- Zachód Księżycy: 14.02

Imieniny obchodzą: Apoloniusz, Cyryl, Ewald, Kira, Metody i Wilibald

1572 - Zmarł Zygmunt August, ostatni król z dynastii Jagiellonów.
1940 - Urodził się Ringo Star, członek zespołu the Beatles.

8 lipca - piątek

Wschód Słońca: 04.23 Zachód Słońca: 19.52
Wschód Księżycy: 00.01 Zachód Księżycy: 15.18

Imieniny obchodzą: Chwalimir, Edgar, Elżbieta, Eugeniusz, Grzegorz, Prokop i Wirginia

1838 - Urodził się Ferdinand von Zeppelin, niemiecki konstruktor sterowców.
1908 - Zmarł Konrad Pruszyński, działacz oświatowy, autor elementarzysty (ur. w 1851 r.).

9 lipca - sobota

Wschód Słońca: 04.24 Zachód Słońca: 19.52
Wschód Księżycy: 00.27 Zachód Księżycy: 16.33

Imieniny obchodzą: Anatolia, Berenika, Lukrecja, Mikołaj, Sylwia, Weronika, Patrycjusz i Zenon

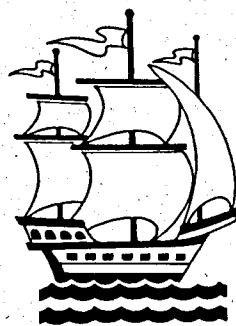
1823 - Urodził się Henryk Rodakowski, malarz, jeden z najwybitniejszych polskich portrecistów XIX w. (zm. w 1894).
1893 - Pierwsza operacja na otwartym sercu zakończona sukcesem.
1945 - Zmarła Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, poetka, znakomita przedstawicielka liryki miłosnej (ur. w 1893 r.).

10 lipca - niedziela

Wschód Słońca: 04.24 Zachód Słońca: 19.51
Wschód Księżycy: 01.01 Zachód Księżycy: 17.43

Imieniny obchodzą: Alma, Amelia, Filip, Rufina, Sylwana i Witalis

138 - Zmarł Publius Aelius Hadrianus (Hadrian), cesarz rzymski, wsławił się jako reformator państwa i krzewiciel kultury greckiej (ur. w 76 r.).

BRYDŻ

ODCINEK 5

ZADANIE

Rozwiązanie z poprzedniego numeru. W przypadku, gdy król karo będzie u S, mamy tylko osiem lew z góry. Wyrobienie dziewiątej jest najpewniejsze w kierach. Toteż po utrzymaniu się w ręku, trzeba od razu grać białką kier do damy.

Błądem byłoby impasowanie w pierw kar. Jeśli bowiem impas nie wyjdzie i S odwróci w piki, wówczas, zanim wyrobimy lewę w kierach, przeciwnicy zdążą wyfortować swój kolor, co przy jego rozkładzie 5:3 kładzie kontrakt.

Natomiast, jeśli zaczniemy od wyrobienia kierów, to dwie wyrobione białki pikowe u N nie są groźne, nawet gdy impas karowy nie wyjdzie. Wtedy bowiem S, przy rozkładzie pików 5:3 nie będzie już miał czym partnera dopuścić do fort N, a przy ich rozłożeniu 4:4 oddamy wprawdzie lewę pikową, lecz będzie to dopiero czwarta lewa przeciwników.

Autentyczna ręka N:

♠ 10 8 7 6 4 ♥ A 9 + 6 5 ♣ W 9 7 2

W 5   A K 4 2
6 5 4   A K D 8
D 10 9 8 3   W E 8 6 5 4 3
A 10 9   K 7 3

W   N   E   S
pas   pas   1 trefl   pas
1 b.a.   pas   3 b.a.   pas
pas   pas

Atak dziesiątką kier. Utrzymaliśmy się w stole i gramy w karo. N bije waletem podłożoną z ręki dziesiątkę powtarzając atak kierowy. Dochodzimy do stołu i znów gramy w karo. N, po dojściu królem, wychodzi damą trefl. Jak należy rozgrywać? Rozwiązanie w następnym numerze.

DAMA PIK

KĄCIK SZACHOWY

NR 10

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 9

1. Ge6 - f5!! zaskakujący ruch, goniec podstawiony do zabicia!

1. - "   Ke5 : f5
2. Hh8 - h5 +   Kf5 - e4 jedyne pole
3. Sd1 - f2 x

1. - "   Ke5 : d5
2. Hh8 : f6   Kd5 - c4 jedyne pole
3. Hf6 : f7 x

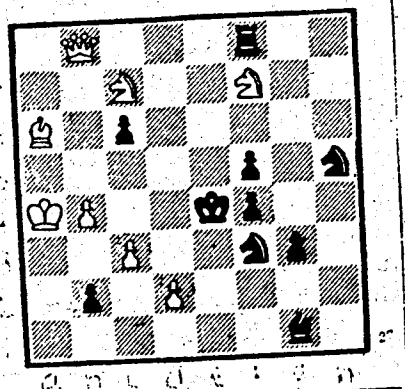
1. - "   Ke5 - d6
2. Hh8 - b8 +   Kd6 : d5
3. Sd1 - e3 x

2. - "   Kd6 - e7
3. d6 - d7 x

Aby uzasadnić jeszcze bardziej stawianie Edwarda Potempskiego w ścisłej czołówce kompozytorów dawnego okresu, przytoczę jeszcze jedno zadanie jego kompozycji, o

ZADANIE NR 10

Edward Potempski (1876-1936)
Kurier Warszawski 1894 r.

Białe zaczynają i dają mat w 3 ruchach. Rozwiązanie w następnym numerze.

GRAORZ

Ciąg dalszy ze str. 9.

ową, czy kłankę. Widok jugosłowiańskiej lampy roziskrza nam oczy. Gdy dziecko się urodzi, upokarzamy się, by zdobyć ochronkę dla dziecka, znaleźć smoczek, pieluchy, wózek dziecięcy, kojec. Upokarzamy się w sklepach, salonach kosmetycznych, u krawca, w garażach samochodowych, hotelach, kasach teatralnych, kasach na lotniskach, warsztatach naprawy telewizorów, lodówek, maszyn do szycia - poniżając naszą godność osobistą, kolejno wdzięcząc się, perswadując i znowu mizdrząc się. Tracimy nasz czas usiłując coś dostać. Wielce to upokarzające, że nie możemy się sami wyżywić, że musimy kupować za granicą chleb, masło, mięso, owoce i jarzyny.

Upokarzające to, że nie możemy się dobrze ubrać i że musimy poszukiwać towarów zagranicznych. Powinniśmy produkować sami ubrania i obuwie, których nie wstydzilibyśmy się nosić, upokarzające też, że nie produkujemy dość lekarstw, by leczyć ludzi. Brak książek też upokarza - to zdrada ludzkiego ducha. Brak komputerów - zdrada nowoczesnej myśli technicznej, upokarza nasz system podróży zagranicznych. Granice powinny być otwarte szeroko dla wszystkich, którzy chcieliby emigrować na stałe, za wyjątkiem tych nielicznych, których swobodę poruszania ograniczają względy bezpieczeństwa. Zatrzymywanie w raju ludzi siłą też upokarza. Nie wolno nazywać wrogami tych, którzy wyjechali, bądź chętnie by to zrobili. Jeśli nie znieważają własnego kraju, powinni mieć możliwość powrotu na stałe, czy z wizytą. Dlaczego obywatele ZSSR nie mieliby dostawać paszportów zagranicznych z ważnością powiedzmy na trzy lata, z prawem nieograniczonego podróżowania w sprawach handlowych, jako turyści, czy w celu odwiedzin rodzinnych?

To straszne, gdy sami jesteśmy upokarzani, a staramy się upokarzać innych. Upokarzanie innych to straszliwy nałóg.

Głosnost jest wypowiedzeniem wojny nieograniczonego niczym upokarzania. Głosnost to walka o społeczną godność człowieka. Człowiek ma naturalne prawo słuchać muzyki jaka mu odpowiada, ubierać się według swego upodobania, nosić fryzurę jaka mu się podoba.

Przeciwnicy pieriestrojki próbują interpretować głosnost jako dyskredytowanie osiągnięć socjalizmu. Ale głosnost jest sama w sobie osiągnięciem socjalizmu. Ekonomiczna pieriestrojka tak samo jak głosnost, jest dyskredytowana, koślawiona, używana jako zastraszenie. W ekonomii tak

jak i w literaturze istnieją sztuczne tabu, które pozornie bronią interesu narodowego, a w rzeczywistości bronią wyłącznie ciasno pojętych interesów osobistych. Dzisiaj głośnost musi pomagać ekonomii. Jutro, gdyby była zagrożona znajdzie potężne wsparcie w odnowionej ekonomii. Bez wolności inicjatywy osobistej nie będziemy mogli ruszyć z obecnego zastoju, czy chodzi o głośnost, czy o ekonomię.

Zelazna kurtyna między Wschodem a Zachodem przez lat wiele wytwarzała obraz naszego kraju, równocześnie atrakcyjny i przerażający. Wyczyny naszej ludności w wojnie z Hitlerem, ubrały ten obraz w aureę heroizmu. Odwilż Chruszczowa przyniosła przeblask nadziei wzajemnego zrozumienia. Straszliwa prawda o obozach Stalina, więzienie dysydentów, nadużycia psychiatrii, wygnanie akademika Andrzeja Sacharowa, obecność naszych wojsk w Afganistanie - wszystko wyolbrzymione ponad proporcje przez reakcyjne elementy prasy zachodniej, spowodowało zatracenie w opinii Zachodu naszej heroicznej aury i zredukowały obraz naszego kraju do postaci antychrysta, "evil empire". Jednak dzięki pokojowym inicjatywom naszego kraju, jeśli chodzi o nuklearne rozbrojenie, głośnost i demokratyzację, obraz antychrysta zaniknął. Nie potrzebujemy makijażu ani maski na twarzy aby robić dobre wrażenie u obcokrajowców, albo upodobać ich do nas. Oczywiście chciałbym, by nasz kraj był lubiany przez ludzkość nie z powodu kłamstw, lecz z powodu prawdy, jaką niesiemy światu. Ale ponad wszystko chciałbym, by nasz kraj lubiał sam siebie. Kochamy go i jesteśmy dumni z naszych tradycji. Ale nie wszystkie nasze tradycje są dobre. Prieriestlost jest tradycją złą i musi być zarzucona jako sprzeczna z pieriestrojką.

Tłumaczenie z j. angielskiego: ZAC
"Time" z 27.VI.1988 r.

SPROSTOWANIE

Polish Social-Political Group, Independence Solidarity z Calgary, uczestniczyła w konferencji w Paryżu przesyłając Proxy koordynatorowi Leszkowi Pruskiemu.

OŚWIADCZENIE

W związku z moim zwolnieniem ze stanowiska redaktora naczelnego "Głosu Polskiego", otrzymałem w ostatnich tygodniach wiele przejawów solidarności, współczucia i konkretnej pomocy. Wiele osób prywatnych i organizacji w niezwykle serdecznych słowach oceniło mój czteroletni wysiłek na stanowisku redaktora naczelnego pisma, którego los - jak się okazuje - nie jest Polonii kanadyjskiej obojętny.

Wszystkim Przyjaciołom, Czytelnikom i Współpracownikom, dzięki którym "Głos Polski" był pismem ważnym i interesującym, wszystkim znanym mi i nie znanym Sympatykom składam tą drogą serdeczne, gorące podziękowania. Wasz stosunek jest dowodem, że praca dziennikarska na emigracji ma głęboki sens i spotyka się z żywym oddźwiękiem społecznym. Nie mógłbym sobie wyobrazić lepszej, bardziej mnie satysfakcjonującej formy uznania za swą dotychczasową pracę.

Równocześnie pragnę wyrazić zdecydowany sprzeciw wobec prymitywnych, podejmowanych anonimowo sposobów atakowania zarówno Związku Narodowego Polskiego, jak i jego poszczególnych działaczy. Osoby, które zajmują się produkcją quasi-dowcipnych ulotek, wyśmiewający się z cudzego nazwiska nie mogą być moimi sprzymierzeńcami. Metody te są mi obce. Czuję wobec nich wstręt. W moim największym przekonaniu mam wystarczająco wiele argumentów, by prowadzić z moim byłym pracodawcą walkę fair. Mówię o walce, ponieważ tryb jaki zastosowano wobec mnie stoi w jaskrawej sprzeczności z obowiązującymi w świecie cywilizowanym normami i zasadami. Dlatego usiłowałem uczynić wszystko, by sprawę wyjaśnić na płaszczyźnie organizacyjnej. Ponieważ okazuje się to coraz mniej realne, zmuszony zostałem do przekazania sprawy na drogę sądową. Niech ten spór przeze mnie nie zawiniony rozstrzygnie sąd.

EDWARD ZYMAN

Toronto, dnia 24 czerwca 1988

KOMUNIKAT PRASOWY Funduszu Społecznego Edwarda Zymana

Szerokim echem odbito się wśród społeczności polonijnej nieuzasadnione, i dokonane bez wypowiedzenia, zwolnienie p. Edwarda Zymana ze stanowiska redaktora naczelnego "Głosu Polskiego". Każdy kto interesuje się życiem kulturalnym Polonii w Kanadzie zna mniej lub więcej dokładnie gorszące szczegóły tego posunięcia.

Wskutek zwolnienia p. Zymana Emigracja polska pozbawiona została jednego ze swych najlepszych pism, a sprawie i kulturze polskiej została zadana strata niepowetowana. Wśród Polaków kanadyjskich słyhać liczne głosy oburzenia, protesty i żądania zadośćuczynienia. Zanim jednak to nastąpi społeczność polska chce pomóc w sprawie najpilniejszej: zapewnić rodzinie Zymanów pokrycie kosztów prawnych, jak również częściowo innych wydatków w okresie przejściowym poprzedzającym ponowne zatrudnienie.

W tym celu został utworzony FUNDUSZ SPOŁECZNY EDWARDA ZYMANA (Edward Zyman Community Fund).

Meżami Zaufania Funduszu są:

Toronto: prof. S. Dubiski, red. Grażyna Farmus p. Wacław Iwaniuk, dr. Z. Kryński, p. S. Burza-Karliński, p. Jan Taborski, prof. L. Zawadowski. Ottawa: p. A. Lubicz-Luba, prof. J. Łukasiewicz, dr. A. Garlicki.

Edmonton: Dr Andrzej Kobos.

Calgary: p. Bogdan Górski.

Ponadto 3 osoby stanowią Zarząd:

Administrator: p. Jan Taborski

V-Administrator: p. S. Burza-Karliński

Koordinator: p. I. Zawadowska.

Zarząd Funduszu otworzył konto w Credit Union św. Stanisława - św. Kazimierza przy 220 Roncesvalles Ave., Toronto ważne również w innych filiach tej Credit Union.

No. Konta 37880

Czeki lub przekazy pieniężne (money orders) na dowolne kwoty - ile kogo stać - proszę przesyłać pisząc na czeku: **E. Zyman Community Fund I No konta albo tylko konta No 37880.**

Na kopercie: **St. Stanislaus - St. Casimir's Parish Credit Union Ltd., 220 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L7.**

Można również wpłacać osobiście gotówkę lub czeki w Credit Union lub jednej z jej 5 filii - na to samo konto.

Zarząd Funduszu
Społecznego Edwarda Zymana

PIGULEKI PCAG

INTERNATIONAL CARAVAN. Toronto już po raz dwudziesty gościło popularną imprezę. PCAG miało swoje stoisko w polskim pawilonie przy Beverley. Wzbudzało ono duże zainteresowanie, sprzedaż materiałów solidarnościowych postępowała żwawo, a sporo Kanadyjczyków wrzucało nawet grosiwo do skarbonki z datkami na Solidarność. We czwartek ekipa PCAG przejęła obsługę bufetu. Dyżurni w koszulkach PCAG energicznie serwowali polskie przysmaki. Ponieważ akurat odwiedziła "Kraków" ekipa telewizyjna, wszystko to zostało uwiecznione na taśmie.

MSZE ŚW.ZA OJCZYZNĘ odprawiane są w lecie o godzinie 12 w południe, w ostatnią niedzielę miesiąca. We wrześniu powracamy do zimowego terminu (godzina 5 wieczorem).

DZIEŃ CZARNEJ WSTAŻKI. Już po raz trzeci obchodzimy Black Ribbon Day.

Dzień 23 sierpnia został ustanowiony Dniem Czarnej Wstażki na niesławną pamiątkę podpisania paktu Ribbentrop - Mołotow. Coraz większa liczba miast i krajów dołącza się do obchodów. Obchodom DCW poświęćmy jeden z najbliższych numerów PIGULEK.

MIŁY LIST. Otrzymaliśmy list od pani Ludwiki Sas-Korczyńskiej, w którym wita nowy Zarząd PCAG, i życzy Grupie dalszych sukcesów. Do listu dołączony jest czek na Solidarność. Bardzo dziękujemy! Pani Sas-Korczyńska jest Prezesem Zarządu Głównego Federacji Polek w Kanadzie.

AFERA. Echa wypadków w "Głosie Polskim" zataczają coraz szersze kręgi. Wyszły już poza tych, którzy mają na celu przede wszystkim dobro Polonii, kultury polskiej, idei niepodległościowej i naprawienie krzywdy wyrządzonej Edwardowi Zymanowi. Wszyscy ci występują jawnie, na łamach prasy oraz w indywidualnych lub zbiorowych listach, podpisanych pełnymi nazwiskami. Niestety na peryferiach życia polonijnego czyhają żądni sensacji rozrabiacze, którzy wykorzystują pożałowania godny incydent do rozbijania, rozrabiania i smarowania. Między innymi na Roncesvalles kolportowano anonimową ulotkę o wulgarnej treści. Niewybredne anonimowe ataki na Dyрекcję Prasową "Głosu" dają tylko świadectwo poziomu moralnego i intelektualnego autorów i wykonawców tych ataków. Aczkolwiek wszyscy potępiamy krok Dyрекcji Prasowej "Głosu", uważając go za szkodliwy i niemoralny, nie możemy pochwałać, aby metody walki z jej posunięciami były równie brudne i niemoralne. Anonimowi przeciwnicy Dyрекcji Prasowej "Głosu" nie są naszymi zwolennikami, wyrządzają nieobliczalne szkody całej Polonii, a redaktorowi Zymanowi świadczą "nie-dźwiedzią przysługę".

Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group, Anna i Stanisław Dubiscy, tel. 925-8128. Adres: P.O.Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4.

PACZKI DO POLSKI

przez

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2L6, Tel.: 537-7914

1575 Sismet Rd. Unit 7, Mississauga, Ont. Tel.: 624-1965

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

- OWOCE CYTRUSOWE □ PRZEKAZY NA KONTA □ SAMOCHODY
- LEKI □ GOTÓWKA □ WĘGIEL □ ŻYWNOŚĆ
- SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

UWAGA SCARBOROUGH!

Lokalnym przedstawicielem POLIMEX jest **A & K SCARBORO MEAT**

3655 St. Clair Ave. E. (róg Midland), Tel. 266-1547

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY
 on CITY TV
 KANAŁ 57, KABEL 7
 w każdą sobotę o godz. 11 rano

WŁAŚCICIEL - 755592 ONTARIO LIMITED
ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ, TEL. 534-7788

PRODUKCJA - TADEUSZ LIS, TEL. 747-9883

POLISH STUDIO
 ADRES: POLISH STUDIO
 c/o SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC.
 431 RONCESVALLES AVE., TORONTO M6R 2N3

Pod powyższym adresem nasi widzowie mogą nadsyłać wszelkie uwagi, życzenia i propozycje w sprawie programu, a także, jeśli sobie życzą i chcą wesprzeć nasz program finansowo - czeki, które powinny być wystawione na POLISH STUDIO.

POLSKI KLUB i RESTAURACJA
 w wieżowcu w Etobicoke **621 - 6050**

miejsce spotkań, wspaniały wystrój sal, duże bezpłatne parkingi, znakomity dojazd i komunikacja. Świetna polska i kanadyjska kuchnia, przebogaty wybór napojów alkoholowych i zakąsek.

Kobis LLBO

195 The West Mall, Etobicoke

Pass Enterprises Ltd.

121 Roncesvalles Ave.
 Toronto, Ont. M6R 2K9
 TEL. (416) 531-8786

- Paczki morskie
- Paczki lotnicze
- Owoce cytrusowe i żywność
- Ubezpieczenia wizytujących
- Termin ubezpieczenia niezależny od daty przyjazdu wizytora
- Pieniądże na konta i do rąk
- Zaproszenia, telegramy, telexy
- Zioła Herbatolu

- dostawa do domu 8 tyg.
 - dostawa do domu 3 tyg.
 - dostawa do domu 3 tyg. \$ 115.00 93 dni

WSZYSTKO MOŻNA ZAŁATWIĆ TELEFONICZNIE
 LUB U NASZEGO UPRAWNIIONEGO DEALERA W:

MISSISSAUGA 2560 Shepard Nr 2 TEL. 897 - 0695	HAMILTON 774 Barton St. E. TEL. 549 - 8652	LONDON 96 Rectory St. TEL. 434 - 4025
OSHAWA 555 Ritson Rd. S. TEL. 728 - 7647	HAMILTON 833 King St. E. TEL. 545 - 5822	LONDON 549 Hamilton Rd. TEL. 433 - 5177
SARNIA 850 Colborne Rd. TEL. 337 - 6724	GUELPH 130 Silvercreek Pkwy 10 TEL. 763 - 2397	EDMONTON, AB. 10158 116 St. TEL. 488 - 8472
WINDSOR 1332 Hall Ave. TEL. 254 - 4035	BRANTFORD 208 Market St. TEL. 753 - 9753	WINNIPEG, MAN. 284 Selkirk Ave. TEL. 582 - 4202
WINDSOR 1818 Ottawa St. TEL. 254 - 2101	CHATHAM 163 Mcnathow Nr 1 TEL. 352 - 6723	VANCOUVER, B.C. 421 Abbot St. TEL. 681 - 0510
CAMBRIDGE 215 Beverli TEL. 740 - 3803	KITCHENER 28 Gruhn St. TEL. 745 - 2324	DARMOUTH, N.S. 9 Pioneer Court TEL. 434 - 5015

PeKao-Travel

1610 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A7

Tel. 588-1988
Toll free 1-800-387-0325

Uprzejmie zapraszamy do korzystania z usług naszego biura w zakresie sprzedaży:

- ★ najtańszych biletów czarterowych do Polski - od CAD 567.00
- ★ biletów lotniczych po Kanadzie i do wszystkich krajów świata
- ★ tur autobusowych po Kanadzie i Stanach Zjednoczonych
- ★ wycieczek na słoneczne południe
- ★ ubezpieczeń dla wyjeżdżających i odwiedzających Kanadę
- ★ kuponów ORBIS

Nasz fachowy personel pomaga w załatwieniu zaproszeń, paszportów i wiz.

Uwaga: Każda z osób zakupujących w naszym Biurze bilet lotniczy otrzymuje upominek w postaci kwarcowego budzika i torby podróżnej.

Ewa, lat 26, wykształcenie średnie

Słoneczna dziewczyna

Firma Sunshine, specjalizująca się w usługach matrymonialnych, przygotowała katalog, w którym zamieszcza zdjęcia pań i panów z Kanady i z Polski, pragnących wstąpić w związek małżeński. W ramach reklamy, zgodziła się nam te zdjęcia udostępnić do publikacji. Będziemy więc co tydzień zamieszczać podobiznę pięknej Polki. Może przez Echo znajdzie ją szczęśliwy Pytania i zgłoszenia w tej sprawie prosimy kierować wyłącznie na firmę SUNSHINE

Międzynarodowe Biuro Matrymonialne
SUNSHINE
 Panie i Panowie! Posiadamy ponad 300 ofert pań i panów, głównie z Polski, również z Kanady, USA i Europy. Piszcie do nas po Fotokatalog oraz informator, załączając \$ 5.00. P.O. Box 11, Station D, Scarborough, Ont., Canada M1R 4Y7

Paris Studio
 Andrzej z Warszawy zaprasza do swojego salonu fryzjerskiego
 2007 Bloor St. West, Toronto
 Tel: 766-0660

Sherlock Homes Real Estate Inc.

DANUTA KOTAPKA
 Telefon
 Biuro: 534-7788
 Dom: 769-5394

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC.
 REAL ESTATE BROKER

Mississauga - Cawthra/Dundas - wolno stojący "back-split". Duża parcela, 4 sypialnie, pokój rodzinny z kominkiem, podwójny garaż. Cena wywoławcza \$229,000.
 Dundas/Hurontario - prawie nowy, wolno stojący, murywany, piętrowy dom. 3 sypialnie, pokój rodzinny, podwójny garaż. Cena wyw. \$229,900.
 Zachodnia Mississauga - Duży, nowy dom - 2.400 sq/ft. 4 sypialnie, 3 łazienki, podwójny garaż. Cena wyw. \$259,900.
 "Semi-det." "backsplit", 4 sypialnie, 2 łazienki, duża parcela. Cena \$ 164,900.
 Etobicoke - Norsemans/Islington - wolno stojący, murywany "bungalow", pięknie odnowiony, 3 sypialnie, pokój rodzinny z kominkiem, garaż, duża działka. Cena wyw. \$288,000.
 Windermere/Morningside - wolno stojący, murywany, piętrowy dom w bardzo dobrym stanie. Idealna lokalizacja. Cena \$ 279,000.
 Okolice Roncesvalles - Semi-det., murywany dom, wyjątkowo pięknie wykończony, pełen charakteru. 4 sypialnie, podwójny garaż. Tylko \$249,000.
 Okolice London - Motel, 9 pokoi gościnnych + 3-sypialniowy dom mieszkalny i biuro. Piękna i duża parcela. Idealny dla rodziny. Cena \$ 169,900.

sprzedaż gazety w
 Mississauga
MAX'S DELICATESSEN
 1151 Dundas Str. W.
 za skrzyżowaniem Mavis/Dundas
 Na placie
 TEL. 277-1936

DROBNE
 CHCESZ poznać swoją przyszłość, masz problem, nie wiesz jak go rozwiązać? Może pomoże Ci w tym wróżba z kart.
 Dzwon 633-4469 prosić Anię

dermaton
 ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Pielęgnacja twarzy, rąk i stóp.
- Usuwanie zbędnego owłosienia
- Specjalistyczna aparatura
- Jakościowe kosmetyki
- Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie

TEL. 766 - 1867
 2198 Bloor St. W., Toronto

EUROPEAN ESTHETICS
 natural skin care
 NOWOCZEŚNIE WYPOSAŻONY ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Leczenie przeciwzmarszczkowe
- Pielęgnacja twarzy
- Masaż kosmetyczny
- Manicure i pedicure, waxing
- Makijaż oraz inne zabiegi

TEL. 240-9177
 1692 Jane Str. Unit 4 (Skrzyżowanie LAWRENCE AV. W./JANE St.)

SKIN CARE STUDIO
 DYPLOMOWANA KOSMETYCZKA Z WARSZAWY zaprasza do nowo otwartego gabinetu kosmetycznego w MISSISSAUGA

Wizyty proszę zamawiać telefonicznie
 TEL. 848 - 4835
 (okolice Queensway E. and Cawthra)

SHOCKING MAIL ORDER PLAN
 Earn \$100,00 In 12 months!
 If not, our company will pay you \$5,000 CASH!
YOU CANNOT LOSE!
 For details on this "RED-HOT" business, send \$2 (redeemable) for our complete info kit to:
A.M.B. P.O. Box 88, Chadstone Centre, Victoria, 3148 Australia.

HOROSKOP

BARAN

Dlaczego podejmujesz przedsięwzięcie z góry skazane na niepowodzenie? Z uporem bmbiesz pod prąd i nie przyznasz się do błędów, a nawet sam podziwiasz własny upór. Rozwiązanie problemów odkładasz z dnia na dzień. W połowie tygodnia konieczność rozstrzygających postanowień w sprawach rodzinnych. Bierz pod uwagę Bliźnięta, a unikaj Koziorożca. Dzień ważny - niedziela, liczba - 6.

BYK

Początek tygodnia pod znakiem przygotowań do bardzo ważnego spotkania (natury prywatnej lub służbowej). Nowo poznana osoba pochłonie Twoją uwagę. Zauroczeni będziecie jej wdziękami i temperamentem. Nareszcie ruszy z martwego punktu sprawa o wielkim ciężarze gatunkowym. Ważny znak - Waga, unikaj Lwa. Dzień miły - czwartek, liczba szczęśliwa 5.

BLIŹNIĘTA

Refleksyjne nastroje. Wiele interesujących i głębokich przemyśleń. Kielkuje ziarno optymizmu? A wszystko chyba z powodu zakochania... Mniej odporni gubią racje rozumu i poczucie odpowiedzialności. Uwaga: roztargnienie może przysporzyć wielu kłopotów! Sprzyja Ci Byk, czego nie można powiedzieć o przedstawicielu płci przeciwnej spod znaku Ryb. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa - 8.

RAK

Powodzenie. Zewsząd wyrazy uznania i komplementy. Już na początku tygodnia ważne spotkanie, na którym zapadną istotne, nie tylko dla Twoich losów, decyzje. Trudno wykluczyć pozytywne, stymulujące niepokoje serca na tle zaborczej miłości. W pracy również wysoka temperatura. Nie zawiedziesz się na Strzelcu. Unikaj Raka, bo nie sprzyja Ci. Dzień ważny - środa, liczba szczęśliwa - 4.

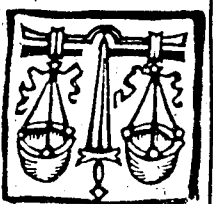
LEW

Udany tydzień. Niektóre sprawy ułożą się nawet niespodziewanie pomyślnie. Przed wszystkim duże ożywienie w sercu. Pewna przelotna znajomość nabierze nagle całkiem innego, nieprzeczuwanego wymiaru. W pracy ruch. Zwłaszcza Lwy interesu mają przed sobą ciężki, ale pożyteczny tydzień. Stawiaj na Barana, ale unikaj Bliźniąt. Dzień miły - wtorek, liczba szczęśliwa - 5.

PANNA

Nowe emocjonujące doświadczenia. Sympatyczny wypad we dwoje. Fascynuje Cię towarzystwo osoby obdarzonej niespotykanym wdziękami. Zazdrość w oczach kolegów? W pracy mimowolnie sprawisz komuś przykrość. Dlaczego nie naprawisz swego błędu. W najbliższych planach bierz pod uwagę Wodnika, ale Ryb unikaj. Dzień ważny - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 3.

WAGA

Różnie się będzie wiodło Wągom w tym tygodniu. Początkowo dezorientacja i zagubienie. Niecierpliwość złym doradcą! A później zapowiedź korzystnego zwrotu. Dodatkowe punkty dla odpornych psychicznie, elokwentnych i dobrze zorganizowanych. Pamiętaj o tym, aby pielęgnować dobre kontakty z przełożonymi. Znaki przy hylne - Panna i Ryby. Kontrowersyjny jest Baran. Dzień miły - środa, liczba - 7.

STRZELEC

Zamieszanie. Żal i pretensje do całego świata. A w gruncie rzeczy nie ma większych powodów do zmartwień. Dlaczego kłopoty codzienności rzutują na Twój nastrój? Zanadto przejmujesz się drobiazgami, a na rozwiązanie spraw o znaczeniu pierwszorzędym nie starcza Ci sił. Zapomnij o Pannie, ale liczą się Ryby. Dzień ważny - czwartek, liczba szczęśliwa - 5.

SKORPION

Konsolidacja wartościowego związku starej daty. W pracy dobre prognozy. I choć prawdopodobnie trzeba będzie stawić czoła wielu przeciwnostom losu, właśnie w wyniku brawurowej akcji ratunkowej zwrócisz na siebie uwagę znaczących osób. Serdeczny znak - Baran. A Waga będzie się chciała odegrać za spotkane kiedyś przykrości. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 7.

KOZIOROŻEC

Barwne przeżycia. Romantyczne klimaty serca. Tajemnicze zwierzenia. Wielkie emocje i wielka nadzieja. Wraca wiara we własne możliwości. Również w pracy nie zaznasz nudy. Wiążące decyzje wpłyną na rozwój wydarzeń nie tylko tego tygodnia. Jeśli się należycie i metodycznie zorganizujesz, będziesz w stanie przenosić góry. Nie zawiedziesz się na Koziorożcu, ale Raka unikaj. Dzień miły sobota, liczba - 6.

WODNIK

Nie jeden Wodnik przystąpi do niezbyt czystej rozgrywki wprowadzając w błąd swego partnera. Wyrzuty sumienia? A na dodatek trzeba będzie na jakiś czas odłożyć realizację prywatnych planów. W pracy zamieszanie, narastają zaległości, a Ty podejmujesz następne zobowiązania! Myślisz poważnie o Koziorożcu? Stusznie! Ale unikaj Raka! Dzień ważny - środa, cyfra szczęśliwa - 8.

RYBY

W życiu osobistym nie zabraknie rozczarowań, a szczęście było tak blisko... Nie warto jednak wyolbrzymiać niepowodzeń, ani rozdziierać szat, ponieważ los szykuje sporo miłych niespodzianek. W pracy warki nurt wydarzeń. Nareszcie możesz chwycić pomyślny wiatr w swoje żagle. Pod koniec tygodnia sympatyczne spotkanie w interesach. Ważny znak - Strzelec, z Wagą lepiej nie zaczynaj. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 2.

7 czerwca - 13 czerwca

High Park
National

SINCE 1972

Realtor
TEL. 532 - 4444
24 HOUR
ACTION CENTRE III

**TAK !!!
SUKCES
FIRMY
TO FAKT...**

**Blisko 1500 sprzedanych
nieruchomości!!!
Chcąc korzystnie i szybko
sprzedać lub kupić
nieruchomość
powierzcie
Państwo to naszej firmie.
Komputerowe połączenia.
40 agentów do usług
Państwa.**

**Podajemy do wiadomości:
Firma założyła szybki i łatwy
do zapamiętania numer
telefonu**

532 - 4444.

Poprzedni numer

532 - 4441

jest teraz drugą linią.

**217 RONCESVALLES
Avenue
TORONTO, M6R-2L6**

Jane-Annette - "Rooming house" wolno stojący, murowany "triplex", \$27,300 roczny dochód, prywatny zajazd, podwójny garaż, cena tylko \$259,900. H.A. RASTON, tel. 532-4444, dom 767-4022.

Jane-Annette - tylko \$199,900 za oddzielnie stojący piętrowy budynek, 2 sypialnie, działka 25x 120. H.A. RASTON, 532-4444, dom 767-4022.

Dundas-Scarlett - 8-pokojowy back-split, blisko parku, szkół i komunikacji, dwie kuchnie, 2 łazienki. Cena \$214,000. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

Etobicoke - Berry Rd. - murowany, wolno stojący 7-pokojowy bungalow z garażem na dużej działce. Bardzo ładny dom, w ładnej rezydencyjnej dzielnicy. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

Jane-Eglinton - punkt sprzedaży i naprawy obuwia oraz wyrobów skórzanych w ruchliwym miejscu (plaza). Cena \$35,000. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

Peterborough - nowe domy w cenie od \$95,000. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

Etobicoke - 3-sypialniowy bungalow z 1-sypialniowym apartamentem w piwnicy. Garaż, duża łąka. Jan GRABOWSKI, 532-4444 lub 265-1706.

Dundas-Runnemede - wolno stojący, piętrowy dom, 3 sypialnie. W piwnicy apartament. Prywatny parking. Jan GRABOWSKI, 532-4444.

Caledon - 3 budowlane działki w centrum Caledoni, 3,5 akra, obniżona cena. Jan GRABOWSKI, 532-4444.

Fuller Ave. - 3-piętrowy, wolno stojący dom z 2 apartamentami w piwnicy. Dochód roczny \$47,000. Niska wpłata. Jan GRABOWSKI, 532-4444.

Toronto - 50 jednostek, motel. Przystępna cena. Jan GRABOWSKI, 532-4444.

Roncesvalles Ave. - sklep plus dwa apartamenty. Parking na 4 samochody, vacant. Henry KACPRZAK, 532-4444 lub 278-6280.

High Park - restauracja na 80 miejsc, pełna licencja. Wraz z budynkiem. Henry KACPRZAK, 532-4444 lub 278-6280.

Motele - 30-pokojowy, w Toronto - 9-pokojowy, Hwy 2. Henry

SPECJALNA WAKACYJNA OFERTA PRENUMERATY PRZED JESIENNĄ PODWYŻKĄ CEN.

**Czy wiesz, ile płacisz za "Echo" w sklepie?
Wraz ze specjalnymi numerami świątecznymi
koszt roczny - \$ 66,50 !!!**

**SKORZYSTAJ WIĘC Z NASZEJ WAKACYJNEJ OFERTY
I PRZYŚLIJ CZEK NA SUMĘ \$46,50
A OSZCZĘDZISZ OKRĄGLE 20 DOLARÓW
I BĘDZIESZ DOSTAWAŁ SWOJĄ ULUBIONĄ GAZETĘ
DO DOMU PRZEZ CAŁY ROK!**

PÓLROCZNA PRENUMERATA - \$ 23.

**SPIESZ SIĘ, BO OD WRZEŚNIA PRENUMERATA ROCZNA
KOSZTOWAĆ BĘDZIE \$55, PÓLROCZNA \$ 28.**

**Wytnij naszą ofertę, załącz czek i podaj na kopercie swój adres
wraz z informacją czy jesteś naszym nowym,
czy starym prenumeratorem.**

**Czeki prosimy wystawiać na Echo-Tygodnik Polski,
adres str. 23.**

**Przypominamy, że nowo przybyli mogą otrzymywać gazetę bezpłatnie
przez 3 miesiące - wystarczy napisać do redakcji z podaniem adresu.**

KACPRZAK, 532-4444 lub 278-6280.

Dundas-Bloor - dwuapartamentowy budynek do remontu. Henry KACPRZAK, 532-4444 lub 278-6280.

Południowe Etobicoke - "sixplex", dochód \$54,000 rocznie. Henry KACPRZAK, 532-4444 lub 278-6280.

Mississauga - 1 1/2-piętrowy budynek na dużej parceli. Apartamenty w piwnicy, prywatny zajazd. Garaż. Henry KACPRZAK, 532-4444 lub 278-6280.

Restauracja na 50 miejsc. Pełna licencja. \$40,000 wpłaty. Henry KACPRZAK, 532-4444 lub 278-6288.

APTEKA NATURY

Redaguje: dr JADWIGA GÓRNICKA

PODZIAŁ ZIOŁ

Uspokajają układ nerwowy: korzeń kozłka, arcydzięgla, owoc dzikiej róży, ziele bylicy pospolitej i marzanki.

Uśmierzają bóle: owoc kasztanowca, ziele noszku, ziele mięty, liść barwinka i kwiat rumianku.

Wątrobowe: (na niedomogę itp.): ziele dziurawca, krwawnika, tyśiącznika, glistnika, dymnicy, lawendy, szanty, mięty, kwiat nagietka, kocanki, rumianku posp., owoc jałowca, dzikiej róży, bzu czarnego, korzeń podróżnika, mniszka, kłącze rzewienia, kora kruszyny, liść bobrka, rozmarynu i znamię kukurydzy.

Wykrztuśnie i przeciwkaszlowo działają: surowa cebula, kłącze tataraku, kosaćca, korzeń arcydzięgla, lukrecji, omanu, mydlnicy, kwiat kasztanowca, anyż, koper włoski, ziele bluszczu, połonicznika, hyzopu, szanty, majeranku, płucnika miodunki, macierzanki, tymianku, przetacznika, bratka polnego, liść podbiału i nasienie kozieradki.

Wzmacniają: ziele rzepiku, krwawnika, bylicy bożodrzewu, piołunu, bylicy posp., bukwicy, świetlika, bluszczu, dziurawca, macierzanki, tymianku, werbeny, przetacznika, bratka polnego, kwiat stokrotki, kminek, kolendra, owoc dzikiej róży, korzeń podróżnika, kuklika, goryszu, mniszka, liść czarnej porzeczki, maliny, pokrzywy, barwinka, nasienie kozieradki, szyszki chmielu i siemie lniane.

Wpływają dodatnio na przemianę materii: ziele rzepiku, poziomki, dymnicy, dziurawca, krwawnika, kłącze perzu, liść orzecha włoskiego, gąbka słodkowodna, nasienie kozieradki i znamię kukurydzy.

Znoszą nadmierną fermentację i wzdęcia: korzeń arcydzięgla, lubczyka, goryszu, kminek, koper włoski, anyż, kwiat lawendy, rumianku posp., liść mięty, maliny, ziele cząbrku i nasienie pietruszki.

ZIOŁA MOGĄ SZKODZIĆ

Gdy ktoś przeciwstawia środki chemiczne ziołowym - mówi, że zioła jeśli nie pomogą to i nie zaszkodzą, podczas gdy środki chemiczne na jedno pomagają, a na drugie zaszkodzą. Jest to o tyle nieścisłe, że i zioła mogą niekiedy zaszkodzić.

Przede wszystkim, zawsze może zaszkodzić zbyt duża dawka lub zbyt mocny napar względnie odwar - trzeba więc pamiętać, że bierze się najczęściej łyżkę drobno pociętego zioła na szklankę wrzątku i parzy jak herbatę, albo taką dawkę zioła zalewa się szklanką wody i gotuje. Jeżeli należy zastosować inną dawkę - będzie to zawsze zaznaczone. Jeżeli w jakiejś grypie zastosowaliśmy napar z jednej szklanki Pyrosanu, to wcale nie znaczy, że przy następnej grypie, dla osiągnięcia szybszego wyzdrowienia należy wypić trzy, czy cztery szklanki.

Drugi, chyba najrzadziej spotykany wypadek, musimy postawić na pierwszym miejscu, bo dotyczy jednego z najbardziej cennych ziół, a mianowicie dziurawca. Nalewka spirytusowa na świeżym dziurawcu, zwana w handlu "sok świeżego dziurawca" jest doskonałym środkiem na niedomogę wątroby i dróg trawiennych, ale wypić takiej nalewki dwa, trzy kieliszki i wyjść na plażę - koniec! - pacjent dostaje tak silnego porażenia słonecznego, że z ratunkiem można nie zdążyć i nastąpi śmierć.

Dziurawca i krowy nie lubią, a jedzą go tylko wtedy, gdy są bardzo głodne. Wówczas w miejscach, gdzie mają białe łaty dostają tak silnego swędzenia, że drapiąc się łamią nawet dość mocne płoty. Poza tym jednym wypadkiem, a warto wspomnieć, że dziurawiec sproszkowany może spowodować te same objawy - ziele dziurawca należy do czołowych środków ziołowych.

UWAGA DZIEWCZYNY !!!

Od przyszłego tygodnia wraca na nasze łamy seria z "dziewczyną tygodnia". Dziewczeta urodziwe i wysokie zapraszamy do konkursu i na szkolenie modelek. Osoby zainteresowane prosimy o kontakt telefoniczny 279-5144

Kanada jest piękna i ma interesującą historię. Przekonaj się o tym sam.

Piękno przyrody Kanady odzwierciedla 30 parków narodowych, a jej historia utrwala jest w ponad 80 obiektach historycznych.

Kanadyjskie parki narodowe to ważne ośrodki wypoczynkowe a zarazem rezerwy dla wielu zwierząt. Jesteśmy w trakcie tworzenia nowych parków narodowych ku zadowoleniu mieszkańców Kanady i jej przyszłych generacji.

Jeśli chciałbyś więcej wiedzieć o naszych parkach narodowych i obiektach historycznych znajdujących

się niedaleko Ciebie i co mogą zaoferować, wypełnij i wyślij załączony kupon.

Yes, I would like more information on Canada's National Parks and Historic Sites

Name _____

Address _____ Apt # _____

City _____ Prov _____

Postal Code _____

English Français

Mail to: Environment Canada Information Centre
351 St. Joseph Blvd.
Hull, Quebec
K1A 0H3

Environment Canada
Canadian Parks Service

Environnement Canada
Service canadien des parcs

Canada

KINGSWAY MEAT PRODUCTS AND DELICATESSEN LTD.

HUBERT WESIERSKI, IVAN GRGIC

2342 Bloor St. W., Toronto

TEL. 762 - 5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko kwalifikowanych polskich rzeźników, według tradycyjnych polskich receptur.
CENY KONKURENCYJNE

SUPERIOR SAUSAGE CO.

1004 Dundas St. W.
TEL. 531-8422

KONKURENCYJNE CENY!

Wędzone na miejscu słynne na całe Toronto polskie kiełbasy
Szynki, kabanosy, wędliny, mięsa, różne delikatesy

Karl's Butcher & Grocery

właściciel: Karol Jarzabek
Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu, smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze
105 Roncesvalles Ave.
TORONTO
TEL. 531-1622

Mississauga
Glen Erin Plaza
5040 Glen Erin Drive
858-8701

QUALITY SAUSAGES

Etobicoke
78 Six Point Rd.
239-1281

"Wyroby mięsne, wędliniarskie i delikatesowe najwyższej jakości"

SPRZEDAJEMY DOSKONAŁE, POLSKIE WĘDLINY

PO CENACH HURTOWYCH

- realizujemy duże zamówienia, kroimy na życzenie wołowinę, cielęcinę, wieprzowinę i baraninę;
- przyrządzamy specjalne tace na przyjęcia;
- świadczymy usługi typu "catering";
- cotygodniowe obniżki
- prowadzimy sprzedaż Echa-Tygodnika Polskiego

KUPON

10% ZNIŻKA

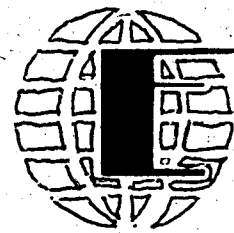

POLSKIE BIURO PODRÓŻY JERZEGO LUCKIEGO
HIGH PARK TRAVEL CENTRE LTD.
 1592 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6P 1A7
 stacja kolejki Dundas West. TEL. 533-9496-7
 Podróże indywidualne, grupowe, czarterowe • PKO gwarantowane zlecenia w/ katalogu • Pomoc w sprawach imigracyjnych, paszporty, wize, tłumaczenia • Wycieczki krajoznawcze, sanatoria, wakacje na południu.

FIRMY PRZEWOZOWE
JANOSIK I MIRA TRAVEL
 polecają swoje usługi w zakresie przewożenia osób na trasie
TORONTO - MONTREAL - TORONTO
 Pomoc w przenoszeniu bagaży, dowożenie pod dom, zniżka dla rodzin, luksusowe mikrobusy, kierowcy z ponad 10-letnim doświadczeniem.
TEL. 247-0817 lub 421 - 3591

PRZEWÓZ PASAŻERÓW NA TRASIE
TORONTO - MONTREAL - TORONTO
FIRMA PRZEWOZOWA
ORZEŁ
 • Bezpośredni przejazd z domu na lotnisko w Montralulu z lotniska do domu
 • Nowe klimatyzowane samochody
 • Osobny samochód dla niepalących
 • Pomoc przy przenoszeniu bagaży
10% ZNIŻKA WRAZ Z KUPONEM
TEL. 242 - 6328; 748 - 1694

HIGH TOP PHOTO LAB
 Profesjonalne wywoływanie filmów, obróbka laboratoryjna zdjęć.
TEL. 252 - 9934
3043 Lakeshore Blvd. West, Etobicoke
MÓWIMY PO POLSKU

EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd

185 RONCESVALLES AVE. TORONTO, ONT. M6R 2S5 TEL. (416) 536-3554/6991

(naprzeciwko Credit Union) pod fachowym i doświadczonym kierownictwem RENATY OKOŁO-KUŁAK

- **BEZPOŚREDNIE PRZELOTY DO POLSKI** od \$ 567.00 (cena w obie strony)
- **BILETY LOTNICZE**, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne do Polski i wszystkich krajów świata
- **PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA**
 Atrakcyjne **WAKACJE** i ciekawe **WYCIECZKI** po przystępnych cenach (Hawaje, Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)
- Wysyłamy **PACZKI ŻYWNOŚCIOWE** i artykuły pierwszej potrzeby do Polski
- **UBEZPIECZENIE** dla przybywających z wizytą do Kanady od \$ 110 za 3 miesiące (wykupione nie później niż w ciągu 5 dni po przylocie)
- **INCOME TAX** - szybko, sprawnie, tanio
- **Załatwiamy wszystkie formalności wizowo-paszportowe**
- **Tłumaczenia, akta notarialne, legalizacje**
- **Upoważniony Dealer PEKAO** - pieniądze na konto A, C, bony, gotówka

PRZYJMUJEMY ZGŁOSZENIA TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBIŚCIE

ZAPRASZAMY

Akceptujemy American Express na wszystkie usługi

TEL.: (416) 536-3554/6991

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

DOMY SAMOCHODY KOMERCYJNE SKLEPY

- WYCIECZKI**
- ZAPROSZENIA**
- WIZY**
- WYMIANA PASZPORTÓW**
- UBEZPIECZENIA SZPITALNE**
- DLA ODWIEDZAJĄCYCH**
- BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI**

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

PEKAO-Travel

Organizator Najtańszych, Bezpośrednich Lotów Czarterowych Do Polski - 1988 - Samolotami Polskich Linii Lotniczych "Lot"

TORONTO - WARSZAWA	CENY	WARSZAWA - TORONTO
LUTY 10, 21	567.00	DOWOLNE DATY POWROTU
MARZEC 13, 20, 30	653.00	LUTY 21
KWIECIEŃ 6, 13, 20, 24	629.00	MARZEC 13, 20, 30
MAJ 1, 8, 15, 22, 29	776.00	KWIECIEŃ 6, 13, 20, 24
CZERWIEC 1, 5, 8, 12, 15	809.00	MAJ 1, 8, 15, 22, 29
CZERWIEC 19, 22, 26, 29	873.00	CZERWIEC 1, 5, 8, 12, 15, 19, 22, 26, 29
LIPIEC 3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27, 31	873.00	LIPIEC 3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27, 31
SIERPIEŃ 3, 7, 10, 14	777.00	SIERPIEŃ 3, 7, 10, 14, 17, 21, 24, 28, 31
SIERPIEŃ 17, 21, 24, 28, 31	777.00	WRZESIEŃ 4, 7, 11, 14, 18, 25
WRZESIEŃ 4, 7, 11, 14, 18	777.00	PAŹDZIERNIK 2, 9, 16, 23, 30
WRZESIEŃ 25	639.00	LISTOPAD 13, 27
PAŹDZIERNIK 2, 9, 16, 23, 30	639.00	GRUDZIEŃ 4, 11, 18, 21
LISTOPAD 13, 27	579.00	STYCZEŃ 4, 19 (1989)
GRUDZIEŃ 4, 11	769.00	LUTY 2 (1989)
GRUDZIEŃ 18, 21	809.00	
STYCZEŃ 4, 19 (1989)	567.00	

DZIECI PONIŻEJ LAT 12. . . . . \$567.00
DODATKOWE KOSZTY
 OPLATA LOTNISKOWA. \$20.00
 UBEZPIECZENIE. \$25.00
 DOZWOLONA ILOŚĆ BAGAŻU 30 kg.
 PLUS BAGAŻ PODRĘCZNY

Prosimy Nie Zwlekać i Już Rezerwować Miejsca U Swoich Agentów Podróży Lub Bezpośrednio W Pekao Travel
588-1988

Century 21

PIOTR POBOJEWSKI

TEL. biuro: 743-7722 dom: 890-2145

Scarlett Rd. - przepiękny stylowy dom z dwoma kominkami, podwójnymi garażami i bardzo dużą parcelą. \$ 389,100.
 High Park/Parkdale - spakowana sprzedaż, dom wymaga trochę kosmetyki. Cena wyw. tylko \$ 169,900.
 Mississauga/Lech Walesa Dr. - przepiękny wolno stojący, 2-letni dom, z podwójnymi garażami i drewnianymi podłogami. Cena wyw. \$ 247,900.
 Eglinton/Scarlett - bardzo ładna kawalerka do sprzedania w polskiej kooperatywie "Krakus". Cena wyw. \$ 74,900.
 Południowe Etobicoke/Royal York - wolno stojący 2-piętrowy dom z apartamentem do wynajmu w "basementie", 2 piece, 2 łazienki etc., podwójne garaże. Cena wyw. \$ 239,900.
 Lansdowne/St. Clair - 12-pokojowy 3-piętrowy dochodowy dom, dochód roczny \$ 33 200. Cena wyw. tylko \$ 249,000.
 Business (sprzątanie i czyszczenie) z kontraktami. Duży dochód, \$ 14,900.
 Royal York/Lakeshore - 2-sypialniowy apartament w kooperatywie z przepięknym widokiem na jezioro. Cena wyw. \$ 104,900.
 Mississauga - nowy wolno stojący dom w prestiżowej okolicy. 3000 stóp powierzchni, unikalny rozkład. Cena wyw. \$ 294,900.

NIERUCHOMOŚCI • KUPNO • SPRZEDAŻ

ROBERT HOLECZEK

Udziela solidnej i fachowej pomocy w sprzedaży, kupnie, wynajmowaniu, finansowaniu i wycenie wszelkich nieruchomości w Metro Toronto

TEL. biuro: 690-6363 dom: 423-9540

24-godzinny serwis

HomeLife

Bloor/Lansdowne - Semi z cegły, 3 sypialnie, 3 pełne łazienki, 3 kuchnie, blisko metra.
 Dundas/Annet - Ładny, 3-piętrowy, dochodowy dom, cena \$ 254,900
 High Park - 3-piętrowy dom z cegły, 8 pokoi, 5 sypialni.
 Eglinton/Rogers - wolno stojący, dwupiętrowy dom z cegły, z garażem, 6 pokoi, 3 sypialnie, cena \$ 179,900
 Downtown - 2-piętrowy dom z dwoma sypialniami i parkingiem, cena \$ 134,500

SHERLOCK HOMES

WYCENA
KUPNO
SPRZEDAŻ
INWESTYCJA

Chętnie udzieli wszelkich porad oraz profesjonalnej pomocy

ERYK HASIAK

Biuro 534-7788 (24-godz.serwis); Dom 620-1177

Północne Etobicoke - duży 3-sypialniowy townhouse z wykończonym "basementem", prywatnym garażem, dużym ogródkiem. Super lokalizacja. OKAZAJ - tylko \$135,900!
 Centennial Park - ekskluzywna dzielnica w Etobicoke, blisko do wszystkiego. Cena od \$199,00 do \$259,00.

Uwaga Inwestorzy - duży wybór domów dochodowych po przystępnych cenach.

RE/MAX

realty properties inc. realtor

• KUPNO • SPRZEDAŻ
• OSZACOWANIE
• ZALATWIANIE SPRAW FINANSOWYCH I PRAWNYCH

JACEK GOGOLA

biuro: 272 - 3434 dom: 826 - 0747

• 1143 Highgate - pięknie wykończony backsplit dla dwóch rodzin - cena \$258,800
 • 3175 Klrwin - townhouse, ogródek, garaż, wykończona piwnica.

• 30 Queen Str. - dom w budowie, możliwość otwarcia biznesu, cena \$ 380,000.
 • 831 Main Str. - 33-apartamentowy dom. 150 tys. dochodu, ceną 1 milion 150 tys.
 • 61 Proctor - Fourplex, 25 tys. dochodu. Tylko \$ 219 tys.
 • Blisko Wasaga - motel, restauracja, dom, parcela 1,5 akra. Tylko \$ 195 tys.
 • 122 Roslyn Ave. - Fourplex, 25 tys. dochodu. Cena \$ 229 tys.
 • Etobicoke - sklep delikatesowy, wyposażony, B. dobry dochód. Cena \$ 149 tys.
 • Mississauga - Townhouse, tylko \$ 15 tys. wpłaty.
 • Toronto - wolno stojący dom, apartament w piwnicy. Tylko \$169,800.

ANNA KRYSIAK

RE/MAX

udzieli rzetelnej i fachowej porady we wszystkich sprawach związanych z kupnem i sprzedażą domów. Pomagam przy otrzymaniu wszelkich mortgages, nawet przy minimalnym downpayment. Bezpłatne oszacowanie nieruchomości.

Collage na 25 akrowej działce, przy Scetion Lake. Cena \$ 64,000; Możliwość podziału ziemi.
 Laurance i Royal York - Duży, 2-sypialniowy bungalow. Wykończony basement z pełną łazienką. Cena \$ 192,900.
 Mississauga - 3-sypialniowy apartament, wynajmowany za \$975 miesięcznie - dobra inwestycja.
 Mississauga - 3-sypialniowy townhouse, 2 łazienki, garaż. \$ 132,900

TEL biuro: 231-0600; dom: 858-0129

EAGLE

NIERUCHOMOŚCI

• SPRZEDAŻ
• KUPNO
• FINANSOWANIE
INWESTYCJE

ALEKSANDER OKOŁO-KUŁAK

biuro: 259-9231 dom: 626-0532

Erindale - 5-sypialniowy dwupoziomowy townhouse. Blisko do wszystkiego, cena \$144,900.
 Alderwood - 3-sypialniowe bungalow z apartamentem w piwnicy. Duży garaż. Cena \$ 259,800
 Dundas Dixie - 2-sypialniowe condominium do natychmiastowej sprzedaży. Cena \$ 114,800
 East York - 12-apartamentowy budynek z dobrym dochodem. Cena \$649,900.

TORONTO... ETOBICOKE... MISSISSAUGA...

CHOLKAN

NIERUCHOMOŚCI
• KUPNO • SPRZEDAŻ
• FINANSOWANIE

ELŻBIETA KAUPÉ MAŁGORZATA JEDLEWSKA

R.CHOLKAN & CO.LIMITED REALTOR

2336 Bloor St. W., Toronto, Ontario

• Restauracja w centrum Bloor West Village - 28 miejsc. 165 tys. roczny obrót, 1200 dol. miesięczny czynsz. Cena 128 tys. dolarów.
 • Ziemia na Florydzie pod budowę Condominium i w Toronto pod budowę motelu.

Montreal Trust

247-7884

Dzidka Skrętkowska

serdecznie zaprasza zaintereso w wynajmem, kupnem i sprzedażą nieruchomości! Oferuję swoją pomoc przy załatwianiu formalności finansowych i prawnych

Floryda, okolica St. Petersburg, piękne 2-sypialniowe domy i condominium, 2 łazienki, klimatyzacja, baseny, korty tenisowe, sauna, wyposażone sale gimnastyczne, sale do zabaw, tylko CONDO - 44,900 \$ US, domy - 49,900 \$ US. Pożyczka na 8%.
 Farmy w okolicy London, 100 ak. 110 tys., 83 akry + dom 4-sypialniowy, łazienka, stodoła, silos, cena 124,900\$
 2-sypialniowy townhouse, Mississauga, TYLKO 104 tys. \$
 3-sypialniowy townhouse, 2 łazienki, wykończona piwnica, garaż, tylko 23 tys. \$

BARBARA SAWALA

udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu nieruchomości w Burlington, Hamilton i okolicach. Prosimy dzwonić: Alec Murray Real Estate Co. Ltd. (416) 639-8004 - czynny całą dobę TEL. domowy (416) 332-8119

RE/MAX

4195 Dundas Street West, Toronto, Ont. M8X 1Y4

MARK GORLEWSKI

M.Sc., M.B.A., P.Eng.
 Bus. 231 - 0600 Res. 769 - 9440

SPRZEDAŻ I KUPNO NIERUCHOMOŚCI!
 • Residential • Commercial • Industrial • Mortgages
 • Investments • Appraisals

SHERLOCK HOMES

MAREK REJNIAK

Serdecznie zapraszam zainteresowanych kupnem i sprzedażą nieruchomości!

Lakeshore/Islington - dwupoziomowy, wolno stojący dom na inwestycję. Dochód miesięczny - \$2,400. Cena \$223,900.
 Delikatery - w polskiej dzielnicy, znakomity "business" dla rodziny.
 Triplex - po przystępnej cenie w zachodniej części Toronto, znakomita inwestycja

Tower

METRO TORONTO Sprzedaż-kupno, wynajem domów, interesów i apartamentów. Solidna i fachowa pomoc w załatwianiu formalności prawnych i finansowych

Kamil KOWALCZYK

Tel. biuro: 536-5000 dom: 690-4182

Bloor/Dundas - 3-piętrowy wolno stojący dom, podwójny garaż, 3 apart. Tylko. \$ 279,000.00
 Bloor/Dufferin - wolno stojący, na działce 21 x 138, osobne wyjście z piwnicy. \$ 244,000.00
 Lakeshore/Brownline - prawie jak nowy 3-apartamentowy dom z prywatnym jazem (znakomity dochód), cena \$ 259,000.00. Tylko 10% wpłaty.
 Jane/Eglinton - Okazja dla rzemieślników budowlanych, cena wyw. \$149,000.00.
 Zachodnie Toronto - Tylko \$170 tys. za dom do kapitalnego remontu.
 Restauracja - dyskoteka - na 180 miejsc, licencja na alkohol, cena \$ 200,000.00.

CENTURY 21

Parkland Ltd.

ERIK TURSKI

- 8399

• Pomoc w załatwianiu spraw finansowych i prawnych
 • Pomoc w finansowaniu kosztów przeprowadzki
 • Kupno, sprzedaż domów, condominiumów, biznesów.
 • Townhousy i condominiuma w cenie od 79.000 \$
 • Dochodowe domy w rejonie High Park - Parkdale.

aza Bay Yorkville - w pobliżu Yonge Str. Boutique. Cena 28 tys. Lease tylko 890 miesięcznie.
 rlett Rd. - wolno stojący 2-piętrowy, z cegły, 4-sypialniowy, 3 łazienki, 3 kuchnie, cena 185 tys.

Po bliższe informacje i fachową pomoc proszę dzwonić
 Biuro 534-7788, oraz Pager Dom 756-1538
 431 Roncesvalles Ave. Toronto, M6R 2N3

RENEWAL

Construction and Renovation

Instalacje elektryczne, renowacje łazienek, kuchni, wykładziny, kafelki, wykańczanie piwnic. Bezpłatna wycena. TEL. 249-5212 lub 742-1302

Mi & Le

Profesjonalnie, tanio i szybko!

• urządzamy
 • projektujemy
 • tapetujemy
 • malujemy (z zewnątrz i wewnątrz) wszelkiego typu pomieszczenia
 TEL. 253 - 0687

**FIRMA
ITPOL
CONSTRUCTION**

- kompleksowe renowacje i remonty: domy, biura, sklepy
- fachowe porady oraz wyceny gratis
- ściany, sufity, prace wykończeniowe
- stolarka, malowanie, instalacje

TEL. (416) 271-7029

**DENTURE THERAPY
CLINIC**

JAN M. WIŚNIEWSKI, D.T.
Pierwsza polska protezownia dentystryczna

2337 Dundas St. W., Toronto
M6R 1X6
(Bloor-Dundas Square Building)
TEL. (416) 533-8811

**DENTYSTYCZNE
PROTEZY
NOWE I NAPRAWY**

4 Wall Ave., Toronto
(Hwy 401 i Weston Rd.)

**URSZULA I. BAUMAN,
D.T.**

przyjmuje codziennie i w soboty
TEL. (416) 245-7168

**Dr. Maria
RACZYŃSKA**

lekarz rodzinny
z długoletnim
doświadczeniem w
chorobach zylaków
uprzejmie zawiadamia o
otwarciu gabinetu lekarskiego
oraz kliniki zylaków:

2000 Credit Valley Rd.
Suite 506, Mississauga, Ont.
TEL. (416) 828-4812,
828-4813

dr Janina Dutkiewicz
FAMILY PHYSICIAN
zawiadamia o otwarciu
gabinetu lekarskiego przy
3095 Glen Erin Dr. ste. 7
MISSISSAUGA
TEL. 828-0038

**ADAM
RADIO - TV - RAPAIR**

Naprawa wszystkich
rodzajów telewizorów,
radii, magnetofonów, video,
konwertyzacji

TEL. 626 - 0620

**MARBLE AND TILE
RENOVATION
SERVICE**

RICHMOND HILL
(416) 884-6328

Najnowocześniejszymi
metodami odnawiamy
i odświeżamy
kafelkowe i marmurowe
ściany i podłogi,
popękane lub
poszczerbione kominki,
schody, balustrady,
kolumny.

**UKŁADAMY
MARMUR I KAFELKI**

**TANIO, SZYBKO
I SOLIDNIE
ODNAWIANIE
apartamentów
i domów**

TEL. 663 - 5778

Proszę dzwonić
po 18:00

IREK

doktor
Matthew Kuszewski
FAMILY PHYSICIAN

uprzejmie zawiadamia o otwarciu
praktyki lekarskiej w Toronto
przy 22 Roncesvalles Ave.
Proszę dzwonić pod:
531-8887

Wszelkie porady medyczne, powypadkowe,
rodzinne, stress-relaxing,
psychoterapia, wizyty domowe

Dr. J. Wójcik
MEDYCYNA OGÓLNA

6000 COTE DES NEIGES 190
Montreal
(w pobliżu szpitala St. Mary's i Jewish
General)

TEL. (514) 342-4522,
342-4525

dr Bogdan Pietraszek
rozpoczął praktykę lekarską
w Toronto jako lekarz ogólny,
t.j. "Family Doctor"
w gabinecie przy
190 Fern Ave.
naprzeciwko Credit Union
TEL. 532-4317
przyjmuje od pon. do piątku 10-18
w soboty 10-13
ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE

dr Jerzy Ochociński
z długoletnim doświadczeniem
w schorzeniach stawów i kręgosłupa
oraz komplikacjach pourazowych

dr Paweł Ochociński
uprzejmie zawiadamiają
o otwarciu gabinetów lekarskich
w Toronto

2199 Bloor West TEL. 762-4136

**Nowy punkt
sprzedaży Echa-
Tygodnika Polskiego
KIOSK W KNOB
HILL FARM
WESTON RD.**

ARMADALE Meats Product (Mfg.) Ltd.

1011 Haultain Court Unit 16/17
Mississauga, Ontario L4W 1W1
TEL. 625-832/27

Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów mięsnych
bezpośrednio w masarni

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
**ANKA
&
PETER**

2374 Bloor W.
Toronto, Ont.
TEL. 769-4488

Zdjęcia i portrety na różne okazje

Montreal
**POLONIJA KASA
KREDYTOWA**

65 Sherbrooke St. E. ste. 103
TEL. 845-3534

oferuje Polonii na wyś. skow. dogodnych
warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki
i najlepsze oprocentowanie za sumy
złożone w Kasie
poniedziałek - środa 10-15
czwartek i piątek 10-20

**POMOC W UZYSKANIU
STATUSU IMIGRANTA
W KANADZIE**

Niezależnie od tego, jaki masz
status - **NIE ZWLEKAJ** -
nawiąż kontakt z

**D.L.B. IMMIGRATION
CONSULTANTS**

POPZEDNIO KIEROWNIK
RPZADOWEGO PROGRAMU
IMIGRACYJNEGO
DLA POLAKÓW W TORONTO

LINDA LEVER
240 Richmond St. West,
Suite 304
Toronto, Ont. M5V 1W1
TEL. (416) 971-9914

**BIURO POMOCY
SPOŁECZNEJ**

30 Marmaduke Str.
(budynek szkoły HOWARD PARK)
TEL. 533-9471

Czynne: pon., wtorki, czwartki
i piątki, godz. 10.00-4.00

**POMOC I PORADY WE
WSZYSTKICH SPRAWACH**
Legalizacja dokumentów
i uwierzytelnianie podpisów.

**MIRROR IMAGE
TRANSLATIONS**
Jan Weinsberg

Tłumacz przysięgły

236 Brydare St.
Ottawa, Ont. K1N 9E5
TEL. (613) 233-6570

**ROACH
BUSTERS**

rewelacyjna, bezwonna
i nietoksyczna metoda
wycięcia plagi karaluchów

mówimy po polsku
tel. 538-3007
lub 259-8309

Iolanta Interiors

zabawki
żaluzje poziome i pionowe
wyposażenie kuchni i łazienek
mocne dodatki do mebli
nowoczesny sprzęt oświetleniowy
srebrna biżuteria
upominki z importu
zapawki

2368 Bloor Street W., Toronto, Ont. M6S 1P5 tel. 762-9638 762-9880

SYRENA TRAVEL LIMITED

1684 Queen Street West
TORONTO, ONTARIO, CANADA M6R 1B7
tel: 1-416-533-9486

• SYRENA w służbie Polonii od 1957 roku.
Oferujemy
1988 - loty do Polski, szybko, tanio.
Chcesz odwiedzić rodzinę - korzystaj z naszych usług.
Polecamy ubezpieczenia dla odwiedzających Kanadę
Załatwiamy deklaracje dla osób potrzebujących wize

UBEZPIECZENIA, KSIĘGOWOŚĆ

PIOTR CHWALISZ
HENDERSON PARTNERS
Chartered Accountants
TEL. (416) 861-9046; 530-0305

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY
FINANCIAL PLANNING • UBEZPIECZENIA

Life insurance (na życie) • Disability (chorobowe)
• Mortgage (hipoteczne) • Business (handlowe) • RRSP •
Annuity (emerytalny)

SOLIDNIE • TANIO • SZYBKO
ANDRZEJ KRYSIAK
Po bliższe informacje proszę dzwonić
biuro: 226-6515, dom: 858 - 0129

**INCOME TAX SERVICE
FINANCIAL PLANNING**

ZOFIA ADAMCZYK, M.B.A.
TEL. 822 - 6826

Zeznania podatkowe dla osób prywatnych i małych
przedsiębiorstw według najnowszych przepisów finansowych.
Bezpłatne konsultacje i porady.
Jeżeli jesteś nowo przybyłym, też należą Ci się kredyty.

**PRUSIŃSKI
NAJSTARSZE
POLONIJNE BIURO
POMOCY
IMIGRACYJNEJ**

W związku z przewidywaną
zmianą kanadyjskich
przepisów imigracyjnych
zawiadamiamy wszystkie
osoby pragnące uzyskać
stały pobyt w Kanadzie
- niezależnie od ich
obecnego statusu -
że nasze biuro udziela
bezpłatnie porad we wtorki
w godzinach 12 - 7 wiecz.
**192 GARDEN AVENUE
TEL. 588 - 1659**

**COMPUTERIZED
ACCOUNTING
BOOKKEEPING
&
INCOME TAX SERVICES**

TEL. (416) 762-5891

Fachowo i solidnie
• księgowość i rachunkowość
dla małych przedsiębiorstw
• wypełnianie formularzy

ANDRZEJ SZCZERBA

**Halina Baranowska,
M.A., A.I.C.**

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

**The Prudential Assurance
COMPANY LIMITED**
suite 503, 295 The West Mall
ETOBICOKE, Ont. M9C 4Z4
TEL. bus. 622-1115

**ECHO-TYGODNIK POLSKI
PISMEM EMIGRACYJNEJ
INTELIGENCJI**

CIEKAWOSTKI:

• **"Latający Holender".** Tak w tradycji żeglarskiej nazywa się legendarnego kapitana Fokke Berenda, o którym w XVII wieku powiadano, że "zaprzędał duszę diabłu". A to dlatego, że nikt tak szybko jak on nie potrafił pokonywać trasy wiodącej z portów europejskich do Indonezji, skąd przywożono m.in. korzenie. Kiedy więc zginął z całą załogą, znaleźli się tacy, którzy twierdzili, iż widywano go potem w okolicach Przylądka Dobrej Nadziei, jak płynął po oceanie, siedząc na pokładzie swego żaglowca i grając z czartem w kości nawet w czasie największych sztormów. Postawiono mu pomnik na wyspie Kniper, a Ryszard Wagner skomponował operę opartą na legendzie jego życia.

• **Tajemnice ptasiej mowy.** Omilodolży specjalizujący się w rozszyfrowywaniu ptasiej mowy odkryli uderzające podobieństwa pomiędzy biologicznymi i społecznymi funkcjami języka ludzkiego oraz śpiewu ptaków. Według uczonego z uniwersytetu w Kalifornii - S. Rothsteina, istnieje wiele wspólnych cech w rozwoju mowy ludzkiej oraz dźwięków, jakimi posługują się ptaki. Przebywał on przez dłuższy czas w górach Sierra Nevada, gdzie prowadził obserwacje różnych gatunków śpiewających ptaków, podważając teorie głoszące, że ptaki są genetycznie zaprogramowane do śpiewania poszczególnych "melodi". Stwierdził również, że niektóre ptaki śpiewające dysponują różnorodną wokalizacją, a ich "dialekty" używane są zależnie od okoliczności, np. inne podczas latania, inne podczas przebywania w gromadzie. Dialekty te są wyuczzone i stanowią środek wzajemnego porozumiewania się. Na podstawie długoletnich obserwacji zauważono, że ptaki używają odmian dialektów, są natychmiast "demaskowane", nawet jeśli starają się naśladować dźwięki nowego środowiska. Podobnie jak ludzie uczący się języków obcych we wczesnym dzieciństwie, co jak wiadomo daje najlepsze wyniki, również ptaki rozpoczynają naukę dialektów, gdy są jeszcze bardzo młode. Później mają jednak trudności z przyswojeniem nowych dialektów. Wyniki badań pokazują, że poszczególne odgrywały znaczącą rolę w pokarzeniu się ptasich par.

**Polska Księgarnia
Wysyłkowa
"OD NOWA"**

oferuje najtańsze polskie książki
w Kanadzie. KATALOGI wysyłamy
na życzenie.

4100 Pony Trail Drive, Apt. 606
MISSISSAUGA, ONT.
L4W 2Y1
TEL. 629 - 7857

**INTERNATIONAL
VIDEO SERVICE**

Oferuje obsługę video w systemie amerykańskim na terenie Polski
nagrywanie wszelkiego rodzaju sp. k. f.
uroczystości itp. od \$ 49
odtwarzanie kaset video we wskazanych
miejscach w kraju od \$ 29
Świąteczne video-listy / życzenia jedno-
i dwustronne oraz wszelkie inne życzenia
Informacje: (416) 769-4366 całą dobę

OBSŁUGUJEMY CAŁĄ KANADĘ I USA
Visa • Master Charge

ARNOLD PENK

SALES AND LEASING
Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

Nowe samochody 87 i 88
posiadają 6-letnią gwarancję
lub 100 tys. km (power train)
oraz gwarancję antykorozyjną
na 6 lat lub 160 tys. km

• Wielka wysprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim procentowaniu • Szeroki wybór nowych i używanych samochodów • Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję. ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę. Polecam tanio ubezpieczenia, uwzględniające zagraniczne prawa jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długi doświadczenie w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako Senior Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College)

ELŻBIETA (ELIZABETH) KORZYCKA

PRZEDSTAWICIEL
COOKSVILLE DODGE
CHRYSLER

290 DUNDAS ST. E. Miss
(pomiędzy Cawthra i # 10)
TEL. bus. (416) 279-3031
Res. 625 - 1961

ZNIŻKA PIENIĘŻNA do \$ 3000
na wybrane modele. Olbrzymi wybór
"PICKUP TRUCKS" i "VANÓW"
Model 1987 - rodzinny samochód Shadow
• Nowe samochody mają gwarancję na 7 lat,
lub 115 km

DOUBLER TRUCKDRIVER TRAINING

NAUKA JAZDY NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH
kategorii A i D

ocena umiejętności i doszkolenia dla kierowców
nauka od podstaw wraz z możliwością
dogodnych spłat
Registered and approved as a Private
Vocational School

2095 Weston Rd. (na pld. od 401)

244-2725

TOYOTA

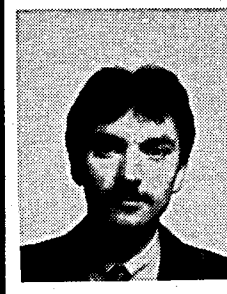
TERCEL • COROLLA • CAMRY • CRESSID
• CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

PRZYJDŹ I PORÓWNAJ
zanim podpiszesz transakcję kupna
nowego samochodu
DO ZOBACZENIA!

YONGE - LAWRENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.
481 - 5216

(tuż obok przystanku metra)

JACK KLIMCZAK

Tel. domowy: 762-9421

OKAZJA!

No payments, no interest!

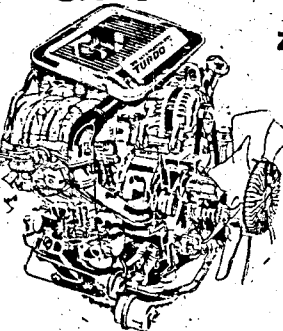
KUPUJĄC KAŻDY NOWY
PONTIAC lub BUICK w OLD MILL
nie płacisz rat i procentów
przez pierwsze 3 miesiące.

Dzwoń: DAREK ZIELIŃSKI
TEL. 766 - 2443

OLD MILL
PONTIAC BUICK Ltd.
2500 Bloor St. W. - Bloor / Jane

KAPITAŁNE NAPRAWY SILNIKÓW

z pełnym zamontowaniem

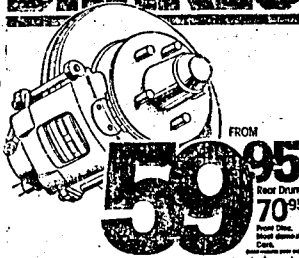
CRANKSHAFT SERVICE
& SUPPLIES Ltd.

483 Dupont St.

Wszystkie prace objęte
gwarancją
1 roku lub 25,000 km
Kompletne naprawy
obsługa krajowych
i importowanych
samochodów

Stan Ignakiewicz
Moe Jabouri
537-2529
537-5857

BRAKES

FROM
59.95
per Drum
70.95
per Drum

AUTO
DRIVING SCHOOL

"THE HELPFUL
PROFESSIONALS"
WOJTEK
ANTCZAK

Licencjonowany Instruktor Jazdy
udziela lekcji oraz przygotowuje
do egzaminów państwowych
(Kat. "G")
TEL. (416) 270-8145 res.;
536-5454 bus.
900 Dufferin St. Suite 215
TORONTO, ONT.

ACURA

Wysoko wyspecjalizowana
stacja obsługi samochodowej
prowadzi SPRZEDAŻ, NAPRAWĘ
i WYNAJMOWANIE SAMOCHODÓW.
Wszystkie naprawy mechaniczne.
Warsztat blacharski
Naprawy powypadkowe
(w ramach ubezpieczenia i bez)
Najnowocześniejsze urządzenia m.in.
prostownice do samochodów
Malowanie farbami europejskimi
SPECJALIŚCI
O NAJWYŻSZYCH KWALIFIKACJACH

2000 The Queensway, Etobicoke

Po informacje dzwonić i prosić o
JOHNA LUDWIGA (mówi po polsku)
TEL. 620 - 1987 8:00 do 6:00

PASSPORT

ON THE QUEENSWAY 1629
OPTIMA - IMARK - TROOPER
Oprac. Konst. OPEL, ISUZU

Bez cła - najlepsze światowe
samochody

mgr **KAROL KUBIK**
TRENER ŻEGLARSTWA

B. - 253-5008
H. - 424-2144

Dzwoń
o poradę

COURTESY

1635 THE QUEENSWAY (przy East Mall)

MAREK POPLAWSKI

SALES AND LEASING

PRZEDSTAWICIEL COURTESY
CHEVROLET • OLDSMOBILE
POLECA:

- Duży wybór nowych i używanych samochodów
- Nowe samochody posiadające 3-letnią lub 1000 km powertrain warranty oraz gwarancję przeciwkorozyjną na okres 6 lat lub 160 000 km
- Najlepsze warunki kupna samochodu
- Pożyczkę GM przy zakupie samochodu nowego lub używanego
- Tanie ubezpieczenie

Po informację proszę dzwonić:

255 - 9151 lub 242 - 6969 (dom)
PRZYJDŹ ZOBACZ NAJWIĘKSZY SALON
SAMOCHODOWY W TORONTO!

EastWay

EASTWAY PLYMOUTH CHRYSLER LIMITED
2851 Eglinton Ave. East
NAJLEPSZY SPRZEDAWCA
W SCARBOROUGH

oferuje:

- największy wybór samochodów nowych i używanych
  - bezkonkurencyjne gwarancje: 7 lat/115 tys. km.
  - dogodne możliwości kredytowe
  - tanie ubezpieczenia, rejestracje
- Nikt nie sprzedaje samochodów lepiej niż
ANDRZEJ CIERPICH
tel. biuro: 264-2501
dom: 921-0515

ADVANCE REAL ESTATE LIMITED

1055 Bloor Street West, Toronto, Ont.
Od 1958 roku udziela Polonii solidnej,
fachowej i życzliwej pomocy przy kupnie
i sprzedaży nieruchomości. Załatwiamy
również finansowanie na korzystnych
warunkach.

EWA JANICKA

TELEFON
534 - 9246
234 - 8319

POMAGAMY W SFINANSOWANIU KUPNA
LUB SPRZEDAŻY NIERUCHOMOŚCI.
DLA NASZYCH KLIENTÓW.

NIERUCHOMOŚCI
• KUPNO • SPRZEDAŻ • NISKIE WPLATY

ANDRZEJ PATOCZKA

Countrywide
EXECUTIVE REALTY INC.

TEL. Bus. (416) 897-8888; Res. (416) 849-6679
257 Dundas Str. E. Mississauga, Ont. L5A 1W8

OGŁOSZENIA

O PRACY

Wszystkie ogłoszenia osób oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie trzykrotnie.

TEL. 743-5706

POTRZEBUJĘ opiekunki do dwójki dzieci z zamieszkanem lub dochodzącą. Okolica Cawthra Rd. - Lakeshore. Tel. 271-6452, proszę dzwonić po godz. 18.

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu. Bathurst and St. Clair. Tel. 653-4807

POTRZEBNA recepcjonistka do zakładu fizjoterapii w pobliżu Ontario Science Centre. Znajomość angielskiego konieczna. TEL. 425-4114 lub 762-8770

SOLIDNA kobieta szuka pracy u dzieckiem lub starszą osobą na dochodzącą się z zamieszkanem. TEL. 588-4416

MŁODY, doświadczony w pracach budowlanych i remontowych przyjmie każdą pracę. TEL. 793-9453

MŁODE, energiczne małżeństwo czekające na stały pobyt, znające trochę język angielski, poszukuje pracy w okolicy Mississauga. TEL. 897-1809

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu lub podjęm pracę charytatywną. Okolica Lawrence/Kingston, Scarborough. TEL. 283-8478

SOLIDNA pani poszukuje dochodzącej pracy. Opieka nad dziećmi, lekkie sprzątanie. Kitchener. TEL. (519) 741-9032

POTRZEBNA opiekunka do półrocznego dziecka. Burlington. Tel. (1) 332-1510

STOLARZ z Polski z 40-letnim doświadczeniem budowlanym i meblarskim przyjmie sezonową pracę. TEL. 266-4631

MŁODY mężczyzna poszukuje pracy w dziedzinie remontowo-budowlanej, ew. sprzątania. TEL. 251-1966

POTRZEBNA dochodząca opiekunka do dzieci, lekka praca domowa, pięć dni w tygodniu, słaba znajomość angielskiego wymagana. Lawrence/Bathurst. TEL. 787-5593

DWÓCH młodych mężczyzn podejmie każdą pracę. TEL. 458-7555

POSZUKUJĘ pracy w okolicy High Park, prace plastyczne, szycie, sprzątanie, dogładanie dzieci, chętnie u siebie w domu. TEL. 767-8723

DOŚWIADCZONY elektronik szuka pracy. Proszę Raabla. TEL. 233-8007, dzwonić po 19.

POTRZEBNY doświadczony ogrodnik i trower. złota rączka. 2 dni w tygodniu. Musi mówić trochę po angielsku, bądź niemiecku. TEL. 928-7663

POTRZEBNI pracownicy do zbierania robaków. TEL. 759-0216, proszę dzwonić po 18.

ZATRUDNIĘ chętnych do sprzątania. TEL. 450-3416

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu na okres wakacji Lakeshore i Burlington. TEL. 259-7956

MĘŻCZYNA w sile wieku poszukuje pracy w warsztacie samochodowym lub przy remontach domów. London (519) 659-4627

PRZYJMĘ sprzątanie mieszkań lub opiekę nad osobami starszymi - Mississauga. Okolica Hurontario-Dundas. Tel. 279-4826

PANI zajmie się domem, dziećmi, osobą chorą lub każdą inną pracą domową z zamieszkanem od 1 sierpnia. Tel. 298-0139

NOWO przybyła z Polski poszukuje pracy, najchętniej z zamieszkanem. Zajmie się dziećmi lub osobą chorą. Tel. 787-0785

KRAWCOWE do szycia taśmowego odzieży damskiej potrzebne. Praca w akordzie 7-8 dol. na godzinę. Wszystkie benefity. Angielski niekonieczny. Tel. 738-0095

MĘŻCZYNA szuka pracy na weekendy w zachodniej części miasta. Tel. 279-2068

KOBIETA w średnim wieku z 15-letnim doświadczeniem w pracy na soboty i niedziele w południowej Mississauga lub w zachodniej części miasta. Tel. 279-2068

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem lub dwójkiem dzieci w własnym domu. Cambridge. TEL. 740-8143

KOMPANIA budowlana zatrudni kierowników z kategorią A i D. Tel. 743-6228, dzwonić do 7 wiecz.

KIEROWCA z kategorią A szuka pracy. Posiada staż w USA. Tel. 766-5382

POLKA w średnim wieku szuka pracy na piątek, sobotę, niedzielę i poniedziałek. Może być opieką nad małymi dziećmi lub sprzątaniem. Tel. 242-8369

SOLIDNY "handyman" podejmie pracę przy remontach domów, malowaniu, tapetowaniu i innych. TEL. 253-9308 po g. 19.

PANI do opieki nad 2-letnią dziewczynką - Scarborough, Kennedy - Steeles. Tel. 297-8722

COUNTER help Donut Shop, Midnight shift. Good wages. Near Sheppard subway. Must understand English. TEL. 226-2728, Aida

NOWO przybyła poszukuje pracy jako opiekunka do dzieci z zamieszkanem. TEL. 534-1763, Proszę Krystynę.

POTRZEBNE kelnerki do Parkdale Hotel, 1302 Queen Str. W. TEL. 531-4452, George

ENERGICZNY mężczyzna podejmie każdą pracę. Proszę Janusza, 767-0138

MALARZ z kanadyjskim doświadczeniem poszukuje pracy. TEL. 259-7956

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu - Mississauga North, Service Rd. oraz w weekendy przyjmę pracę. Może być szycie. TEL. 274-4482

KOBIETA poszukuje pracy - opieka nad dziećmi, osobą starszą, zajmie się domem. Wolne popołudnia i weekendy. Tel. 253-5251

PRAWNIK i administratywista - biega z znajomością polskiego, angielskiego i rosyjskiego. Doświadczenie w pracy z ludźmi (Polska i Włochy) - nowo przybyła poszukuje pracy. TEL. 274-7476

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w własnym domu w Mississauga, Dundas West - Erin-dale. TEL. 279-5690

MŁODA, pracowita szuka pracy na sobotę, niedzielę, najchętniej w okolicy Lawrence - Don Mills. TEL. 445-9516

STOLARZ z Polski z 20-letnim doświadczeniem podejmie każdą pracę. Najlepiej w Kitchener i okolicy. Tel. (519) 748-2940

MŁODY mężczyzna poszukuje pracy na popołudnie. Tel. 235-0725

ZATRUDNIĘ pracowników w sektorze budowlanym. TEL. 251-4207

ELEKTRONIK z Polski poszukuje sezonowej pracy przy naprawach urządzeń radio-telewizyjnych i instalacjach elektrycznych. TEL. 425-4513

DOŚWIADCZONY (5-letnia praktyka), szef, tryk, bardzo solidny, młody, nowo przybyły, szuka możliwości pracy przy boku doświadczanego licencjonowanego elektryka, możliwa praca za darmo na próbę. TEL. 274-7476

NOWO przybyły, młody mężczyzna poszukuje pracy. TEL. 235-0725

LABORATORIUM fotograficzne zatrudni osobę z doświadczeniem w fotografii barwnej. 3043 Lakeshore Blvd. West, tel. 252-9934

SZYJĘ na miarę, wykonuję przesłoki. TEL. 742-4016

POTRZEBNA pani do opieki nad dzieckiem i pracy domowej z zamieszkanem na miejscu. Okolica Richmond Hill. Mówimy po polsku. TEL. 663-7334

NOWO przybyły podejmie każdą pracę. Doświadczenie w pracach wykończeniowych i instalacyjnych. TEL. 445-0317

DOŚWIADCZONA (RFN, Włochy, Kanada) artystka -plastyk - Akademia Sztuk Pięknych, Kraków wykonuje na zamówienie portrety - techniki: olej, pastel (również ze zdjęć), malarstwo sakralne, konserwacja obrazów, artystyczne kompozycje kwiatowe i aranżacja przestrzeni. Szuka pracy. TEL. 275-3009

NOWO przybyła osoba poszukuje pracy. TEL. 255-2184, proszę Bożenę

MŁODA Polka potrzebuje do pracy w kuchni. Dzwonić 482-7104

PODEJMĘ pracę w charakterze pomocnika malarza. Proszę dzwonić po godz. 7 wiecz., proszę Leszka. TEL. 247-6401

PRYWATNA SPRZEDAŻ DOMU w rejonie High Park. 6 pokoi + 2 kuchnie, 3 łazienki czteroczęściowe, kuchnia nowo wyposażona (hydrauliczna i miedziana), dom zmodernizowany, całkowicie odnowiony. Szkoły na miejscu, sklepy blisko, doskonałe połączenia komunikacyjne. TEL. 767-3016

SPRZEDAM tanio laboratorium językowe do nauki angielskiego na 1 osobę firmy SONY. Cena około 300 dol. Tel. 251-0769

WÓZEK i łódeczko dziecięce do sprzedania. Tania. TEL. 746-7950

Z POWODU przeprowadzki sklep POLONIA DELI w Cambridge do sprzedania. Tel. (519) 740-3803

81 Reliant Combi automat lub 81 Datsun 510 Combi, 4 biegi, lub 78 Volkswagen Combi, 4 biegi. Wszystkie w bardzo dobrym stanie i oczywiście z "certyfikatem" TEL. 858-8457 po 19.

PONTIAC Fenix 84, pralka i suszarka firmy Viking do sprzedania. TEL. 269-6030

POLKA, lat 38, zamieszkała w Szwecji od 15 lat, pragnie poznać inteligentnego i kulturalnego mężczyznę w odpowiednim wieku. Oferty proszę kierować na adres: Elżbieta Ylivainio Johan Enbergs vag 3 171 62 Solna, Szweden.

W bibliotece polskiej Polskiego Funduszu Wydawniczego ukazały się:

1. ADAM TOMASZEWSKI: Gorzko pachnący piotuny (wyczerpane)
2. ANDRZEJ CHCIUK: Trzysta miesięcy ..... \$ 18.00
3. STANISŁAW KAWCZYŃSKI: Dzieje jednego życia 8.00
4. PIERSZE PIĘCIOLECIE - Broszura
5. SEVEN POLISH CANADIAN POETS. Antologia 15.00
6. JADWIGA JURKSIUSZ-TOMASZEWSKA: Wczoraj i dzisiaj 5.00
7. BARBARA CZAPLIKA: Wiersze 5.00
8. IRENA HABROWSKA-JELACZYC ADAM TOMASZEWSKI: Zamieć i estrady 18.00
9. JÓZEF LOBODOWSKI: Pamięć Sulimaty 10.00

ARKUSZE POETYCKIE - TOMIKI MŁODYCH POETÓW.

1. MAGDALENA CZYŻYCKA: Pierwsza miniatura baśni 5.00
2. KRZYSZTOF KASPRZYK: Stan zagrożenia 5.00
3. MAREK KUSIBA: Samobójstwo Marsjan 5.00
4. PADOSŁAW SARNICKI: Jeszcze jeden wiersz 5.00

Zapowiedź wydawnicza:
H. NELKEN: Pamiętnik z krakowskiego getta. Przesyłka pocztowa - 10% wartości zamówienia.

POLISH CANADIAN PUBLISHING FUND P.O. Box 173, Station "B" TORONTO, ONT. M5T 2T3

h

HERZING INSTITUTES CAREER COLLEGE umożliwi Ci uzyskanie dyplomu w specjalnościach:

- business information data entry
- legal secretarial
- medical secretarial
- office automation
- secretarial

• Nie zwlekaj dłużej, zdobądź w krótkim czasie kwalifikację

odpowiednie do Twoich ambicji

- Pamiętaj - Twoja matura z Polski oraz dostateczna znajomość angielskiego powinny wystarczyć do zakwalifikowania Cię na kursy Herzing Institute.
- Nasz college prowadzi kursy ranne i wieczorowe, a dla studentów w trudnej sytuacji umożliwimy pomoc finansową
- "Tracąc czas, tracisz pieniądze" - jest naszą dewizą, nie zwlekaj więc tylko dzwonić pod numer **TEL. 629-7857**

w godzinach po południowych, a uzyskasz tam informacje po polsku oraz będziesz mógł umówić się na interview.

NAJBLIŻSZE KURSY ZACZYNAJĄ SIĘ 11 LIPCA

POLSKIE PROGRAMY TELEWIZYJNE I RADIOWE

PANI JADWIGA polski program radiowy
nadawany w każdą sobotę od godz. 13 do 14 ze stacji CHWO 1250 w Oakville
program muzyki, pieśni i słowa polskiego z uwzględnieniem "Kobieta w ognisku domowym"
TEL. 691-8789

POLISH STUDIO
PROGRAM TV "POLISH STUDIO"
W każdą sobotę od 11:00 do 11:30 do południa, channel 57, cable 7 CITY TV.

PROGRAM RADIOWY POLONIA W EDMONTON
na stacji CJSR FM stereo 88.5
Wiadomości tygodniowe, kronika religijna, pogadanka medyczna, zgadulka muzyczna z nagrodami w niedzielę od 17⁰⁰ do 19.
adres: 10858 - 97 St., Edmonton, Alta. T5H 2M5

POLSKI PROGRAM RADIOWY W VANCOUVER
niedziele od 2⁰⁰ do 3⁰⁰ na CJVB fala 1470
Wiadomości z Polski, Kanady i ze świata, komentarze, wywiady, ogłoszenia i
Jerzy Kusmider
P.O. Box 58262, Station "L", Vancouver, B.C. V2P 6E3
TEL (604) 327-6892

program telewizyjny w Toronto POLONIA REVIEW
środa 20:30; czwartek 21:30; sobota 1 po poł.
Jest programem TV Polonii przedstawiającym wiadomości z Polski, ciekawych ludzi, informacje o ważnych, dotyczących Polonii sprawach

program radiowy ECHO OJCZYNY
od poniedziałku do piątku na fall CHIN FM 100 w godz. 1030 do 1130
Program prowadzi KRYSZYNA PIOTROWSKA
w programie: koncert życzeń, wiadomości patriotyczne i z Polski, interesujące wywiady, komentarze, muzyka dla wszystkich
637 College St., Toronto, Ont. M6G 1B6
TEL. 531-9991,

AUDYCJA BIAŁY ORZEŁ
od ponad 35 lat na fall CFCL w TIMMINS, Ontario, od 17:00 do 18:00 w każdą niedzielę.
Prowadzi BOŻENA RÓGAŁ

Nowe polskie radio KALEJDOSKOP TEL. 249-1887
z rozgłośni AM 798; we środy od 9.00 do 10.30 wlecz. MALGORZATA I PAWEŁ JEDLEWSKY
W programie wiadomości z Kraju i ze świata • Informacje w sprawach codziennych • Aktualności kulturalne • Wspomnienia • Muzyka • Kabare • Poezja

TELE-POLONICA
program telewizyjny w Montrealu i okolicy kanał 24
CF CABLE TV: niedziela godz. 18, środa 11, sobota 21⁰⁰
VIDEOTRON: niedziela 17⁰⁰, wtorek 10⁰⁰ i 24, środa 18⁰⁰
korespondencja na adres: STEP, 375 Claremont, Westmount, Que. H3Z 2P5

POLSKI PROGRAM MUZYCZNY
niedziele od godz. 18 do 19 na CKWR, fala FM 98.7 Kitchener
Koncert życzeń, polskie piosenki i prelekcja ks. Kometiana Jan Żuk, Kitchener, (519) 579-3615

POLSKA FALA
soboty od 14 do 16 na CFMB Radio Montreal
36 York St., Westmount, Montreal, Que. TEL. (514) 483-2362

POLSKI PROGRAM RADIOWY CKER
nadawany ze stacji CKER w Edmonton każdej niedzieli od godz. 16:00 do 18:00 na fall 1480 AM w Edmonton.
Program słyszalny jest w Calgary Ab. 94.7 Cable FM, Lethbridge Ab. 92.2 Cable FM, Ft. McMurray Ab. 94.5 Cable FM, Red Deer Ab. 103.9 Cable FM, Campbell River, BC 93.7 Cable FM.
Wiadomości z kraju i ze świata, komentarze, wywiady, koncert życzeń, otwarta linia dla słuchaczy, ogłoszenia reklamowe.
FRANK ZALEWSKI, P.O.Box 931, Edmonton, Ab T5J 2L8
Tel. (403) 488-8472.
Program można odbierać z satelity Anik D, proszę pisać o bliższe informacje.

ECHO -TYGODNIK POLSKI
wydają:
Grażyna i Zbigniew FARMUS
adres pocztowy:
51A Thistle Down Blvd. REXDALE, Ont. M9V 4A6
tel. 743-5706

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus
Dyrektor działu reklam: Inż. Zdzisław Wójcik 534-4367
REDAKTORZY DZIAŁÓW:
Świat, Kanada
Polska: Zbigniew Farmus
Czytane między innymi & Lektury nieobojętne: Karolina Jankowska
Korespondencje z dalekiego Kraju: Bolesław Ślesieński
Polityka kanadyjska : dr Tadeusz Pruss
Wojciech Wojnarowicz

Poradnia Zaufanie: dr Zofia Bończa Pokochof Ostaszewski
dr Krzysztof Kapcia
Apteka Natury: dr Zofia Górnicka
Horoskop, Kalendarium, korekta: Ewa Rępkowska
WSPÓŁPRACUJĄ:
prof. dr Ewa Brantley, Leszek Szaruga
Wacław Liebert, Bogusław Rzepecki
Andrzej Stawicki, Lech Jamka, Janusz Pietrus, S. Cejwa,
Adela Dymśka, Iwona Majewska
Magda, Marek i Koty Czyżyckich

ADVERTISING RATES
DISPLAY ADS \$ 7.00 per col. inch, FULL PAGE \$ 700, HALF PAGE \$ 350.00
Classified Ads: \$ 4 (up to 25 words) Job Ads FREE
Special: minimum 3 months' advertising (12 issues)
1 col 1 1/2 inch \$ 65.00, 2 cols -1 1/2 inches \$ 130
2 x 3 inches: \$ 260.00. photo extra \$ 5.00

SUBSCRIPTION/PRENUMERATA
Półroczna \$ 25.00, Roczna \$ 50.00
dla nowo przybyłych, wg kolejności zgłoszeń (12 numerów), wg bezpłatna

PIŁKA NOŻNA

LECH ZDOBYWCĄ PUCHARU POLSKI

Krótko o spotkaniu piłkarskim o Puchar Polski Lecha Poznań z Legią Warszawa, którego wynik 3:2 podaliśmy w poprzednim numerze. Do przerwy wynik brzmiał 0:0. Gra była beznadziejna, zawodnicy obydwu drużyn prześcigali się w pudłowaniu, niecelnych podaniach i wyraźnym braku woli walki. W 4 minucie po przerwie Jarosław Araszkiewicz wykorzystał błąd obrońców Legii i strzelił pierwszego gola spotkania. Lech prowadził 1:0. Legia podkreśliła tempo i przeprowadziła kilka ładnych i szybkich kombinacji. Jedną z nich przyniosła wyrównanie.

BONIEK O SOBIE

Zbigniew Boniek, jeden z najlepszych piłkarzy w historii polskiej piłki nożnej, od lat będący czołowym piłkarzem ligi włoskiej, opublikował w "Sportowcu" nr 21 z 24 maja br. tekst zatytułowany "Szczerość Europejczyka". Generalnie Boniek zastanawia się czy po skończeniu dwuletniego kontraktu z zespołem AS Roma grać dalej. Przychyla się do odpowiedzi, że chyba spróbuje pograć jeszcze przez rok, jeśli któryś z włoskich zespołów oferujących mu kontrakt przyjmie go na pozycję libero. Porusza jednakże także inne tematy i przedstawia swoją opinię. Poniżej przytaczamy niektóre wypowiedzi piłkarza:

Wróci, nie wróci.... To nie tak. Gram w piłkę, zarabiam pieniądze nie po to, żeby wkładać je do banku. Trzeba inwestować, wchodzić w interesy. Po sześciu latach nie spakuję nagle walizek i nie przyjadę do Łodzi. Jestem, powiedzmy, obywatelem Europy. Polakiem, oczywiście. Czy polskość w tym się przejawia, że w dowodzie osobistym mam wpisany adres - Warszawa, albo Łódź? Ja w Rzymie na Bertoloni też mogę być dobrym patriotą.

Jak mi się poszczęści, to może za dwa lata będę trenerem reprezentacji Polski, albo jakiegoś silnego klubu na Zachodzie. Czy wtedy będzie ważne gdzie mieszkam? Nie wstydzę się powiedzieć, że dzisiaj nie widzę możliwości mieszkania na stałe poza Rzymem. Powiedzmy sobie szczerze - z Polski nie mógłbym prowadzić wszystkich swoich spraw tak, jak stąd...

Nie, wcale nie wielki świat nie imponuje. On nierzadko jest dużo mniejszy niż się wydaje. Dlatego nigdy nie miałem kompleksów wobec jakichś wybitnych jednostek zajmujących się rzekomo poważniejszymi sprawami niż futbol.

Kilka dni temu grałem w brydża "w lepszym towarzystwie". W jednym z rozdań wszyscy licyto-

W 64 minucie K. Iwanicki strzelił wyrównującego gola z odległości około 25 m. Wynik 1:1 utrzymał się do końca regulaminowego czasu. Zarządzono dogrywkę, która również nie przyniosła rozstrzygnięcia. W rzutach karnych lepsi okazali się piłkarze Lecha Poznań, którzy ułokowali piłkę 3 razy w bramce Robakiewicza. Bohaterem rozgrywki okazał się bramkarz Lecha Ryszard Jankowski, który dwukrotnie obronił bramkę po jedenastkach strzelanych przez Kubickiego i Iwanickiego. Zupełnie zawiódł podczas meczu Dariusz Dziekanowski. Nie stanął również na wysokości zadania, podczas egzekwowania rzutów karnych. Jego jedenastka poleciała wysoko nad poprzeczkę. W sumie na 5 strzelanych jedenastek zawodnicy Legii ułokowali w bramce jedynie 2.

Lech Poznań zdobył Puchar Polski po raz trzeci. Drużyna ta będzie reprezentowała Polskę w europejskich rozgrywkach klubowych zdobywców pucharu.

wali trzy bez ataku a wychodziło pięć. Kapitan jumbo-jeta latający na najdłuższych liniach do Tokio, Australii i na Alaskę, też licytował trzy bez ataku, tyle tylko że leżał bez dwóch. Wracając do domu z przeżeniem myślałem o możliwości lotu z tak kiepsko liczącym pilotem.

Lekarz, dziennikarz, adwokat mogą być wybitni, ale mogą też wykonywać swój zawód przeciętnie. Nikt do nich nie będzie miał pretensji. Piłkarz musi mieć iskry bożą. Niezwykły dar, który Opatrzność rozdziela bardzo skromnie. Przecież na podwórkach wszyscy w dzieciństwie kopali piłkę, a tylko niektórzy zostali piłkarzami. Nie mam nic przeciwko doktorom, czy dziennikarzom jednak przyznacie, że łatwiej dobrze wykonywać ten zawód niż dobrze grać w piłkę.

Od wielu lat powtarzam, że drugiego Bonka już nie będzie. Bo ja po prostu nie miałem tej iskry bożej, tylko byłem cholernie uparty. Do sukcesów w futbolu można dojść albo supertalentem, albo katorżniczą pracą. Trzeciego wyjścia nie ma...

Przypadek sprawił, że sukcesy polskiej piłki skończyły się w momencie gdy wyjechałem do Włoch. Właściwym powodem było przewartościowanie wielu pojęć. Zapanował kult średniactwa: "Oczywiście dobrze byłoby zarabiać tak jak Boniek, ale przecież ja tego nigdy nie osiągnę, a więc po co mam się szarpać. Swoje w lidze zarobię". Wydaje mi się, że to nie sport rozpropagował takie postawy.

A przecież było sporo zawodników lepszych ode mnie i technicznie i taktycznie. Znakomitych wydolnościowo jak Grzesiek Lato, bardzo wielu świetnych piłkarzy. Tylko mnie i Józkowi Młynarczykowi tak naprawdę się powiodło. Boniek był hardy, owszem, ale też nosił piłki i biegał starszym po piwo jak trzeba było. Nie to jest ważne. Świadomość drogi jest

EDBERG I GRAF KRÓLAMI TENISA

W mistrzostwach tenisowych w Wimbledonie w grach pojedynczych mężczyzn zwyciężył 22-letni Szwed Stefan Edberg, który w finale pokonał 20-letniego Niemca Borisa Beckera 4:6, 7:6 (7:2), 6:4, 6:2. W półfinale Edberg pokonał Czechosłowaka M. Mecira, a Becker rozstawionego z nr 1 Lendlą.

W grach pojedynczych pań wygrała 19-letnia Niemka Steffi Graf, która pokonała 8-krotną zdobywczynię mistrzostwa Wimbledonu Martinę Navratilową 5:7, 6:2, 6:1. Po przegraniu pierwszego seta po bardzo zaciętej walce Graf doświadczyła zdemolowała szybkością gry, precyzją i siłą bitych piłek dotychczasową wielokrotną mistrzynię Wimbledonu. Po spotkaniu Navratilowa wręczyła Graf srebrną rakieta, którą kiedyś jako mistrzyni, na szczęście, otrzymała od boksera Sugara Ray Leonarda, twierdząc, że teraz ta rakieta i szczęście należy się Graf. Według fachowców przegrana Navratilowej oznacza koniec ery Navratilowa-Evert, a jest początkiem ery Graf, która w tym roku ma szansę wygrać tenisowego Grand Slama.

ważna. Dlatego jest mi tak przykro, gdy słyszę jak ludzie obdarzeni talentem trwonią swoje możliwości...

Co sądzę o naszej reprezentacji? Jest młoda. Tyle można na razie powiedzieć. Każde zdanie więcej byłoby jednym za dużo. Nie wdając się w ocenę zespołu muszę powiedzieć coś, co dla każdego obserwatora z boku jest oczywiste - polski sport przeżywa kryzys organizacyjny. Świat już dawno ma za sobą etap amatorszczyzny. My w tym tkwimy. Jak to jest możliwe, żeby Polska nie miała przynajmniej jednego swojego biura sportowego na Zachodzie? O wiele

NOWI I-LIGOWCY:

GKS Jastrzębie i Wisła Kraków dołączyły do Ruchu Chorzów i Stali Mielec.

Spotkania o wejście do I ligi rozegrały ze sobą zespoły GKS Jastrzębia i Piasta Nowa Ruda oraz Wisły Kraków i Górnika Knurów. Wyszyły z nich zwycięsko drużyny GKS Jastrzębie, który zremisował 0:0 i wygrał 1:0 z Piastem Nowa Ruda oraz Wisły Kraków, która przegrała pierwszy mecz z Górnikiem Knurów 0:1, ale nadrobiła straty wygrywając 4:2 mecz rewanżowy.

MISTRZOSTWA ŚWIATA W PIŁCE NOŻNEJ W 1994 ROKU W STANACH ZJEDNOCZONYCH!

Na posiedzeniu FIFA w Zurichu zdecydowano, że piłkarskie mistrzostwa świata w 1994 roku odbędą się w Stanach Zjednoczonych. Podczas głosowania komitetu wykonawczego FIFA, USA otrzymały 10 głosów, a konkurenci Maroko - 7 i Brazylia - 2. Gospodarzem najbliższych mistrzostw świata w 1990 roku są Włochy.

prościej byłoby załatwić transfery, zgrupowania czy zakontraktować mecze. Nie tylko piłkarskie. Jestem skłonny pomóc młodym polskim sportowcom, tenisistom, piłkarzom, a także wszystkim innym, ale to chyba nie ja mam szukać kontaktów. Świat się kurczy. Musimy w nim w bardziej widoczny sposób zaistnieć, przynajmniej sportowo.

Powiedziałem, że jestem obywatelem Europy i wcale nie wstydzę się tego stwierdzenia, chociaż wiem, że w Polsce zabrzmi ono podejrzenie. Zwłaszcza w ostatnich latach gdy kraj opuściło tyle tysięcy ludzi. Przecież kontaktu z ojczyzną nie tracę.

GÓRNIK WAŁBRZYCH I OLIMPIA POZNAŃ NADAL W I LIDZE

Zespoły Górnika Wałbrzych i Olimpii Poznań wyszły zwycięsko z pojedynków o pozostanie w I lidze. Górnik Wałbrzych pokonał Zagłębie Lubin 2:1 i 2:2, a Olimpia Poznań wyszła zwycięsko ze spotkań z Lechią Gdańsk 1:0 i 2:2.

Tak więc zespoły Zagłębia Lubin i Lechii Gdańsk dołączyły do drużyn Stali Stalowej Woli i Bałtyku Gdynia, które spadły do II ligi jako pierwsze, zajmując dwie ostatnie pozycje w lidze po zakończeniu rozgrywek.

POLONIA CUP 88

W najbliższą sobotę, dnia 9 lipca, w godzinach 9 - 20 zostanie rozegrany II Turniej Piłkarski o Puchar Polonii Kanadyjskiej - POLONIA CUP.

Miejsce zawodów: płyta główna stadionu Centennial, przy ulicy Rathburn w Etobicoke.

W turnieju udział biorą:

- Polonia Hamilton - obrońca pucharu
- Falcons Toronto
- Mississauga Raiders
- Polska Vancouver
- White Eagle London
- Polonia Windsor

Terminarz spotkań: gry eliminacyjne:

1. Godz. 9: Falcons - Raiders
2. Godz. 10.30: Polonia Hamilton - White Eagle London
3. Godz. 12: Polonia Windsor - Polska Vancouver.

Gry finałowe:

- godzina 14.00
- zwycięzca meczu nr1 - zwycięzca meczu nr 2
- godzina 16.00
- zwycięzca meczu nr 1 - zwycięzca meczu nr 3
- godzina 18.00
- zwycięzca meczu nr 2 - zwycięzca meczu nr 3.

Wstęp na turniej bezpłatny. Wszyscy kibice mile widziani!

KANADA - POLSKA

Mecz piłkarski, o którym mogłeś marzyć!

Uczestnicy finałów Mundial 86 sprawdzą swoje możliwości przed rozpoczęciem eliminacji do Italia 90

15 lipca 1988 roku
o godz. 8.00 wieczorem
na Varsity Stadium
w Toronto

Kanadyjskie gwiazdy: Branko Segota, Randy Samuel, Ian Bridge zmierzą się z nową kadrą trenera Łazarka.

Bilety w cenie \$12.00 i \$9.00 oraz dla młodzieży poniżej 16 lat w cenie \$6.00 do nabycia w

Toronto Blizzard - tel. 977-4622

BASS outlets - tel. 872-BASS

Solarski Pharmacy, 149 Roncesvalles Ave.

Racket & Ski Centre, 2120 Bloor St. W., tel. 766-6757

Kraków Delicatessen, 2560 Sheppard Ave., Mississauga

Sponsorzy: MOLSON, KNOB HILL FARMS, YORK HANNOVER HOTELS, ADIDAS.